

12.9.2007

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTO

Keskustelupöytäkirja

15 – 2007**Kokousaika: 12.9.2007 klo 18.00 – 23.35****Kokouspaikka: Vanha Raatihuone, Aleksanterinkatu 20**

Keskustelupöytäkirjaan on kirjattu vain ne kaupunginvaltuuston esityslistan asiakohdat, joissa on käytetty puheenvuoro

220 §	4
Esityslistan asia nro 6	4
HOIVA-ALAN TUKIPALVELUJA TUOTTAVAN SOSIAALISEN YRITYKSEN PERUSTAMINEN	4
Valtuutettu Ojala	4
Valtuutettu Koskinen	5
Valtuutettu Takkinen	5
Kaupunginjohtaja Pajunen	7
Valtuutettu Malinen	7
Valtuutettu Taipale	8
Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro)	8
Valtuutettu Taipale (vastauspuheenvuoro)	9
Valtuutettu Moisio	9
Valtuutettu Kantola	10
Valtuutettu Siimes	10
Valtuutettu Ojala	11
Ledamoten Oker-Blom	11
Valtuutettu Takkinen (vastauspuheenvuoro)	11
Valtuutettu Peltokorpi	11
221 §	12
Esityslistan asia nro 7	12
LÄNSISATAMAN TOIMITILATONTIN 20025/7 VUOKRAUSPERUSTEET	12
Valtuutettu Takkinen	12

12.9.2007

222 §	13
Esityslistan asia nro 8	13
LAUTTASAAREN TONTIN 31120/3 JA PUISTOALUEEN ASEMAKAAVAN MUUTTAMINEN (NRO 11622)	13
Apulaiskaupunginjohtaja Korpinen	13
Valtuutettu Takkinen	13
Valtuutettu Aarnipuu	13
Apulaiskaupunginjohtaja Korpinen	14
227 §	14
Esityslistan asia nro 13	14
HELSINGIN ARKKITEHTUURI NYT! – HELSINGIN ARKKITEHTUURI-POLIITTISEN OHJELMAN LÄHETEKESKUSTELU	14
Apulaiskaupunginjohtaja Korpinen	14
Valtuutettu Rauhamäki	55
Valtuutettu Lohi	60
Valtuutettu Soininvaara	64
Valtuutettu Ojala	69
Ledamoten Björnberg-Enckell	73
Valtuutettu Kolbe	78
Valtuutettu Reinikainen	82
Valtuutettu Sademies	84
Valtuutettu Hakanen	87
Valtuutettu Näre	91
Valtuutettu Asko-Seljavaara	93
Kaupunginvaltuuston I varapuheenjohtaja Bogomoloff	94
Valtuutettu Könkkölä	97
Valtuutettu Koskinen	98
Valtuutettu Walldén-Paulig	100
Valtuutettu Anttila	102
Valtuutettu Urho	105
Valtuutettu Lipponen	108
Valtuutettu Rantanen	109
Apulaiskaupunginjohtaja Korpinen	112
Valtuutettu Luukkainen	112
Valtuutettu Molander	113
Valtuutettu Enroth	114
Valtuutettu Helistö	116
Ledamoten Oker-Blom	117
Valtuutettu Kalima	118
Valtuutettu Perkiö	119

12.9.2007

Valtuutettu Vapaavuori	120
230 §	122
Esityslistan asia nro 16	122
LASTENPSYKIATRISEN TOIMINNAN UUDELLEENARVIOINTI	122
Valtuutettu Gartz	123
Valtuutettu Hakanen	124
Valtuutettu Rätty	126
Ledamoten Dahlberg	128
Valtuutettu Bryggare (vastauspuheenvuoro)	129
Apulaiskaupunginjohtaja Kokkonen	129
Valtuutettu Ojala (vastauspuheenvuoro)	130
Kaupunginhallituksen II varapuheenjohtaja Vehviläinen	130
Terveyslautakunnan puheenjohtaja, valtuutettu Ikävalko	132
Valtuutettu Siimes	135
Valtuutettu Näre	137
Apulaiskaupunginjohtaja Kokkonen	139
Valtuutettu Hakanen	140
Apulaiskaupunginjohtaja Kokkonen	143
Valtuutettu Urho	143
Valtuutettu Näre	144
Valtuutettu Ikävalko	144
Valtuutettu Hakanen	144
Valtuutettu Asko-Seljavaara	145
Valtuutettu Miettinen	145
Valtuutettu Helistö	146
Valtuutettu Hellström	147
Apulaiskaupunginjohtaja Kokkonen	147
Valtuutettu Helistö (vastauspuheenvuoro)	148
Valtuutettu Kalima	148
Valtuutettu Näre	148
Valtuutettu Urho (vastauspuheenvuoro)	149
Valtuutettu Näre (vastauspuheenvuoro)	149
Valtuutettu Ikävalko	150
Valtuutettu Bryggare	150
Valtuutettu Hakanen	152
Kaupunginvaltuuston II varapuheenjohtaja Krohn	152
Valtuutettu Ikävalko	153
Valtuutettu Ojala	153

12.9.2007

220 §

Esityslistan asia nro 6

HOIVA-ALAN TUKIPALVELUJA TUOTTAVAN SOSIAALISEN YRITYKSEN

PERUSTAMINEN

Valtuutettu Ojala

Arvoisa puheenjohtaja.

Tämä on hyvin tärkeä päätös, että Helsinkiin perustetaan nyt tällainen sosiaalinen yritys. Varmasti kaikki voimme olla yksimielisiä siitä, että toivomme myöskin, että tämä hanke onnistuu.

Nyt kuitenkin on hyvin tärkeää jatkotyössä huolehtia siitä, että kun tämä yritys tulee tarjoamaan palveluja esimerkiksi vanhusten palvelutaloihin ja vastaaviin, joissa on jo henkilökuntaa, kaupungin palveluksessa olevaa henkilökuntaa, jotka ovat tehneet jo näitä tehtäviä - tapahtuu siis tehtävien uudelleenjärjestelyjä ja mahdollisesti tehtävän siirtoja - on erittäin tärkeää, että valmistelu suoritetaan huolellisesti ja sillä tavoin, että otetaan huomioon nykyinen henkilökunta, siellä oleva henkilökunta ja asiakkaat saavat riittävästi informaatiota ja huolehditaan työnjohdollisesti siitä, että ei tule epäselvyyksiä mahdollisesti näissä tehtäväjärjestelyissä ja vastaavissa.

Eliikkä on hyvin tärkeätä, että tämä hanke otetaan myönteisesti vastaan eikä synny vastustusta. Tämä merkitsee tietysti kaupungilla myöskin – niin kuin täältä käy ilmi – satsauksia, koska on aivan selvää, että ainakaan alkuajana tällainen yritys ei voi olla sillä tavalla taloudellisesti tuottava, vaan tähän joudutaan myöskin satsaamaan.

Ja tietysti on erittäin toivottavaa, että kun tämä yritys lähtee sitten käyntiin, niin henkilökunta, jota sinne palkataan, että otetaan myöskin vajaatyökykyisiä ja vammaisia, jotka pystyvät näistä tehtävistä, esimerkiksi avustavissa tehtävissä toisen henkilön kanssa, selviytymään. Meillä on hyviä kokemuksia yrityksistä, jotka ovat palkanneet kehitysvammaisia avustaviin tehtäviin, mm. kaupan alalla.

12.9.2007

Valtuutettu Koskinen

Arvoisa puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut.

Ajatus sosiaalisen yrityksen perustamisesta on hyvä, mutta sen toiminnan onnistumiseen liittyy melkoinen määrä riskejä, jotka kylläkin on varsin hyvin kartoitettu liiketoimintasuunnitelmassa. Hankkeen epäonnistumisen todennäköisyys on kuitenkin varsin suuri. Haluaisin tämän todeta siksi, että hankkeen käynnistämiseen ja sen toiminnan aloittamisen seurantaan panostettaisiin riittävästi myös esimerkiksi tarkastuslautakunnan toimesta.

Valtuutettu Takkinen

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Olen viimeisen kymmenen vuoden ajan ollut vetämässä erilaisia työllistämiprojekteja, joiden kautta vuosittain on mahdollistettu yli sata tukityöpaikkaa tai työharjoittelupaikkaa tai kuntouttavan työtoiminnan paikkaa, näille kaikkein vaikeimmin työllistettäville ryhmille eli nuorille, päihdekuntoutujille, maahanmuuttajille, vankilasta vapautuneille, vammaisille, eläkeputkeen siirtyville, iäkkäille naisille sekä niille, joilla koulutus on jäänyt jälkeen suhteessa kehittyvään teknologiaan sekä muille vaikeasti työllistettäville pitkäaikaistyöttömille. Tämä tarkoittaa, noin kymmenen vuoden aikana, reilusti yli tuhatta ihmistä. Osa näistä projekteista on ollut kaupungin omia hankkeita, osa TE-keskuksen tukemia työllistämiprojekteja, osa kolmannen sektorin projekteja sekä aika tärkeä osa kaupungille työllistettyjen jatkosijoituksia järjestöihin. Näiden projektien avulla on pystytty tekemään sellaisia hankkeita, mihin kaupungilla normaalisti rahat eivät riitä, eli työllistetyt taiteilijat ovat harjoitelleet ohjelmistoja, joita on ilmaiseksi esitetty leikkipuistoissa, päiväkodeissa, kouluilla jne. Järjestöille jatkosijoitetut iltavahtimestarit ovat pitäneet huolen siitä, että koulujen muuten tyhjillään olevat tilat olisivat oppilaiden käytössä myös iltaisin, samoin koulujen atk-luokat jne. laajassa yhteisöllisessä käytössä.

Kolmas sektori on omissa jatkosijoitusprojekteissaan vastannut työntekijöiden rekrytoinnista, työhön perehdyttämisestä, työn johdosta, työn organisoinnista jne., ja tämä kaikki siis ilman kustannuksia. Ainoa kustannus on ollut kaupungin maksama palkka, jonka taas on mahdollistanut palkkatuki.

12.9.2007

Nyt perusteilla oleva sosiaalinen yritys pyrkii omalta osaltaan vastaamaan tähän samaan työllistämistarpeeseen. Tässä esitetyssä laajuudessa yritys kattaa vain pienen osan siitä kolmannen sektorin arvokkaasta työstä. Siksi tämä ei yksin riitä, vaan sen rinnalla tarvitaan jatkuvasti uusia kokeiluja entisten jo tuloksia osoittaneiden hankkeiden rinnalle. Esimerkiksi ? tällä hetkellä hyväksi todetuista kaupungille työllistettyjen pitkäaikaistyöttömien jatkosijoittamisesta järjestöihin on luovuttu perusteettomasti lähes kokonaan.

Jotta tämä ei täysin häviäisi ja katoaisi tämä kokemus, ehdotankin seuraavan ponnen. Olen muotoillut sen täällä olevien vanhempien kollegoiden opastuksella mahdollisimman pyöreään ja kauniiseen muotoon niin, että se ei ole liian velvoittava eikä liian haastava eikä aggressiivinen eikä mitään muuta tällaista, jota kuulemma joskus ponteni ovat olleet. **(Välihuuto!)** Niin, mutta asia on tärkeä. Eli

kaupunginvaltuusto edellyttää kaupunginhallituksen kartoittavan mahdollisuuksia vaikeasti työllistettävien pitkäaikaistyöttömien, maahanmuuttajien, eläkeputkeen siirtyvien, vammaisten ja kuntoutujien työllistämisesurssien uudelleen suuntaamiseksi.

Toivottavasti tämä nyt on riittävän lievästi määritelty. Eli esitän tämän ponnen hyväksyttäväksi. Mutta asia jatkuu.

Tällä hetkellä valtion työllistämismääräraha tälle vuodelle, kuluvalle vuodelle on käytetty lähes kokonaan. Valtaosa näistä rahoista on suunnattu palkkatukena yksityissektorille. Tällä voi pitkällä aikavälillä olla työpaikkoja lisäävä vaikutus ainakin hyväkuntoisten työttömien osalta. Vaikeasti työllistettävien asema on entisestään vaikeutunut.

Tuntuu siltä, että näitä vaikeasti työllistettäviä aiemmin palvelevia kaupungin omia työllistämisyksiköitä ollaankin nyt muuttamassa yksityissektoria palveleviksi ”työvoimaneuvoloiksi”.

Haluankin siksi tässä yhteydessä kysyä kaupunginjohtaja Pajuselta ja apulaiskaupunginjohtaja Saurilta, onko siivous- ja hoivapalveluiden osalta koordinoitu tai synkronoitu tämän sosiaalisen yrityksen ja kaupungin liikelaitos Palmian suunnitelmia? Sillä tietääkseni Palmian strateginen painopistealue on juuri hoivapalveluiden laajentaminen sekä kaupungin hallintokunnille että yksityisille kotiapua tarvitseville asukkaille.

12.9.2007

Nyt perusteilla olevan sosiaalisen yrityksen perustaminen on myös syytä kysyä, miksi perustetaan osakeyhtiö, joka on arvonlisäveron alainen, koska sama toiminta voitaisiin hoitaa esimerkiksi osana Palmian toimintaa? Miksi perustetaan kunnallisen demokraattisen valvonnan ulkopuolelle tuleva yhtiö, joka omien markkinointisuunnitelmiensa mukaan myy palvelujaan kaupungin toimintojen kanssa kilpaileville yrityksille, kuten Miinan Hoitolat Oy, Diacor Terveyspalvelut Oy, Helsingin Diakonissalaitoksen Hoiva Oy, Medivire Hoiva Oy, nämä, jotka kilpailevat kaupungin omien palvelujen kanssa? Näihin toivoisin saavani vastauksen.

Kaupunginjohtaja Pajunen

Arvoisa puheenjohtaja.

Valtuutettu Takkinen esitti kysymyksen.

Olemme tänään päättämässä yhtiön perustamisesta, ja seuraava vaihe on sitten tehdä yksityiskohtaiset suunnitelmat. Nämä kaikki asiat tullaan käsittelemään siinä jatkosuunnittelussa.

Valtuutettu Malinen

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Mielestäni tämä on erinomaisen hyvä asia, että tämä kauan valmisteltu sosiaalinen yritys nyt tulee yhdeksi työllistämislisäkeinoksi kaupungille. Ja toki tämä lainsäädännön muutos sitä on mahdollistanut. Siinä olisi kyllä paljon vielä tehtävää eduskunnalla sen parantamiseksi. Euroopassa nämä sosiaaliset yritykset ovat ..., huomattavasti joustavammin pystyvät hyödyntämään.

Nyt me lähdetään tässä liikkeelle varovaisesti, joka on syytäkin aikaisemmasta kokeilusta nojaten. Seuranta on tärkeä tässä. Tarkastuslautakunta varmaan tekee taloudellista seurantaa, mutta työllistämistoimikunta tulee varmaan myös tätä työllistämispuolta tässä katsomaan, seuraamaan jatkuvasti. Mielestäni tämä on hyvä asia.

Tämä valtuutettu Takkisen tekemä ponsi, en ihan ymmärrä, miten se tähän liittyy. Tätä samankaltaista työtä tähän tehdään työllistämistoimikunnassa kaupunginhallituksen alaisena jatkuvasti.

12.9.2007

Valtuutettu Taipale

Arvoisa puheenjohtaja.

Laki sosiaalisista yrityksistä oli alunperin susi ja se ilmoitettiin eduskuntaan ainakin omassa eduskuntaryhmässäni ja tullaan ilmoittamaan tulevassakin eduskuntaryhmässä vuoden kuluttua, mutta eduskunnalla ei ollut mitään asiaa lakiin. Se tuotiin annettuna. Sen vuoksi Suomessa on vain kaksi, kolmekymmentä pientä sosiaalista yritystä.

On hyvä, että Helsinki lähtee liikkeelle. Tämä on äärimmäisen pienimuotoinen yksikkö aluksi huomioiden, että meillä on 9 000 pitkäaikaistyötöntä, saattaa olla 7 000 tällä hetkellä. Meidän työllistämisyksikkömme on kautta aikojen työllistänyt satoja, ehkä tuhannenkin ihmistä vuodessa. Se on Suomen suurin suojatyöyksikkö ollut Helsingillä jo ennestään.

Toivoisin, että tämä sosiaalinen yritys, kun se lähtee liikkeelle, tekisi yhteistyötä Vantaan ja Espoon kanssa ja ennen kaikkea HUSin kanssa, jonne yritetään saada myöskin vastaavan tapaisen sosiaalisen yrityksen.

Vammaisia ja vajaakuntoisia pitää ottaa työhön myös sillä perusteella, että herrasväki näkee, että jotkut ihmiset eivät pärjää töissä ja heille voidaan sitten kirjoittaa eläke. On niin teoreettisia herroja, ei vain Kelassa, vaan ministeriöissä ja kaikkialla, jotka kuvittelevat, että jokainen nainen kykenee siivoamaan ja jokainen mies kykenee olemaan rakennusapumiehenä tai jossain tehtävässä. Näin ei ole. Sosiaaliset yritykset toimivat tässäkin suhteessa eräänlaisina työkoekeluyksikköinä.

Toivoisin, että kaikki me Sosialidemokraattisesta puolueesta, sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän, kaupunginkansliasta, rakennusviraston pääjohtajan tai näihin kaikkiin ottaisivat kokeeksi muutaman vajaatyökykyisen ja katselisivat vähän päältä, pärjääkö porukka. Aina vaaditaan toisia ottamaan ihmisiä töihin, mutta itse ei oteta.

Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

12.9.2007

Olen ollut lukuisissa työttömien tilaisuuksissa ja siitä kannatan lämpimästi "lex Taipaleen" soveltamista useampiin henkilöihin kuin mitä nyt on päässyt eläkkeelle.

Meillä on paljon pitkäaikaistyöttömiä, jotka eivät kerta kaikkiaan kykene mihinkään työhön. Koetetaan saada enemmän ihmisiä eläkkeelle, jos selvästi nähdään, että he eivät töissä pärjää.

Valtuutettu Taipale (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Kerrankin loistavaa puhetta.

Toivon, että Jyrki Katainen ottaa tosissaan sen valtiovarainministerinä. Meidän sosialidemokraattinen valtiovarainministerimme esti kahtatoistatuhatta pääsemästä eläkkeelle. Vain neljätuhatta pääsi. Noin 20 000 pitää saada. Ja olen valmis neuvottelemaan kokoomuksen kanssa välittömästi.

"Hiljaisten miesten" puheenjohtaja Timo Seppälä sanoi kerran minulle: "Tehdään kokoomuksesta köyhien puolue".

Jos näin tapahtuu, se on suuri vaara Sosialidemokraattiselle puolueelle. Ja tässä oli erittäin hyvä puheenvuoro edeltävällä puheenjohtajalla. Olen kovasti mielissään siitä, jos kokoomus ajaa meistä vasemmalta ohi, niin kyllä Sosialidemokraattinen puoluekin uusiutuu nopeammin.

Valtuutettu Moisio

Puheenjohtaja.

Yksi vajaakuntoisten henkilöiden työllistymisen suurimmista esteistä on ollut ja on edelleen asenteet. Tutkimusten mukaan se kokemus vajaakuntoisten työllistämistä parantaa asenteita. Ne yritykset, jotka ovat käyttäneet ja työllistäneet vajaakuntoisia, suhtautuvat muita myönteisemmin myös jatkossa vajaakuntoisten työllistämiseen. Uskon, että tämä sama pätee myös julkisella sektorilla, kun yhdessä työskennellään, niin asenteet myös lievenevät.

Se on totta, mitä täällä on sanottu, että sosiaalisten yritysten

12.9.2007

syntyminen Suomessa ei ole ollut niin laajamittaista kuin olisi voinut olettaa tai toivoa, tosin niitä on hieman enemmän kuin mitä valtuutettu Taipale äsken totesi, sillä heinäkuun lopulla Suomessa oli 115 sosiaalista yritystä.

Haluan vielä lopuksi oikaista valtuutettu Takkisen väärän käsityksen näistä työllistämismäärärahoista – kun hän tässä kohta minua juuri kääntyy kuuntelemaan – että palkkatuettu työ ja työllistämismäärärahat eivät itse asiassa ole tältä vuodelta loppuneet, vaan niitä on käytetty aivan yhtä paljon kuin viime vuonna tähän aikaan. Ongelma on se, että niitä on etukäteen päätöksillä sidottu 95 %:sesti. Osa näistä sidoksista kyllä purkautuu vielä syksyn mittaan, jolloin rahaa tulee enemmän käytettäväksi myös työllis ...

Valtuutettu Kantola

Arvoisa puheenjohtaja.

Tämä esitys tukipalveluja tuottavan sosiaalisen yrityksen perustamisesta on erinomainen. On hienoa, että Helsinki pääsee tässä nyt liikkeelle.

Tässä keskustelussa on ehkä tullut vähän liiankin negatiivinen kuva siitä, millaisia ihmisiä halutaan työllistää. Kun minä olen kaupunginhallituksen edustajana kiertänyt opetuslautakunnan kanssa tämän kouluverkkoasian takia kouluja ja katsellut, että meillä on ihania lapsia kasvamassa koulusta ja kohta he ovat tulossa työelämään, mutta osalla tulee olemaan suuria vaikeuksia sijoittua mihinkään kilpailtuihin työpaikkoihin. Me tarvitsemme entistä enemmän tällaisia erilaisia tapoja saada ihmiset työn syrjään kiinni. Tämä on erittäin kannatettava esitys.

Valtuutettu Siimes

Puheenjohtaja.

Haluaisin kannattaa valtuutettu Takkisen esittämää toivomuspontta.

Tämä on hieman ehkä vähän turhan paljon pyöristetty ponsi, mutta ajatus tässä on kuitenkin hyvin tärkeä. Toivon, että vastausta annettaessa tukena käytetään tätä valtuutettu Takkisen puheenvuoroa.

12.9.2007

Valtuutettu Ojala

Arvoisa puheenjohtaja.

Tällä laidalla ei ole nyt oikein koordinoitu puheenvuoroja. Minä nimittäin olisin juuri halunnut kysyä valtuutettu Takkiselta sitä, että tähän saattaa tarkoittaa melkein mitä vaan tämä hänen pontensa, että kun resurssit uudelleen suunnataan, niin toivottavasti työllistettävien ja näitten huonokuntoisten eduksi. Oletan, hän ei sitä tarkoittanut. Mutta aika epämääräisesti tämä todella on kirjoitettu.

Ledamoten Oker-Blom

Arvoisa puheenjohtaja.

Tuntuu usein olevan sillä tavalla, että hyviin asioihin ei ryhdytä ennen kuin tulee tukea jostain suunnasta. Tietenkin parempi myöhään kuin ei koskaan.

Toivon nyt vaan, että tämä yritys ei muodostu sitten sellaiseksi kilveksi, että kaupunkiin muualle ei voida ottaa näitä ihmisiä töihin. Kyllä kaupunki on kuitenkin kokonaisvaltainen työnantaja ja tällaista tulee huomioida kaikkialla.

Valtuutettu Takkinen (vastauspuheenvuoro)

Puheenjohtaja.

Valtuutettu Ojalalle kiitoksia, että ei kai kaupunginvaltuusto tee mitään sellaista, missä olisi jotain negatiivista työttömien suuntaan, että vaikka tämä on ympärilyöreästi sanottu, niin toivottavasti tämä voidaan, sillä uskon, että se voidaan tulkita kyllä positiiviseksi toimenpiteeksi pitkäaikaistyöttömille.

Valtuutettu Peltokorpi

Arvoisa puheenjohtaja.

Meidän valtuustoryhmämme pitää tätä esitystä erittäin hyvänä. Kaupunginhallituksessa joihinkin asioihin esitin kysymyksiä ja esitin, en kritiikkiä, mutta kuitenkin sellaisia kriittisiä näkökulmia myös siihen, että

12.9.2007

hirveän helposti voidaan ajatella, että sosiaalinen yritys on toisenlainen kuin muut yritykset, mutta sosiaalinen yrityshän toimii samoilla pelisäännöillä kuin kaikki muutkin yritykset samoilla markkinoilla. Ainoastaan se erottaa muista yrityksistä sosiaalisen yrityksen, että siellä vähintään 30 % pitää olla vajaakuntoisia tai pitkäaikaistyöttömiä.

Eduskunnassahan viime kaudella - eduskuntakauden lopussa - sosiaalisten yritysten lainsäädäntöä hieman muutettiin. Siellä parannettiin tukiehtoja, pidennettiin mm. tuen kestoa, mikä oli erittäin hyvä asia sosiaalisen yrityksen toiminnan suunnittelun kannalta ja myös niiden työllistettävien näkökulmasta.

Valtuutettu Oker-Blom täällä esitti toiveen ja huolen siitä, ettei tämä vaikuttaisi siihen, että kaupunki muuten työllistää jatkossa sitten vähemmän vajaakuntoisia ja pitkäaikaistyöttömiä.

Tämähän – kuten listatekstistä on luettavissa – on lähdössä pienenä liikkeelle, ensimmäisen vuoden aikana 7 – 12 ja sitten jatkossa 20 – 25. Kaupunkihan on tälläkin hetkellä työllistänyt paljon enemmän jo vajaakuntoisia ja pitkäaikaistyöttömiä. En usko, että valtuusto eikä kaupunginhallitus kumpikaan ole todellakaan tarkoittanut eikä halua sitä, että me jatkossa vähennettäisiin muilta sektoreilta. Mutta on erittäin tärkeää sosiaalisten yritysten ? näkökulmasta, että Suomen suurin työnantaja lähtee tässäkin liikkeelle.

221 §

Esityslistan asia nro 7

LÄNSISATAMAN TOIMITILATONTIN 20025/7 VUOKRAUSPERUSTEET

Valtuutettu Takkinen

Puheenjohtaja.

Jos edellinen ponsiesitykseni oli liian ympäröörä, niin ehkä tämä seuraava esitykseni on sitäkin selkeämmin ymmärrettävissä.

Tähän ehdotukseen mielestäni sisältyy kiinteistösijoittajalle annettava oikeus ostaa tontti. Sitä perustellaan elinkeinopoliittisilla syillä, jotka

12.9.2007

koskevat terveydenhoitoalan yritystoimintaa.

Kiinteistösijoitusyhtiö ei mielestäni kuitenkaan ole mikään terveydenhoitoalan yritys. Tontin myyminen kiinteistösijoittajalle ei myöskään takaa terveydenhoitoalan yritystoiminnan jatkumista alueella.

Niinpä esitän, että kaupunginvaltuusto päättää palauttaa Länsisataman toimitilatontin vuokrausperusteet uudelleen valmisteltavaksi niin, että vuokrasopimukseen ei sisällytetä osto-optiota.

222 §

Esityslistan asia nro 8

LAUTTASAAREN TONTIN 31120/3 JA PUISTOALUEEN ASEMAKAAVAN

MUUTTAMINEN (NRO 11622)

Apulaiskaupunginjohtaja Korpinen

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Sivulla 23 mainittu sopimus on allekirjoitettu 11. päivä syyskuuta tänä vuonna.

Valtuutettu Takkinen

Puheenjohtaja.

Tämä kosketti edellistä pykälää, ei tätä. Se jäi roikkumaan ...

Valtuutettu Aarnipuu

Puheenjohtaja.

Ainoa asiani on se, että tämä vähän huolettaa, tämä Vattuniemen alueen inventointiasia. Ehdotustekstissäkin todetaan, että

12.9.2007

kaupunginmuseo on moneen otteeseen esittänyt, että tämä pitäisi inventoida ja pitää tätä tilannetta vähän valitettavana ja huolestuttavana. Ja sitten täällä todetaan, että kaupunkisuunnitteluvirastossa on valmisteilla tämä inventointi.

Haluaisin kysyä apulaiskaupunginjohtajalta, mitä tämä tarkoittaa, että on valmisteilla, että mihin vaiheeseen tämä nyt osuu? Onko museon huoli yhä aiheellinen?

Apulaiskaupunginjohtaja Korpinen

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Tässä vuosien kokemus on osoittanut, että joskus jotkut asiat viipyvät vähän kauemmin kuin luulee, että on paras olla sanomatta milloin, mikä päivä se inventio on valmis.

Mutta kyllähän tässä Lauttasaaren karaktääriin osalta on myöskin ihan asianäkemyseroa ollut museon ja kaupunkisuunnitteluviraston välillä, koskee nimenomaan 1960-luvun toimisto- ja teollisuusrakennuksia, että missä määrin näitä pitäisi ja voi suojella, ja se on sellaista aika suurta tasapainottelua löytää siinä sitten oikeita ratkaisuja. Mutta varmasti se joskus valmistuu, tämä inventio.

227 §

Esityslistan asia nro 13

HELSINGIN ARKKITEHTUURI NYT! – HELSINGIN ARKKITEHTUURI- POLIITTISEN OHJELMAN LÄHETEKESKUSTELU

Apulaiskaupunginjohtaja Korpinen

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Arkkitehtuurin historiassa yksi kaikkein merkittävimpiä kirjoja on ollut Vitruviuksen ”Kymmenen kirjaa arkkitehtuurista”, jonka hän kirjoitti Caesarin aikaan runsaat kaksituhatta vuotta sitten. Tässä on määritelty

12.9.2007

hyvän arkkitehtuurin peruseriaatteet, jotka ovat toimivuus ja tarkoituksenmukaisuus, kauneus ja sopusuhtaisuus ja taloudellisuus. On mielenkiintoista, että Suomessa, jossa tätä listaa on monien käännosten kautta paljon siteerattu, nimenomaan "taloudellisuus" on pudonnut pois. Se on muuttunut sinänsä kyllä ajankohtaiseksi termiksi, mutta se on ollut sitä pitkään. Se on käännetty kestävyutenä. Se on vain yksi taloudellisuuden dimensio. Siteeraan Vitruviusta tällä kohdalla: "Taloudellisuus edellyttää materiaalien ja rakennuspaikan taitavaa hallintaa sekä säästäväistä kustannusten, terveen järjen mukaista punnintaa. Tämä toteutuu, jos arkkitehti ei vaadi asioita, joita ei voi toteuttaa ilman suuria kustannuksia." Sitten hyppään yli ja sitaatti jatkuu: "Oikean taloudellisuuden vaatimus pätee kaikkien yhteiskuntaluokkien talonrakentamiseen", (s. 16). Meillä ei arkkitehtuuria ole perinteisesti yhdistetty taloudellisuuteen ja joskus seuraukset ovat olleet aika ikäviä.

Tulen juuri Pietarista avaamasta Helsinki-viikkoja ja helsinkiläisen arkkitehtuurin, nykyarkkitehtuurinäyttelyä. Isännät veivät ystävällisesti minut katsomaan mm. uudelleen rakennettua Konstantinovin palatsia, jossa Putin on pitänyt mm. huippukokouksia. On sanottava, että venäläinen suureellisuus ja liioittelu ei täytä Vitruviuksen hyvän arkkitehtuurin taloudellisuuden kriteerejä. Mutta on vikaa myös suomalaisessa arkkitehtuurissa.

Näytän kuvat aivan tuoreesta kolmesta Hämeenlinnan keskustan etelärannan suunnittelukilpailun voittaneista töistä. Teen sen sen takia, ettei kukaan Helsingissä loukkaantuisi minkään kohteen tarkemmasta käsittelystä.

Tässä ensimmäinen. Tässä jaettiin kolme kärkisijaa. Tässä yksi niistä. Tässä toinen ja tässä kolmas. Nämä kaikki arvioitiin jaetulle voittaneelle sijalla.

Tuo laatikko, joka on niissä jokaisessa suunnitteluprinsiippinä, itse asiassa kehitettiin jo 1930-luvulla ja sen jälkeen on hyvin vähän kehitystä tapahtunut. Perustelen tarkemmin. Se syntyi määrättyihin olosuhteisiin, jotka mielestäni eivät enää vastaa tämän päivän tarpeita ja olosuhteita. Se, että - tuossa oli arkkitehtiyliloppilaitakin voittajissa – myös nuori polvi tekee samaa laatikkoa kuin heidän vanhempansa ja heidän vanhempansa vanhemmat osoittaa merkillistä traditionalismia ja mielikuvituksen puutetta, joka juontuu ilmeisesti myös meidän arkkitehtikoulutuksestamme.

Esitän muutaman kaupunkirakentamisen mielestäni kohtalaisen

12.9.2007

positiivisen esimerkin modernismia edeltäneeltä aikakaudelta.

Tässä Venetsiasta yksi esimerkki. En tiedä sen taloudellisuudesta myöskään, täyttääkö se niitä kriteerejä. Mutta aikaa vastaan se on taistellut ja tuntuu edelleen ihan hyvältä. Tässä melko suuri tonttitehokkuus. Se on Siennasta. Siinä on eräs modernismia edeltäneen arkkitehtuurin keskeinen kaupunkisuunnittelullinen periaate. Se on kattojen urbaani runous. Nimittäin vinot kattokulmat, jotka näkyvät, yleensä hyvin kauniita, myös matalammalta kuin ilmasta katsottuna. Sen sijaan tuo tasakatto, joka ei myöskään vettä pitäväksi ole osoittautunut, on aika ruma ratkaisu kaupunkiolosuhteisiin. Tässä vielä yksi esimerkki San Gimignanoista, jossa nimenomaan torien sarjoilla on luotu tavattoman viihtyisää kaupunkitilaa.

Mikä sitten modernismissa meni vikaan, vaikka sen perustavoitteet tasa-arvo ja hyvinvointivaltion idean toteuttaminen ovat sinänsä kestäviä? Vastauksia on varmaan monia. Nostan esiin vain yhden, nimittäin auton ja siihen liittyvän suunnittelun, liikennesuunnittelun ylivallan, mitä seuraavat kuvat hyvin demonstroivat.

Tässähän on meille tuttu Smith & Polvisen suunnitelma Helsingin keskustaan, jonka Helsingin viisas, yleensä aina hyvin viisas kaupunginvaltuusto ymmärsi torjua, vaikka melkein koko valmistelukoneisto sitä innokkaasti oli vaatimassa. Se voi olla vaikea heti hahmottaa.

Tuossa on aikamoinen spagettiristeys Tervasaassa Liisankadun päässä. Kaikki Liisankadun eteläpuolen talot olisi jouduttu purkamaan, Svenska Klubben mukaan lukien. Tässä nousee tunneli kaupungintalon edessä, jossa menee alta vanha Kauppahalli ja sitten kaikki Kaartin kaupunginosan vanhat talot tämän moottoritien alta. Ajatus oli tehdä 200 km moottoritietä Helsingin keskustaan. Se oli valtavan innostuksen kohde silloin, paitsi valtuusto, joka lopulta ilmeisesti metroon kallistuakseen päätti toisin. Tämä ei ole vain painajaista, vaan tuo on Yhdysvalloissa todellisuutta. Tällaisia risteyskohtia on olemassa ja tällaista liikennesuunnittelua on harjoitettu varsin paljon. Meidänkin liikennesuunnittelijamme ovat käyneet paljon Yhdysvalloissa opissa.

Mitä sitten tapahtuu kaupungille, kun liikennesuunnittelu näiden modernismin periaatteiden mukaan toteutetaan? Sille käy näin (kuva).

On sanottava, että myös Helsingin rakennusjärjestys 1960-luvun alusta lähti tuosta ajatuksesta, että Kruunuhaka ja kantakaupunki on vanhanaikainen jo, koska sinne ei mahdu tarpeeksi parkkipaikkoja ja

12.9.2007

niinpä ne talot pitäisikin kaikki suunnilleen purkaa ja tehdä pistetalot tilalle, jotta Helsinki olisi muunnettu tuollaiseksi.

Myös laatikko, tässä jo vuodelta 1927 tuo sama laatikko, joka nyt pyrkii siis Hämeenlinnan keskustaan, oli valmis ratkaisu. Kun tehdään ensin moottoritie ja sitten ajatellaan, että siellä, silloin vielä 1920-luvulla, kun autoon oli oikein innostuttu, ajatellaan, että siellä ajetaan sataa kilometriä, niin kaupunki muovataan sellaiseksi, miltä se näyttää mukavalta vilistävän sataa kilometriä ajavan auton ikkunasta. Ja jalankulun uskottiin häviävän historian roskatynnyriin auton ylivoiman alta. Niinpä kaupunkimainen rakenne alkoi vähitellen nakertua. Katukuilua ei enää tarvittu sellaiseksi, jossa sekoittuisi jalankulku ja muu liikenne. Sitä alettiin raivata vain autoille. Niinpä talot vedettiin katukuilun reunoista pistetaloiksi syrjään. Tämä kuva on nyt Ruotsista, mutta se voisi olla vaikka Kalliosta Linjoilta.

Äärimmilleen tämä linja kehittyi 1970-luvun alussa, kun Itä-Pasilassa ajateltiin paras jalankulkutaso, maantaso, varattavan kokonaan autoille ja jalankulkijat siirretään toiseen kerrokseen kansille puikkelehtimaan ja löytämään paikkoja, joka kyllä onnistui, jos siellä asuu ja opettelee niitä pitkään, mutta harvemmin kävijälle se on melkein mahdoton tehtävä löytää sieltä mitään ilman opasta. Tuo maailma, joka syntyi sinne maan tasolle, on hirviömäinen suoraan sanottuna. Mutta ihminen tottuu kaikkeen ja alkaa rakastamaan lähiympäristöään oli se mikä tahansa. Siinä mielessä kaupunkisuunnittelu on helppo laji. Siinä ei täysin voi epäonnistua.

Mistä sitten eväitä muutokseen? Otan muutaman seikan, joita pidän, itse asiassa ne ovat olleet trendejä jo hyvin pitkään muualla, mutta hieman vähemmän näkyviä meillä, mutta tulossa myös meille.

Yksi on elävän katukuilun paluu. Tässä kuva Rooman katuelämästä, joka, vaikka ilmastokin on parempi, niin se on aivan pistämättömän mielenkiintoinen. Vaikka talot ovat rappiolla, monet ilman kunnan maaleja, syntyy tavattoman hauska kokonaisuus, jossa kahvilat, ravintolat ja sivurooliin painettu autoliikenne yrittävät tulla keskenään toimeen. Venäjältä tulijana voi sanoa, että Suomessa kaikki toimii, mutta mikään ei järjesty, Venäjällä taas mikään ei toimi, mutta kaikki järjestyy.

Katukuilun paluun lisäksi myös koristeluornamentiikka ja pienet yksityiskohdat tulevat - ja ovat tulleet - arkkitehtuuriin, joka murtaa tätä pelkistettyä laatikkolinjaa. Tässä on Hertzog ja de Meuronin erään talon yksityiskohta, sama pari, joka pohtii parhaillaan Armi-talon tontin

12.9.2007

tulevaa käyttöä täällä Helsingissä. Myös materiaaleilla, tekstuurilla, miltä talon pinta, minkälaisia materiaaleja käytetään, siihen jo Vitruviuskin viittasi. Mutta ehkä klassisen arkkitehtuurin lisäksi on tulossa vapaammat muodot ja myös taiteen käyttö talojen seinissä. Tässä Palladio –nimisen taiteilijan pienet lisäykset erään talon seinään. **(Välihuuto!)** Elävä evolutiivinen seinä voi olla tulevaisuuden suuria asioita.

Tässä nyt sitten vähän vanhempaa polvea, olikohan tuo nyt sitten vuodelta 1991. Väriä ja vapaampaa muotoa voidaan käyttää silti se strukturoimalla kaupunkitilaan, ja huumorikin saattaisi kuulua arkkitehtuurin piiriin. **(Välihuuto!)** Se on hyvä pointsi, että onko siinä jo riittävästi huumoria tässä, millä tavalla me teemme.

Tässä myöskin katutilaa, taidetta ja arkkitehtuuria hyväksi käyttäen, varsin erilaista henkeä kuin mihin Hämeenlinnan ehdotukset perustuivat.

Sitten edelleen trendejä, jotka ovat vahvistuvia mielestäni, on urbanismin yleinen paluu, mikä tarkoittaa, että olohuone, oleskelu, julkiset tilat, torit ja puistot, niiden pitää saada suurempi painoarvo rahan käytössä ja suunnitteluintensiteetissä kuin nyt tapahtuu. Ja tässä – sattumoisin – minulla nyt sattuu olemaan näitä Hertzog ja de Meuronin töitä, kun olen juuri käynyt heidän toimistossaan perehtymässä Helsinki –ajatuksiin, muutama esimerkki mielestäni uudemmasta urbaanisesta julkisen tilan haltuunotosta. Tässä kuva Pekingin olympiastadionin lähiympäristöstä, jonka he ovat suunnitelleet. Talohan, tai stadion, valmistuu lähikuukausina. Mutta millä tavoin tuollainen jättiläisrakennelma – se on tosi suuri – istuu niin, että syntyy tällaista ihmisen mittakaavaista sympaattista julkista tilaa ympärille, se on todellinen haaste. Mielestäni tässä ollaan mielenkiintoisella tavalla onnistumassa.

Tässä taas Espanjasta kulttuurihanke, jossa uudessa talossa – joka on siis tämä – on ornamenttiikkakoristeluaihe ja sitten samalla miellyttävän mittakaavaisen julkisen tilan synnyttäminen mielestäni erittäin hyvin otettu huomioon.

Hyvät valtuutetut. Lopuksi heitän muistuman epäonnistumisestani.

Nimittäin asuin kolme vuotta Washingtonin Georgetown –nimisessä kaupunginosassa, joka oli puhdas townhouse –alue eli oli kaupunkimaisia pientaloja koko kaupunginosa. Ja vaikka meille täällä sanotaan, että viipaletalot, joissa asutaan monessa kerroksessa ja

12.9.2007

juostaan portaita sisällä on vieras ja vaikea plaanin suhteen, niin voin sanoa henkilökohtaisesti, että olen monessa maassa ja asunnossa asunut, mutta tämä oli ylivoimaisesti miellyttävin tapa asua.

Ja kun tämän sanon, niin on tietenkin ihme, että no miksi juuri se kaikkein miellyttävin tapa asua puuttuu Helsingistä ja Suomesta. Ja se kysymys ei, ensin sitä ihmettelin ihan vaan mielessäni, että kai siihen joku syy on. Meidän askeettiseen elämäntapaan ei ehkä sovi liian hyvät ja mukavat olot. Mutta olen sitten hiukan yrittänyt edistää tätä. Kyllä se on nyt valjennut, että se normiviidakko, joka meillä on ja kaikki muut määräykset ja suunnitteluperiaatteet kyllä jotenkin ainakin suuremman alueen tekemisen estää. Siellä täällä on kadun pätkiä syntynyt, mutta sellainen miljöö, joka syntyy kokonaisesta kaupunginosasta, sitä tänne vielä saa odottaa ehkä muutaman sukupolven.

Tässä kuva Georgetownista. Se oli 1800-luvun puolivälissä pääosin rakennettu ja suosituin alue Washingtonissa ja melkein koko Yhdysvalloissa. Jotain vetovoimaahan siinä on, vaikka tänne sitä nyt ei millään tunnu saavan.

Olisin toivonut kovasti, että Hernesaari esimerkiksi sopivan kokoisena alueena olisi voitu suunnitella tästä lähtökohdasta. Myöskin Eiranranta olisi voinut toteutua näin. Mutta modernismin väkevä ote kyllä näyttää estävän tämän tapahtuman vielä pitkään.

Hyvät rakkaat kuulijat.

Tässä on varsinaisesti arkkitehtipoliittinen ohjelma lähetekeskustelussaan. Siinä ei historiallisten, mielestäni ansiokkaiden katsausten lisäksi kovin paljon ole mitään muutosainesta. Ne vähäiset askeleet, jota siinä on ajateltu otettavaksi, tähtäävät uskottavuuteen, että asteittain nostetaan mielenkiintoa arkkitehtuuriin ja vähitellen palautettaisiin suomalaisarkkitehtuurin maine maailmalla, joka ei ole niin hyvä kuin ammattikunta haluaa meille uskotella. Itse asiassa, jos saa suorittaa pienen sivuharppauksen, niin meillä oli huippukorkeakoulu, teknillinen korkeakoulu ja sen arkkitehtiosasto niin kauan kuin se oli Helsingissä. Silloin tuli Alvar Aaltoa ja Eliel Saarista sieltä tuutista. Mutta kun se muutti Espooseen, niin samalla jäi tämä maine. Jos nyt halutaan myös taideteollisuus sinne, niin sitten voi unohtaa finnishdesigninkin ilmeisesti.

Näillä vähäisillä sanoilla - hyvät valtuutetut - haluan kiittää näistä erinomaisen hyvistä vuosista, joita olen saanut teidän kanssanne jo yli kuusitoista viettä ja jotka nyt päättyvät tähän kokoukseen.

12.9.2007

(Litteinä kuvat 1 – 18)

12.9.2007

12.9.2007

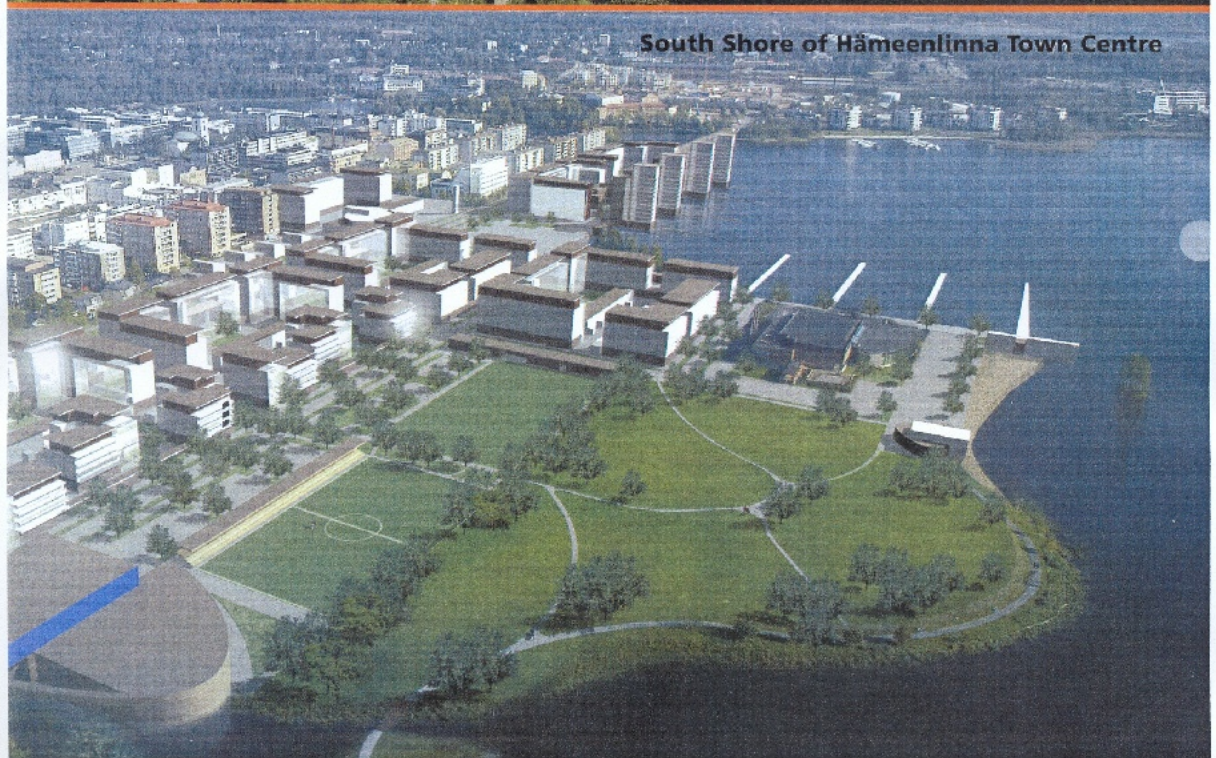
arkkitehtuurikilpailuja

ARCHITECTURAL COMPETITIONS IN FINLAND

3 • 2007

Hämeenlinnan keskustan eteläranta

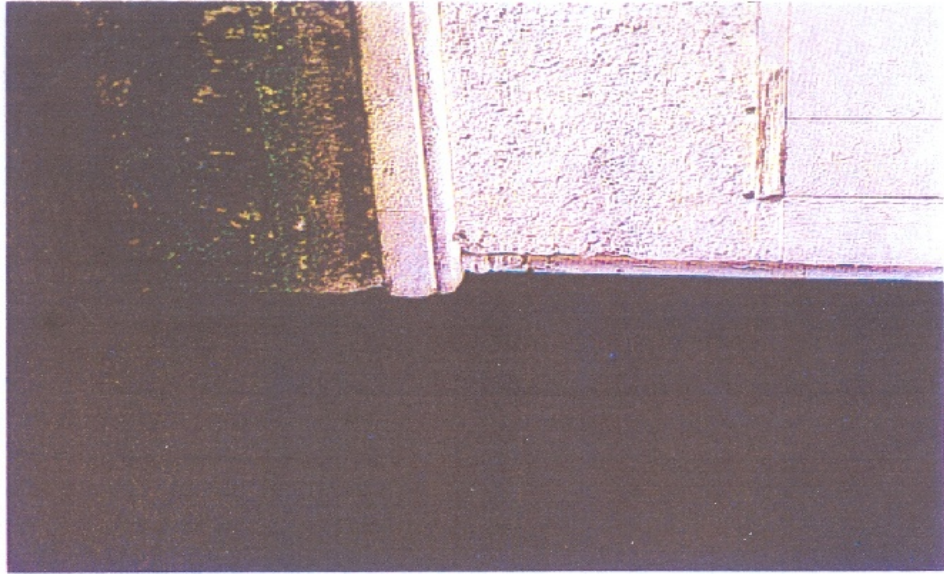
South Shore of Hämeenlinna Town Centre

12.9.2007

12.9.2007

12.9.2007

12.9.2007

12.9.2007

12.9.2007

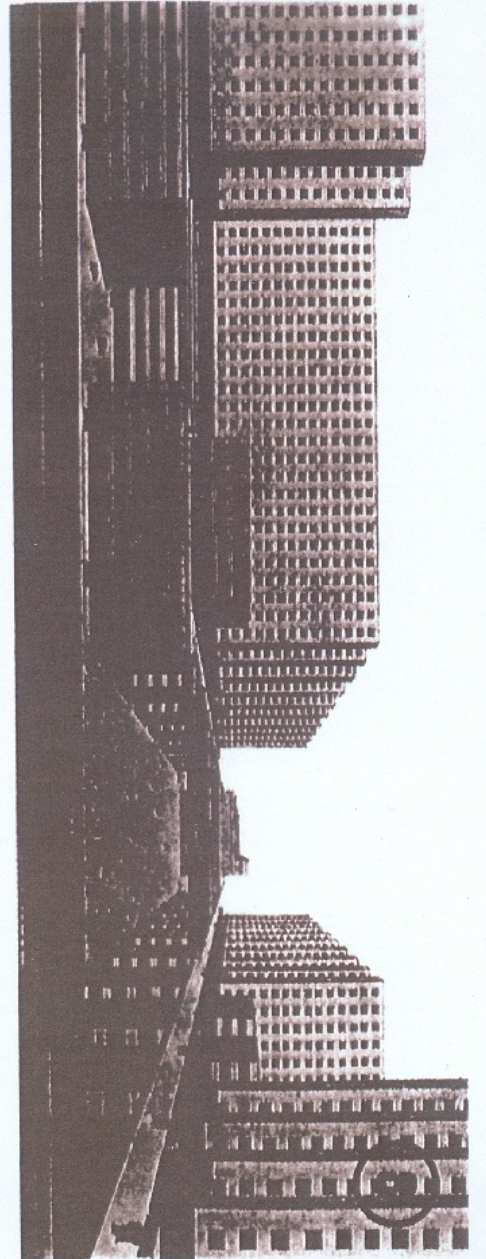

- 4 -

12.9.2007

12.9.2007

1927

Città verticale
Ludwig Hilberseimer

“... La città, invece di espandersi sempre di più in senso orizzontale, potrebbe al contrario (...) occupare una minore superficie del suolo. Le funzioni relative al lavoro e alla residenza di una città potrebbero venir collegate in modo verticale, pur rimanendo separate (...) Una città verticale nella quale il traffico verrebbe ridotto dal fatto che ognuno abita sopra il proprio posto di lavoro...”⁸

Vertical city
Ludwig Hilberseimer

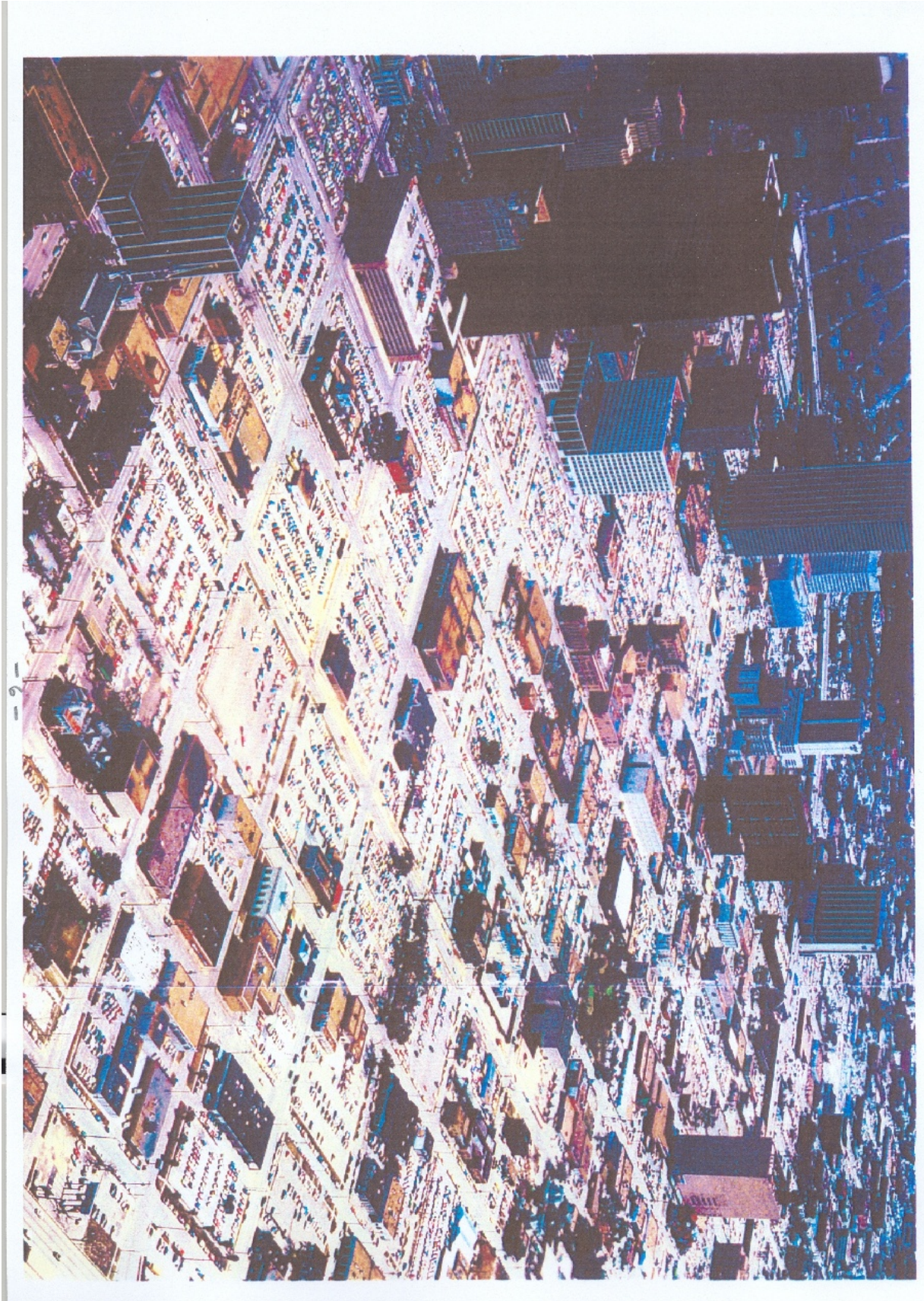
“... Instead of expanding more and more horizontally, on the contrary, the city could concentrate itself more and thus occupy less land area. The city's work and residential functions could be linked vertically, while remaining separate (...) A vertical city would cut traffic since everybody would live above their workplace...”⁸

12.9.2007

12.9.2007

12.9.2007

12.9.2007

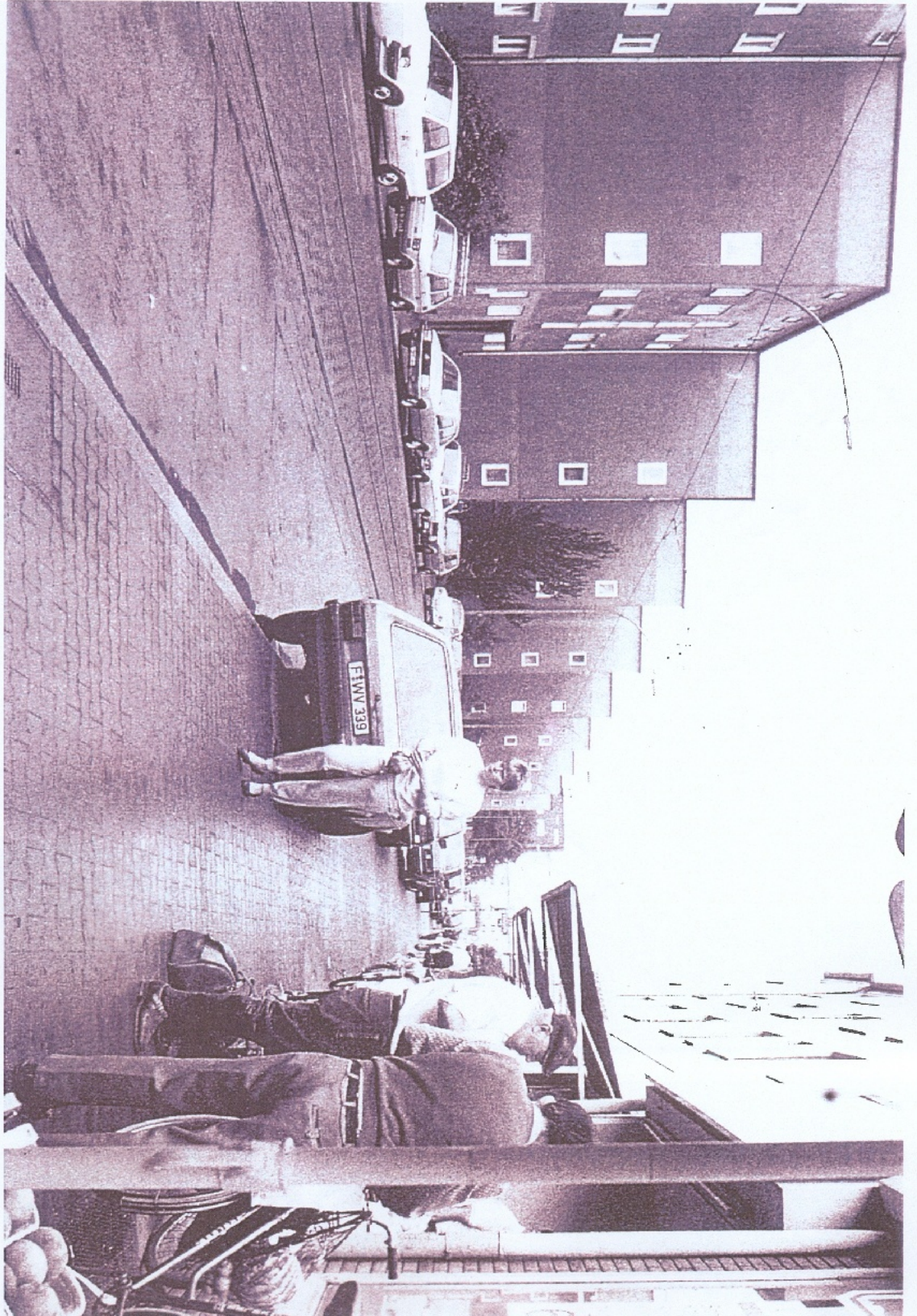

12.9.2007

12.9.2007

- 8 -

12.9.2007

12.9.2007

12.9.2007

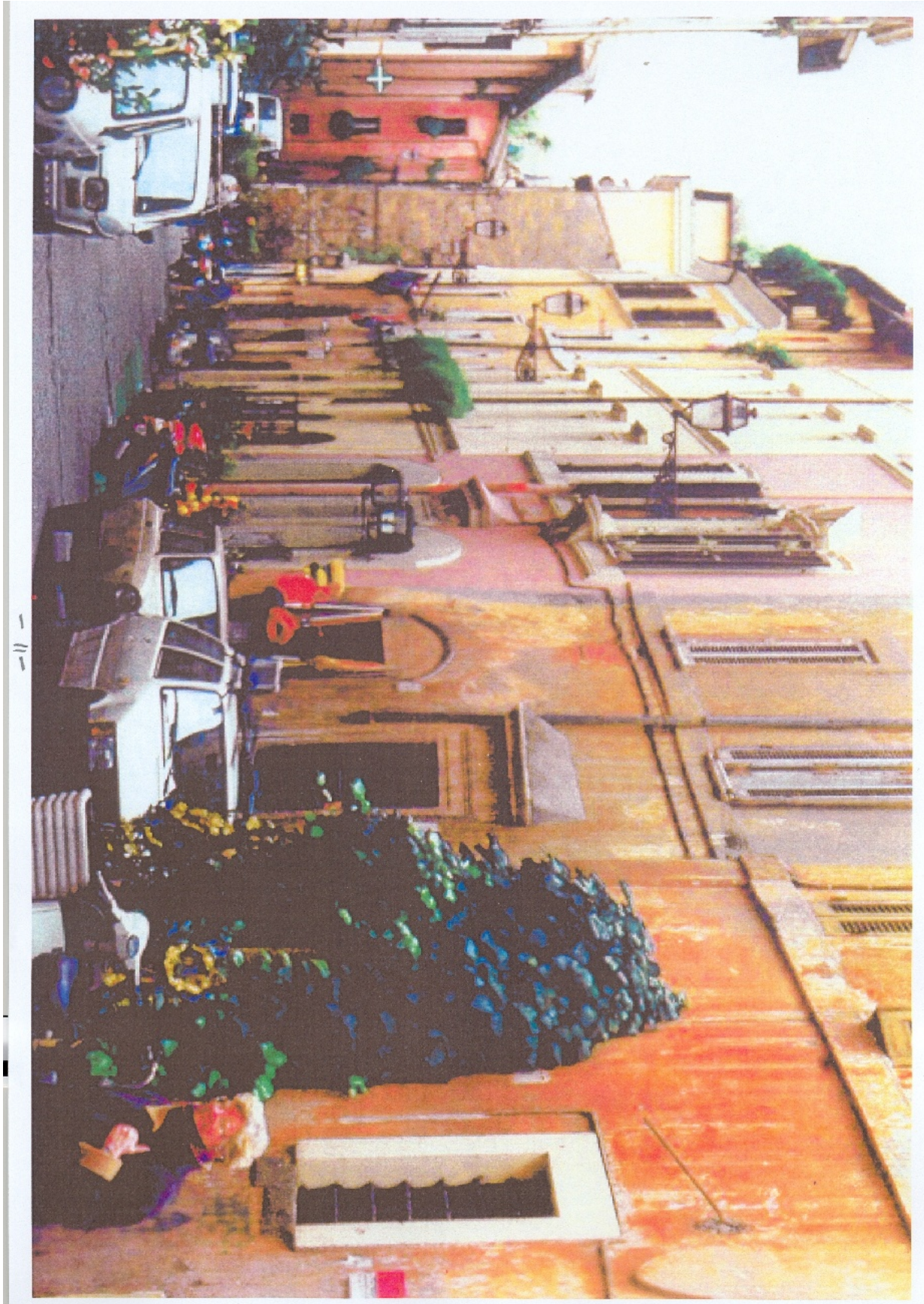

12.9.2007

12.9.2007

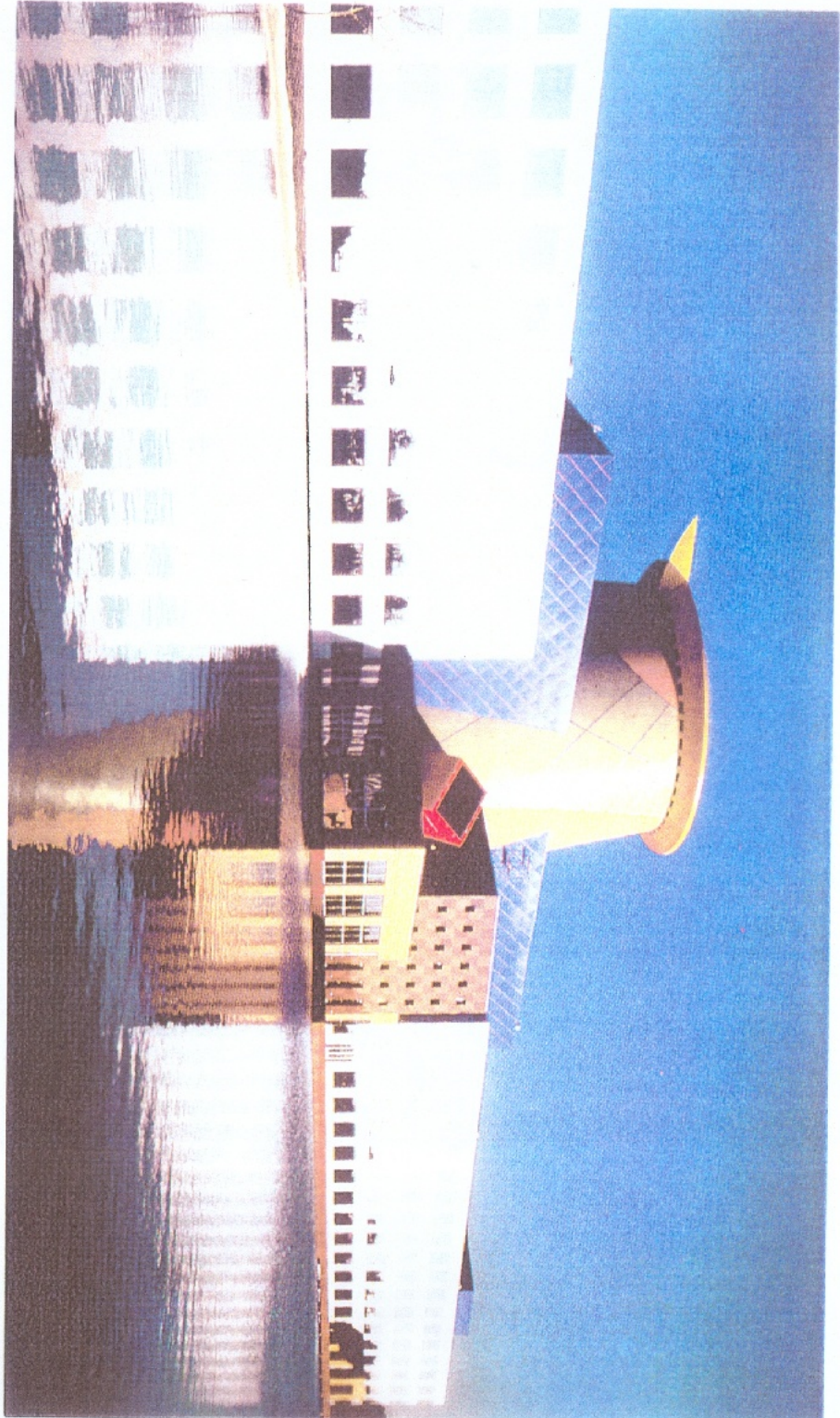

12.9.2007

12.9.2007

153 Arata Isozaki & Associates, Team Disney Building, Orlando, Florida, 1991.

- 12 -

12.9.2007

12.9.2007

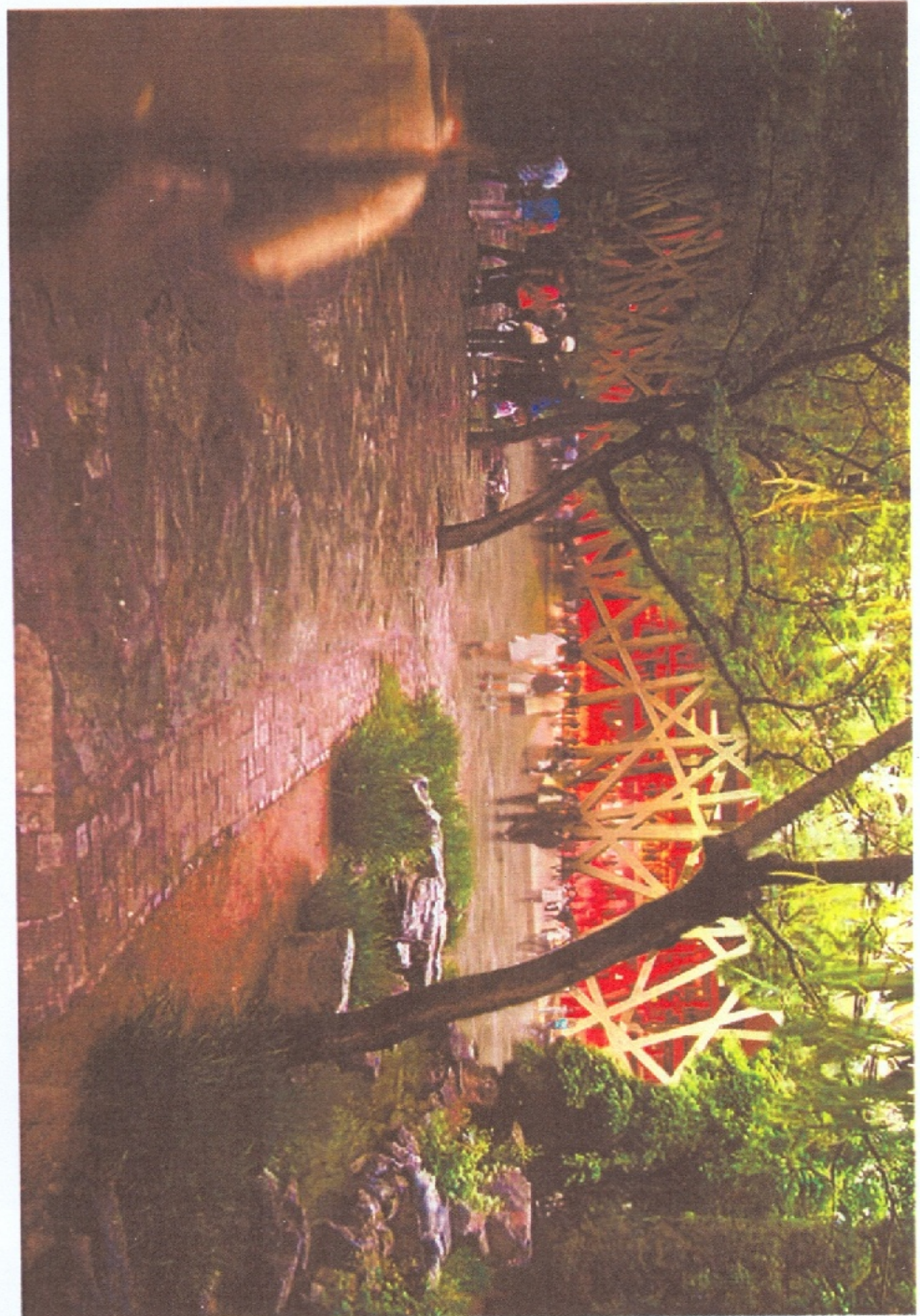

12.9.2007

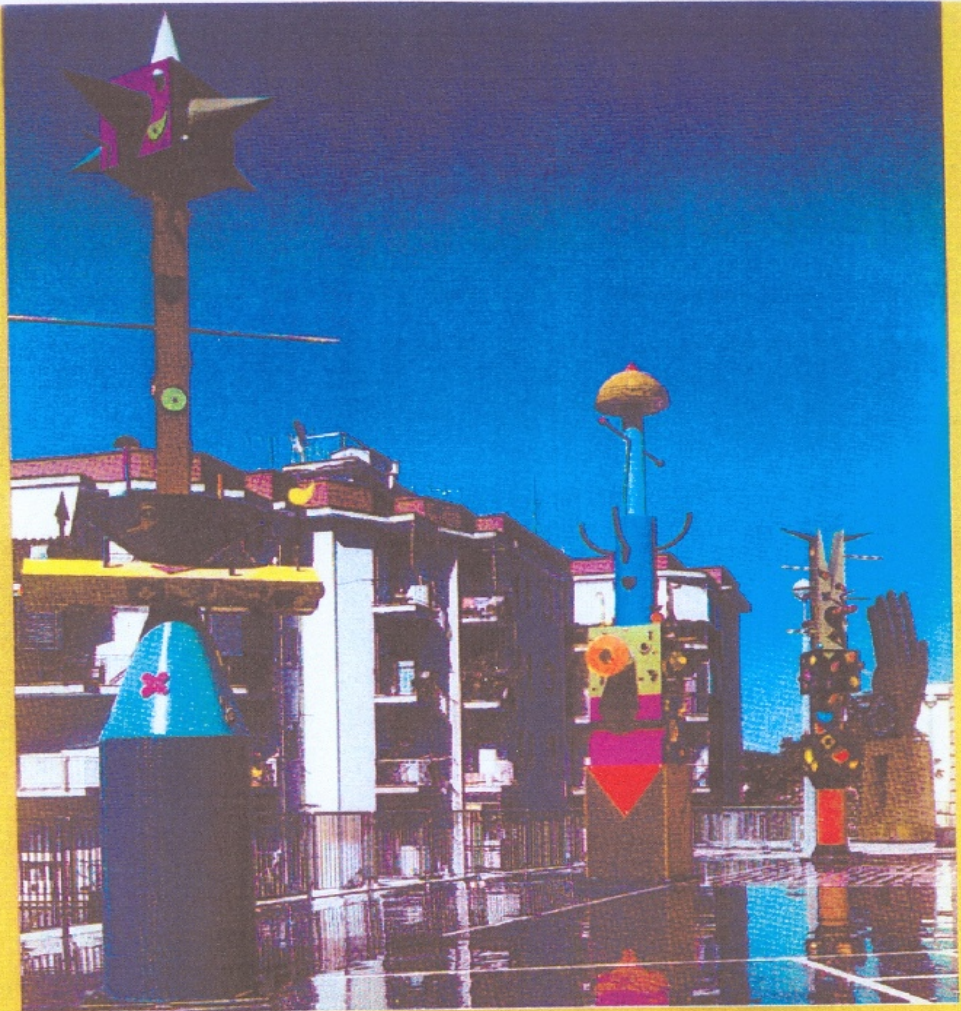
12.9.2007

12.9.2007

12.9.2007

Passato e presente si fondono nel progetto di Mendini. La cappella neoclassica (destra) restaurata per l'occasione dialoga con le sculture ludiche di Salvatore Paladino (in alto)

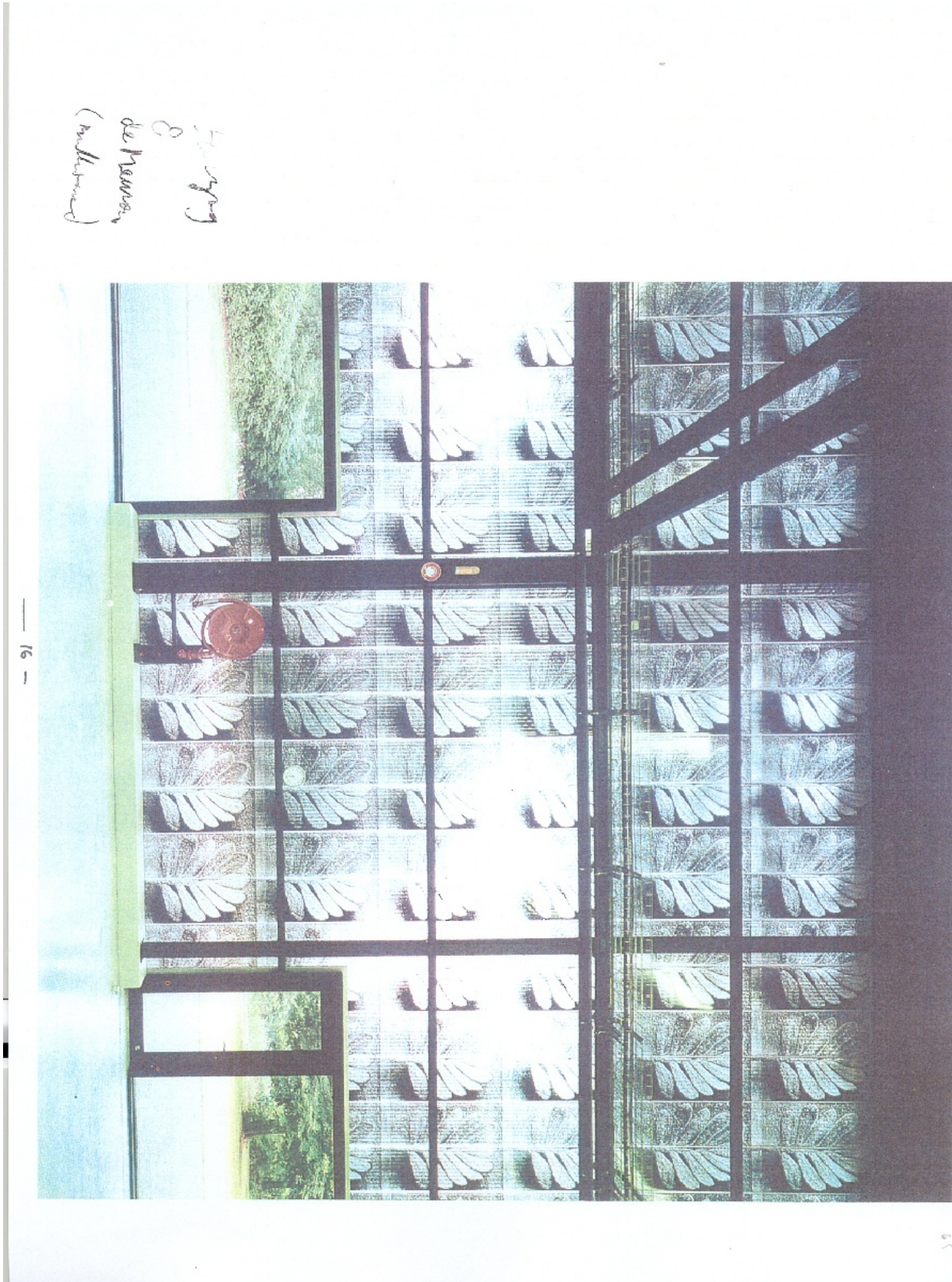
Mendini has restored a neoclassical chapel, right, incorporating his trademark golden vases which face Salvatore Paladino's playful sculptures, above

12.9.2007

12.9.2007

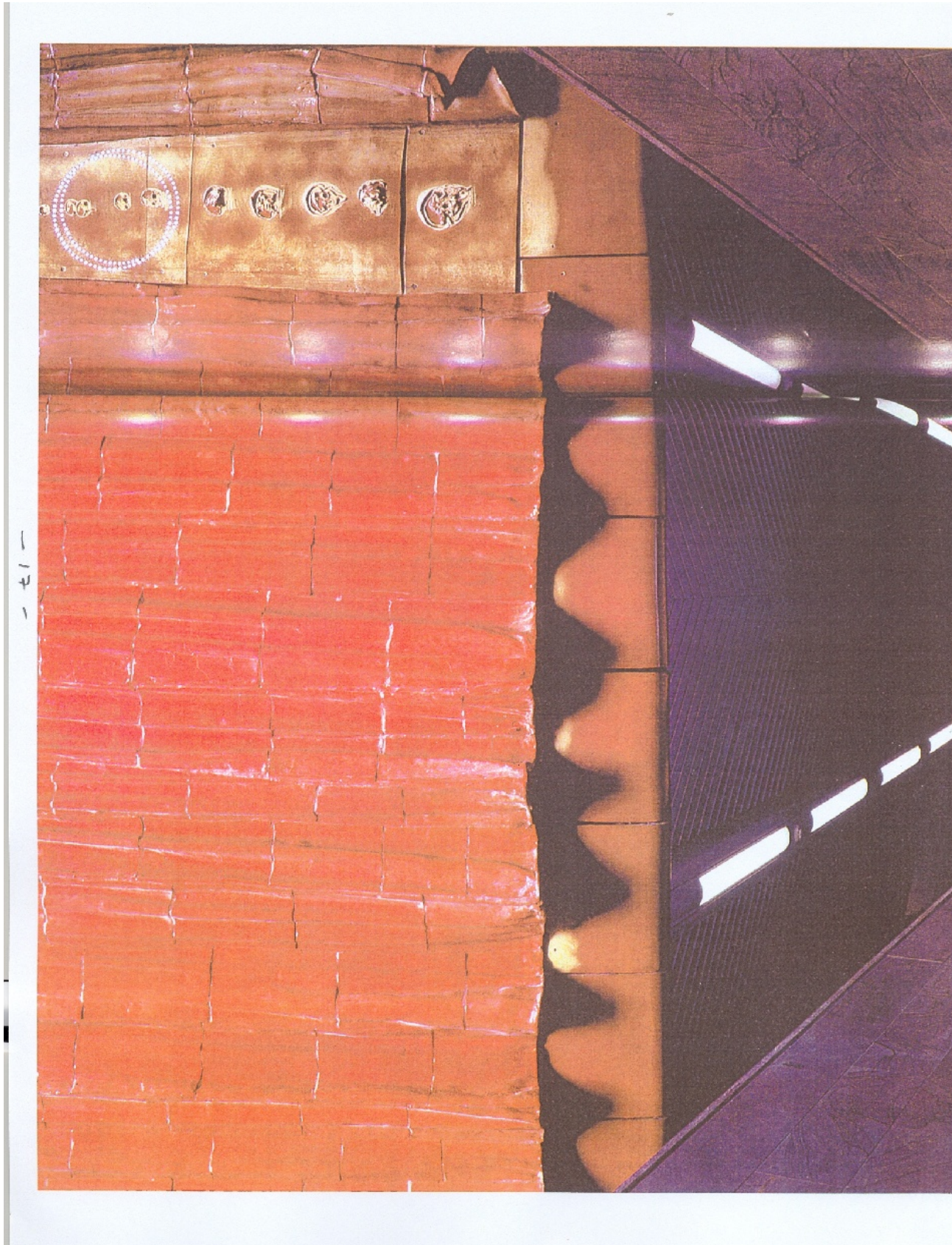

12.9.2007

12.9.2007

12.9.2007

12.9.2007

Valtuutettu Rauhamäki

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuustokollegat.

Nykyinen ”päämieheni” kiitettävästi lausui, että ”hauska paikka tulla puhumaan apulaiskaupunginjohtaja Korpisen jälkeen”, ja paikka ei todellakaan ole kovin helppo.

On helppo allekirjoittaa varmaan pitkälti jokaisen meistä ne sanat, joita apulaiskaupunginjohtaja Pekka Korpinen tässä esittelyssään ja lähetepuheessaan käytti mm. kattokulmista tai katoista yleensä, voidaanko tasakattoa nyt katoksi oikein kutsuakaan. Tämä on muutaman kerran ollut meillä esillä myös kaupunkisuunnittelulautakunnassa, kun siellä vielä aikaisemmin olin, samoin tämä townhouse –idea, joka meillä tuntuu olevan kovin hankalaa saada aikaan tähän kaupunkiin, kaupunkiin tai kokonaisuudessaan Suomeenkin, on varmasti sellaisia asioita.

Mutta arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuustokollegat. Mennään varsinaiseen ryhmäpuheeseen.

Nyt kaupunginvaltuuston lähetekeskustelussa oleva Helsingin arkkitehtuuri nyt! –nimellä kulkeva Helsingin arkkitehtuuri- ja kaupunkipoliittinen ohjelma on aidosti tervetullut uutuuksena. Vaikka Helsinki ei aivan suomalaisen kuntakentän kärjessä tai etunenässä arkkitehtuuri- ja kaupunkipoliittisten ohjelmien valmistelussa kuljekaane, on enemmän kuin erinomaista huomata, että nyt ollaan jo tässä vaiheessa.

Kunnia tästä kuuluu apulaiskaupunginjohtaja Pekka Korpiselle, jolta olemmekin hänen virkavuosien aikana tottuneet tasaisin väliajoin saamaan uusia, välillä yllättäviäkin, positiivisessa mielessä yllättäviä avauksia. Tästä ja monesta muusta aikaisemmasta avauksesta jo tässä vaiheessa hänelle kiitokset.

Hyvät valtuutetut.

On hyvä pitää mielessä, että tänään käydään ohjelmasta vasta lähetekeskustelu, jossa esitettävä palaute kirjataan ulos ja se on pohjana ohjelman jatkovalmistelulle. Lopullinen ohjelma toimenpide-ehdotuksi-neen on tarkoitus hyväksyä myöhemmin kaupunginhallituksessa. Tämä muistutus ehkä siitäkkin syystä, että ohjelma itsessään eikä ainakaan kaikki toimenpide-ehdotukset ole

12.9.2007

Kokoomuksen mielestä hyväksyttävissä.

Nyt käsissämme oleva ohjelmaluonnos on vielä raakile, joka vaatii melkoisesti jatkojalostamista.

Kokoomuksen mielestä tällaisen ohjelman kunnianhimon tason tulee olla pääkaupungin aseman mukainen. Uskon, että olemme tästä valmistelijoiden kanssa samaa mieltä.

Mutta onko ohjelman peruspremissit oikein asetettu? Esipuheessa nostetaan esiin voimakas halu ”palauttaa Helsingin arkkitehtuuri kansainvälisen kilpailun kärkeen” ja ”takaisin uudelle menestyksen kierteelle”.

Olisiko kuitenkin niin, että enemmän arvoa on sillä, miten me itse viihdymme kaupungissamme kuin sillä, kuinka arvostettua arkkitehtuurimme on maailmalla. ”Olisi” on ainakin meidän vastaus. Emme suinkaan väitä, ettäkö nämä olisivat automaattisesti toisiaan poissulkevia asioita tai edes aina ristiriitaisia, ei suinkaan, mutta järjestyksen tulee olla selvä. Siksi lähtökohtana koko ohjelmalle tuleekin olla helsinkiläisten viihtyisyys omassa kotikaupungissaan.

Valmistellessani tätä puhetta päätin jossakin vaiheessa kokeilla, mitä löytyy googlaamalla sanoilla ”hyvä arkkitehtuuri”. Yhden osuvimmista määritelmistä – hieman Vitruviuksen jälkeen, eli ehkä nykymaailmasta – löysin ammattikuntaa edustavan Anni Vartolan blogista, jossa hän totesi: ”Hyvä arkkitehtuuri tuo iloa marraskuussakin ja että hyvä arkkitehtuuri sietää arkea.” Melkoisen pistämättömästi sanottu.

Käsitettä ”hyvä arkkitehtuuri” olisi ehkä ollut syytä pohtia hieman tässäkin ohjelmassa. Nyt koko arkkitehtuuri –käsite on jäänyt liialti menneeseen kiinni ja katsantokanta on jopa vanhanaikainen. Arkkitehtuuri –käsitystä tulisi käsitellä hieman laajemmin ymmärrettynä kautta koko ohjelman. Siihen on myös syytä sitoa tämänhetkistä vahvemmin kestäväen kehityksen näkökulmaa.

Ohjelmaa lukiessa tulee liiaksi läpi opettajamainen asenne. Esipuheessa nostetaan aivan oikein esiin se, että kaupunkilainen ei tyydy ylhäältä tarjottuun ja että tarvitaan vaihtoehtoja ja luovaa keskustelua. Tämän ajatuksen olisin toivonut heijastuvan laajemminkin ohjelmaan ja sen toimenpide-ehdotuksiin. Kaupungin rakentuminenhan on yhdistelmä taloutta, politiikkaa ja estetiikkaa. Kaupunkikuvan kehitys on ennen kaikkea taloudellisen toiminnan tulosta ja urbaanien elämäntapojen muuttumisen vaikutusta.

12.9.2007

Arvoisa puheenjohtaja.

Viime aikoina on jälleen julkaistu useita tutkimuksia siitä, miten suomalaiset haluaisivat asua. Helsinkiläisten asumistoiveet kuitenkin poikkeavat muiden suomalaisten toiveesta merkittävälläkin tavalla. Täällä on jo selvästi totuttu asumaan urbaanissa ympäristössä. Vaikka toive pientaloasumisesta nousee helsinkiläistenkin keskuudessa vahvasti esille on täällä kerrostaloasumiselle aivan erilainen tilaus kuin muualla maassamme.

Kokoomuksen valtuustoryhmä katsookin, että Helsingin arkkitehtuuripoliittisessa ohjelmassa tulee yhdeksi tulevaisuuden painopistealueeksi nostaa kerrostaloasumisen kehittäminen. Kun mietitään, mitä uutta kerrostaloasumiseen on viime vuosikymmenien aikana tuotu, jää vastaus melko vähäiseksi.

Katsomme, että unohtamatta tiiviin ja matalan kaupunkiasumisen edistämistä on syytä miettiä, mitä on tulevaisuuden kerrostaloasuminen, mitä se vaatii kaupunkiympäristöltään ja mitä uusia ratkaisuja siihen olisi löydettävissä. Kerrostaloasumisesta on tehtävä entistä houkuttelevampaa. Se on samalla vastaus myös entistä eheämpään yhdyskuntarakenteeseen, mikä tavoite taas kumpuaa kestävän kehityksen periaatteista.

Samaa tavoiteasettelua tukee myös täydennysrakentaminen, joka jää ohjelmassa lähes mainitsematta.

Kokoomuksen mielestä täydennysrakentamisessa tulee päästä nykyistä nopeammin eteenpäin. Se vaatii aivan eritasoisia asukkaiden kuulemista ja valmisteluun mukaan ottoa kuin nykyiset käytänteet. Vain näin eri alueiden asukkaat voidaan sitouttaa ja poistaa täydennysrakentamisen luomia uhkakuvia.

Emme, emme suinkaan ole pilaamassa nykyisiä asuinalueita, vaan haluamme hyödyntää olemassa olevaa infraa ja parantaa alueiden toimivuutta ja niillä tarjolla olevia palveluja. Jotta tulevaisuuden täydennysrakentaminen olisi riittävän laadukasta ja olemassa oleviin alueisiin sopivaa, on se syytä nostaa myös tässä ohjelmassa merkittävämpään asemaan.

Yksittäisenä puutteena - joka osittain tuli apulaiskaupunginjohtaja Korpisenkin esittämässä kuvassa esiin - Kokoomus haluaa nostaa esiin ympäristötaiteen merkityksen kaupunkikuvalle. Tätä aihepiiriä ei

12.9.2007

ohjelmassa ole oikein sivuttukaan, vaikka ympäristötaiteen avulla voidaan helposti luoda persoonallista ja omaleimaista kaupunkiympäristöä. Mielestämme ympäristötaide ansaitsee myös huomioimisen ohjelmaa jatkotyöstettäessä.

Hyvät valtuutetut.

Ohjelmaan on listattu merkittävä määrä toimenpide-ehdotuksia ilman minkäänlaista taloudellista tarkastelua. On kuitenkin selvää, että ainakin osalla niistä on merkittäviä seuraamuksia talouden puolella. Ennen ohjelman tuomista kaupunginhallituksen käsittelyyn tämä asia on syytä korjata. Taloudellisen tarkastelun puute tekee hyvin vaikeaksi muodostaa kantaa esitettyihin toimenpide-ehdotuksiin, saati sitten vertailla esitettyjä ehdotuksia toisiinsa.

Koska kuitenkin lähetekeskustelussa odotetaan valtuustoryhmiltä kannanmuodostusta, niin ryhmämme myös niitä esittää.

Ohjelman rakenteen osalta Kokoomuksen valtuustoryhmä kannattaa muutamissa lausunnoissakin esitettyä varsinaisen ohjelman ja siihen liittyvien toimenpide-ehdotuksien erottamista toisistaan. Myös ohjelman seurantajärjestelmät on syytä pohtia ennen ohjelman hyväksymistä.

Sitten muutamia kantoja yksittäisistä toimenpide-ehdotuksista.

Arkkitehtuuri ja kaupunkisuunnittelun informaatiokeskus on mielestämme kannatettava idea, eritoten, jos siihen saadaan mukaan myös muita toimijoita.

Keskeisen paikan löytäminen tällaiselle keskukselle on enemmän kuin tärkeää. Jos ja kun keskus toteutuu, on sen oltava paikka, jossa ennen kaikkea helsinkiläiset voivat tutustua ja osallistua kotikaupunkimme kehittämiseen. Liiallinen keskittyminen palvelemaan turismia on tässä vältettävä.

Perinteisten painettujen julkaisujen lisäämisen sijaan näkisimme mielekkäämpänä painopisteen ja resurssien ohjaamisen sähköisen viestinnän suuntaan. Painettujen julkaisujen jakelu helposti ulottuu vain asiaan vihkiytyneille tahoille, mutta sähköinen viestintäportaalit ja muut vastaavat ovat ehkä paremmin kaupunkilaisten tavoitettavissa. Molempia varmasti tarvitaan, mutta painopiste voisi ehkä olla sähköisessä viestinnässä.

Suhtaudumme hieman epäillen määräaikaisten professuurien

12.9.2007

lahjoittamiseen teknilliselle korkeakoululle. Olisiko euro kuitenkin paremmassa käytössä joissakin TFK –toiminnan hankkeissa, esimerkiksi yhteistyössä muiden pääkaupunkiseudun kaupunkien kanssa? Yksi tällainen hanke voisi olla tiiviin ja matalan rakentamisen konseptin kehittäminen, helsinkiläisen townhouse –kulttuurin luominen.

Myös erillisen rakennussuojelurahaston perustaminen hieman askarruttaa. Ennen kuin tiedämme seudun muiden kuntien suhtautumisen ajatukseen on siihen liian aikaista ottaa lopullista kantaa. Myös kunnan ja valtion välinen suhde on syytä selvittää.

Yleisemminkin on ehkä selvää, että suojelliset seikat on huomioitava. Hyväksymme ehdottomasti sen. Mutta on myös erittäin tärkeää, ettei ylimitoitettulla suojelulla museoida olemassa olevaa rakennuskantaamme liiaksi ja estetä sen muokkautumista palvelemaan uusia käyttötarkoituksia.

Vanha sanonta ”paras on hyvän pahin vihollinen” pätee varmasti arkkitehtuurissakin. Ehdotus pyrkiä maailman johtavaksi tietoyhteiskunnan, kaupunkisuunnittelun ja arkkitehtuurin keskuksiksi tuntuu hieman ylimitoitetulta. Hyvä arkkitehtuurin taso ilmastonmuutoksen estämiseksi kylmässä Pohjolassa on riittävä ja tarpeeksi haastava.

1950-luvun suomalaisen arkkitehtuurin ja designin maailman maine syntyi ilman tietoista pyrkimystä maailman keskuksiksi. Tehtiin vain niin hyvää kuin osattiin. Se riittää tänäkin päivänä. Osaamista kyllä löytyy Suomesta, jos on tahtoa sitä käyttää.

Sen sijaan ehdotus perustaa uusien suurten rakennusalueiden suunnitteluun ja käyttöön ottoon projekteja ja myös toteutusyhtiötä saa kannatuksemme. Olennaista tällöin on varmistaa, että projektien johdoilla on riittävät valtuudet. Näemme tämän myös mahdollisuutena madaltaa virastojen välisiä raja-aitoja. Jokaisella meistä eri lautakunnissa toimineilla on varmasti kokemusta siitä, että siellä on jonkun verran jo joitain barrikadeja muodostunut virastojen välille. Tämä voisi olla yksi ratkaisu niiden purkamiseen.

Arkkitehtuuriasiamiehen tehtävän perustamista Kokoomuksen valtuustoryhmä ei kannata. On vaikea nähdä, että toimenpide-ehdotuksessa kuvailtu asiamies laajalla toimenkuvallaan ja ilmeisen laajoilla valtuuksillaan toisi ainakaan lisäarvoa arkkitehtuurimme kehittämislle kaupungissamme. Pahimmillaan asiamies olisi ylhäältä alas päin mahtikäskyjä besserwisser hovinaan oma jaoksensa.

12.9.2007

Useissa lausunnoissa oli nostettu ansiokkaasti esiin tärkeitä näkökohtia ja kannatettavia ajatuksia. Tässä muutamia niistä.

Yleisesti Kokoomus yhtyy kaupunkisuunnittelulautakunnan esittämään johtopäätökseen, että ennen uusien kustannuksia vaativien menettelyjen, organisaatioiden, lahjoitusten ja palkintojen hyväksymistä niistä tulee tehdä kustannushyötytarkastelu ja harkita lopulliset ratkaisut vasta niiden pohjalta.

Pidämme myös hyvänä rakennuslautakunnan ajatusta, jonka mukaan kaupunki voisi palkata erillisen pientaloneuvojen palvelemaan omakoti- ja pientalorakentajia sekä edistämään ja auttamaan tavallisia asukkaita rakentamisasioissa.

Kannatuksemme saa myös Vantaan kaupungin lausunnossa oleva ajatus yhteistyön kehittämisestä koskemaan koko seutua. Koko ohjelmassa olisi laajemminkin syytä huomioida seudullinen näkökulma.

Arvoisa puheenjohtaja.

Summa summarum:

Uskon, että tässä salissa kaikki yhtyvät käsityksemme siitä, että Helsinki ansaitsee oman arkkitehtuuripoliittisen ohjelmansa. Nyt keskustelussa oleva ohjelma ei kuitenkaan ole vielä riittävän hiottu kokonaisuus. Aikanaan kaupunginhallitukseen hyväksyttäväksi tulevan ohjelman tulisi huomattavasti laajemmin huomioida koko rakennetun ympäristön laatua. Kaupungin rakentaminen on yhteiskunnallinen, se on taloudellinen, se on poliittinen prosessi. Kokonaisuudessaan arkkitehtuuripoliittisen ohjelman ehdotuksineen tulisi tähdätä ennen kaikkea helsinkiläisten elinympäristön parantamisen ja viihtyisyyden lisäämiseen, ei niinkään yksittäisten uusien maamerkkien aikaan saamiseen.

Valtuutettu Lohi

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Hyvä, laadukas ja esteettisesti hyvää mieltä antava kaupunkiympäristö on meille kaikille ensiarvoisan tärkeä. Hyvään kaupunkiympäristöön pyrkiminen ja jo ennestään laadukkaan säilyttäminen on ollut nyt käsittelyssä olevan arkkitehtuuriohjelman lähtökohta. Eräissä siihen

12.9.2007

liittyvissä lausunnoissa todetaan sen olevan raikas ja kunnianhimoinen ohjelma. Siihen voi yhtyä. Kunnianhimosta kertoo erityisesti yksi virke, joka kuuluu näin: ”Helsinki pyrkii maailman tietoyhteiskunnan, kaupunkisuunnittelun ja arkkitehtuurin johtavaksi keskuksesi.” Luin tämän kohdan kaksi kertaa ennen kuin uskoin, että niin siinä tosiaan lukee. Mutta siitä lähti ajatus, että miksei, onhan meillä arkkitehtuurissa perinteitä, jotka antavat pohjaa tällaisellekin tavoitteelle.

Nyt käsillä oleva ohjelma, vaikka sen nimi on ”Helsingin arkkitehtuuri nyt!”, lähtee liikkeelle aika kaukaa historiasta. Se miten Helsinki on kehittynyt sellaiseksi kaupungiksi, jollaisena sen nyt näemme, on kuvattu varsin suurella sivumäärällä. Mutta se on varmaan ollut perusteltua, koska kaupungin kehitys on jatkumo. Tämä hetki, nyt, on vain silmänräpäys menneisyyden ja tulevan välillä. Elävyyttä ohjelmaan tuo kirjailija Kjell Westö, joka persoonallisella tavalla kertoo paitsi omia kokemuksiaan kaupungista, Helsingin sielusta, myös osuvia ja jo unhoon painuneita vaiheita Helsingin historiasta.

Arkkitehtuuri -käsitettä ohjelmassa käsitellään väljästi. Käsitettä olisi voinut analysoida ja täsmentää. Ahtaasti tämä kreikankielinen sana tarkoittaa rakennuksen esteettistä muotoa. Silloin sana merkitsee lähinnä suomenkielistä käsitettä ”rakennustaide”. Arkkitehtuuri on kuitenkin tässä ohjelmassa laajempien kokonaisuuksien, rakennusalueiden, niitä yhdistävien katujen, puistojen ja aukoiden kokonaisuutta. Silloin ohjelman arkkitehtuuri -käsite lähenee suomenkielistä käsitettä ”kaupunkisuunnittelu”. On tärkeää muistaa, että kaupunki ei ole vain rakennuksia. Puistot, aukiot ja viheralueet ovat myös kaupunkia. Mielestäni tähän puoleen Helsingissä ja myös tässä ohjelmassa on kiinnitettykin enenevää huomiota. Korostetusti arkkitehtuuriohjelmassa on otettu huomioon myös rakennusten sisätilat ja niissä niiden suojeleminen.

Hyvän arkkitehtuurin toteuttamisen tiellä on monia vaikeuksia. Niitä on ehkä tullut aina vaan lisää. Rooman keisari Augustus sai tiilisen Rooman, mutta jätti jälkeensä marmorisen imperiumin pääkaupungin. Helsingin klassinen monumentaalikeskus toteutettiin keisarisuuriruhtinaan tarpeita huomioon ottaen ja hänen tuellaan. Silloin ei kuultu asukkaita ja harrastettu vuorovaikutteista suunnittelua. Tällainen ylhäältä päin johdettu kaupunkisuunnittelu ei tietenkään enää ole mahdollista. Arkkitehtuuriin ja yleensä kaupunkisuunnitteluun vaikuttavat voimat ovat monilukuiset. Eri intressien yhteensovittaminen on ongelmallista, joka ohjelmassakin tulee esille.

Arkkitehdin suunnitteleamalla rakennuksella on erilainen käyttötarkoitus

12.9.2007

kuin esimerkiksi taidemaalarin luomalla maalauksella. Jälkimmäinen on pelkkä taide-esine, mutta rakennus on käyttötavaraa, siellä asutaan, tehdään työtä tai muita toimintoja. Tämän tehtävänsä sen tulisi täyttää mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti, mutta samalla rakennuksen tulisi olla, jos ei taideteos, kuitenkin korkeat esteettiset arvot omaava. 1930-luvun funktionalismi painotti nimenomaan rakennuksen käyttötarkoitusta.

Talous, raha ja muut materiaaliset arvot tuntuvat myös rakentamisessa tulevan yhä määräävämpään asemaan. Rakennuttaja ynnää rakennuskustannuksia, supistaa, pienentää ja vaihtaa materiaaleja. Esimerkkinä voidaan mainita asuinkeuhkot sata vuotta sitten ja nyt. Aikaisemmin asuinhuoneet olivat 3,5 - 4 metriä korkeita, portaikot olivat avaria. Jokainen tietää, mikä nyt on tilanne. Julkisissa rakennuksissa ns. hukkatiloiksi katsottavat portaikot ja käytävät ovat nykyisin hyvin ahtaita. Aina ei tietenkään ole niin, että kalliimpi on parempaa ja arkkitehtonisesti korkeatasoisempaa kuin halpa. Tämän ristiriidan selvittäminen on kuitenkin nykyisin hyvin suuri haaste.

Helsinki on pääsääntöisesti hyvän arkkitehtuurin kaupunki. Meillä on klassinen vanha keskusta, jolle ehkä emme osaa antaa tarpeeksi arvoa, koska se on meille liian tuttu. Sittemmin liikekeskusta on siirtynyt Mannerheimintien alkupään ympärille, jossa on sekalaisempaa arkkitehtuuria, mutta selkeän urbaani luonne. Useat asuinalueemme edustavat hyvin ja varsin yhtenäisesti syntyänsä arkkitehtonisia arvoja, esimerkiksi vaikkapa eri ajoilta Etu-Töölö, Taka-Töölö, Munkkivuori, Puotila ja Kontula. Muitakin esimerkkejä varmaan on.

Kukin aika ja ajassa elävät tekevät omanlaistaan kaupunkia. Ei voi olla olemassa mallia, joka voitaisiin toteuttaa. Se on muistettava myös, kun haluamme tämän ohjelman hengessä pyrkiä hyvään kaupunkiympäristöön. Meillä on erityisesti keskustan satama-alueiden ja osan Pasilaa vapautuessa rakentamiseen loistava tilaisuus toteuttaa varsin suurilla alueilla hyvää kaupunkia. Tähän tulee panostaa.

Mitään viisastenkiveä ei kuitenkaan ole. Suunnittelu on prosessi, jossa on paljon - ja tulee ollakin paljon - osapuolia. Parhaiden voimien valjastaminen näihin tehtäviin esimerkiksi arkkitehtikilpailuilla on tärkeää. Lopputulos kuvastuu sitten niitä arvoja, joita meillä on rakentamisessa tämän vuosikymmenen alussa. Se tulee olemaan erilaista kuin 100 vuotta sitten, mutta ei ole mittatikkua, jolla arvioitaisiin, onko se parempaa vai huonompaa kuin 100 vuotta sitten.

Joissakin ohjelmasta annetuissa lausunnoissa arvostellaan sitä, että

12.9.2007

ohjelma on enemmänkin julistus kuin konkreettisia toimia ehdottava. Ohjelma sisältää toki toimenpide-ehdotuksia, joita seuraavaksi kommentoin.

Arkkitehtuuria halutaan tehdä ymmärrettäväksi mm. sisällyttämällä sen perusasioita kouluopetukseen. Se on kannatettavaa, joskin haluaisin muistuttaa, että kovin monet tahot ja intressiryhmät haluaisivat tuoda omia tarpeitaan ja näkemyksiään kouluopetukseen. Helsingin ja teknillisen korkeakoulun arkkitehtiosaston yhteistyön tehostaminen on erittäin kannatettavaa.

Arkkitehtikilpailuja tarvitaan, kuten ohjelmassa todetaan. Kilpailutulos ja rakennuksen tai alueen toteutus tulisi kuitenkin sitoa entistä paremmin toisiinsa. On kokemuksia siitä, että lopputulos on aivan muuta kuin mitä kilpailussa on esitetty.

Rakennussuojeluun ja historiallisten arvojen suojeluun on kiinnitetty huomiota. Tarve suojeluun on selvä ja yleisesti hyväksytty, joskin yksittäistapauksissa helposti edelleen syntyy erimielisyyksiä. Ajat ja asenteet ovat kuitenkin muuttuneet siitä, kun kaupunginvaltuusto 1960-luvulla lähes keskustelutta päätti antaa purkuluvan Heimolan talolle, talolle, jossa eduskunta oli hyväksynyt Suomen itsenäisyysjulistuksen.

Tärkeää on lisätä resursseja rakennusten inventointeihin ja nimenomaan siinä muistaa, että myös 1960-luvun betonilähiöissä on suojelutarpeita.

Kaupungin luovuttamien tonttien osalta tulisi kehittää keinoja vaikuttaa tontille tulevaan rakentamiseen nykyistä tehokkaammin. Tämä ohjelmassa mainitaan, mutta miten se konkretisoidaan. Jos tontit myydään tarjousten perusteella korkeimman tarjouksen antajalle, kuten usein nyt tehdään, keinoja ei kovin paljon ole.

Ohjelmassa esitetään myös, että kaupungin keskushallintoon perustettaisiin arkkitehtuurin asiamies toimistoineen, jolla olisi valtuuksia esimerkiksi tonttien luovutuksessa, arkkitehtikilpailujen järjestämisessä jne. Eräät lautakunnat, kiinteistölautakunta, yleisten töiden lautakunta ja kaupunkisuunnittelulautakunta vastustavat tätä ajatusta. Vaistoan siinä jonkinmoista reviiirin puolustamista. Tätä ehdotusta ei kuitenkaan ole syytä haudata, vaan selvittää sitä jatkovalmistelussa.

Valtuustoryhmämme haluaa korostaa erityisesti sitä, että etsitään uusia ratkaisuja kohtuuhintaisten asuntojen ja asuntoalueiden

12.9.2007

rakentamiseen. Tiedän, että tämä on helpommin sanottu kuin tehty, mutta se on kuitenkin täysin välttämätöntä kaupunkimme elinvoiman turvaamiseksi.

Eräs seikka ohjelmasta näyttää puuttuvan, nimittäin esteettömyyden huomioon ottaminen.

Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä tervehtii ilolla tällaisen ohjelmaperin valmistumista ja toivoo sen johtavan toimenpiteisiin. Helsinki, Suomen pääkaupunki tarvitsee hyvää kaupunkirakennetta, korkeatasoista arkkitehtuuria, tilaa elämiselle ja asumiselle.

Suomen Arkkitehtiliiton lausunnossa sanotaan, että ohjelma on kunnianhimoisuudessaan sopivasti tekijänsä näköinen. Tekijä on työryhmä. Luulen, että SAFA viittaa kuitenkin tässä työryhmän puheenjohtajaan, apulaiskaupunginjohtaja Pekka Korpiseen, jota ja jonka innovatiivisia ajatuksia kohta joudumme ikävöimään.

Valtuutettu Soininvaara

Arvoisa puheenjohtaja.

Jokseenkin kaikki mitä arkkitehtipoliittisessa ohjelmassa on esitetty on hyvää ja kannatettavaa. Ongelma vain on se, että kovin kapea-alainen ja asiantuntijakeskeinen tuo ohjelma on. On myös sanottava, että ohjelman esittely oli paljon ohjelmaa parempi.

Kun kaupunki pohtii omaa poliittista ohjelmaansa, eikö silloin politiikkaohjelman pitäisi paneutua niihin hallinnollisiin ja suunnittelujärjestelmää koskeviin syihin, jotka estävät hyvää kaupunkikehitystä tai edistävät sitä? Apulaiskaupunginjohtaja Korpinenhan itsekkin esitti monia syitä, miksi erilaisista lainsäädännöllisistä tai muista syistä johtuen ei voida tehdä niin hyvää kaupunkia kuin haluttaisiin.

Ei sanaakaan kansalaisten vaikuttamismahdollisuudesta. Voidaan myös kysyä, puolustaako tämä ohjelma lähtökohdiltaan rakennussuojelua? Ei mitään mainintaa hitaksesta käytetystä laatukilpailusta. Siis hinta kiinni ja sitten paras laatu voittaa, joka on eräs keino nostaa arkkitehtuurin laatua ja rakennetun ympäristön laatua. Eikö rakennetun ympäristön suhde luontoympäristöön kuuluisi myös asiaan jne.?

12.9.2007

Helsinki tarvitsee arkkitehtipoliittisen ohjelman, mutta sitä kannattaisi ehkä lihottaa myös tähän keinosuuntaan, ei ainoastaan päämääräsuuntaan, koska keinoissa meillä nämä ongelmat ovat.

Ennen kuin keskityn asioihin, joita ohjelmassa ei ole, eräs pieni huomio eräästä ohjelmakohdasta.

Esitys rakennussuojelurahastosta on kannatettava, mutta se sisältää ilmeisen vaaran. Rahasto nimittäin voi pahimmillaan muuttuakin jarruksi rakennussuojelulle. Kun yhteiskunnan piikki avataan, sulkeutuu omistajien oma subventoimaton piikki. On riski, että hankkeet, jotka ilman rahastoa toteutuisivat ripeästi, jäävät odottamaan vuoroaan vaikka kuinka pitkäksi aikaa, jos periaatteellinen mahdollisuus saada rahastosta rahaa on, mutta tätä rahaa ei ole tarpeeksi. Tällaista on nähty valtio ja kunta –suhteessa esimerkiksi hyvin paljon. Rahaston toimialue on rajattava selkeästi samalla kun on taattava, että sillä on sen kokoiset resurssit, mitä tähän tarkoitukseen tarvitaan, jotta se ei muuttuisi jarruksi.

Arvoisa puheenjohtaja.

Ratkaiseminen? kaupunkiin vaikuttaa kaupunkiarkkitehtuuriin arkisesti kaavoituksella ja muilla rakentamista koskevalla päätöksenteolla. Kaupungit rakennetaan ei vain vuosiksi, vaan toivoakseni vuosisadoiksi. Tämän hetken ratkaisuja kiitetään ja manataan vielä 2100 tai jopa 2200-luvulla.

Hyvin suunniteltu rakentaminen ei ole kalliimpaa kuin huonosti suunniteltu. Länsi-Pasilan asuintalot, joita itse pidän paljon parempina kuin Itä-Pasilan asuintaloja, eivät tulleet sen kalliimmiksi.

Suunnittelun kustannukset ovat aivan mitätön osa rakentamisen kokonaiskustannuksia.

Helsingillä on meneillään mittava ja varmaankin joidenkin mittapuiden mukaan kallis suunnitteluhanke suunnitella Jätkäsaaren uutta asuinalueetta. Verrattuna alueen miljardeihin euroihin nouseviin toteuttamiskustannuksiin suunnittelukustannukset ovat kuitenkin kuin pisara meressä. Hyvin tai huonosti suunnitellun alueen markkina-arvo huoneistojen myyntihinnoilla mitattuna, se ero voi olla useita kymmeniä prosentteja. Tässä ei ole kysymys mistään spekulatiivisesta rahasta, vaan aivan terveistä taloudellisista arvoista. Se, että asukkaat ovat valmiit maksamaan enemmän asunnosta hyvin suunnitellulla asuinalueella kuin huonosti suunnitellulla osoittaa, kuinka tärkeitä

12.9.2007

onnistunut suunnittelu ja viihtyisä ja toimiva asuinalue heille on. Se on siis ihan rehellinen taloudellinen arvo.

Kun suunnittelu on niin halpaa kuin se on ja kun sen vaikutus lopputulokseen on niin ratkaiseva, eikö voisi ajatella, että samasta alueesta tehtäisiin pääsääntöisestä aina useampia kilpailevia suunnitelmia? En tarkoita vain ideatasolle jääviä arkkitehtikilpailuita, joihin osallistujat eivät luonnollisesti pysty paneutumaan kovin suurella budjetilla tähän tehtävään, vaan paljon pidemmälle vietyjä suunnitelmia, joista sitten osa menee hukkaan, mutta sitten se paras toteutetaan. Jätkäsaari –suunnitelma esimerkiksi vaikuttaa sinänsä ihan hyvältä, mutta emme tiedä, kuinka hyvä se voisi olla, koska meillä ei ole mitään vaihtoehtoa mihin verrata.

Kannattaa haaskata kymmenen miljoonaa euroa ylimääräisiin suunnittelukustannuksiin, jos miljardin euron asuinalueen arvo nousee sen ansiosta vaivaisella yhdellä prosentilla. Se prosentti on aika vähän.

Miten aiotaan toimia Kalasatamassa, Keski-Pasilassa, Hernesaarella ja Kruunuvuorennossa? Saammeko me niistä edes useampia suunnitelmia valittavaksemme?

Se, että arkkitehtuuri tai kaupunkiympäristö on huonoa, siitä usein vallitsee yksimielisyys. Sellaista, mitä kukaan ei pidä hyvänä, sitä ei kertakaikkisesti pitäisi toteuttaa. Sen sijaan kysymys siitä, mikä on hyvää ympäristöä ja arkkitehtuuria, on ja pysyy makuasiana. Enkä toivo, että siitä koskaan ryhdytään tekemään poliittisia äänestyspäätöksiä. Yhdet pitävät yhdestä ja toiset toisesta. Siksi hyvässä kaupungissa on erilaisia ja omaleimaisia ympäristöjä, jotka sopivat erilaisille ihmisille.

Apulaiskaupunginjohtaja Korpisen kuvat tästä ilman autoa suunnitelluista Italian kaupungeista olivat mielenkiintoisia. Kun joka toisella helsinkiläisellä ruokakunnalla ei ole autoa, niin voisiko edes yhden kaupunginosan suunnitella sillä roomalaisella tavalla niin, että siellä ei edellytetä auton mahtuvan siihen kaupunkiin, mutta sen sijaan sellainen, jonne kaikki muuten haluaisivat tulla.

Arkkitehtiohjelmassa puhutaan kauniisti kaupungin vuosirenkaista. Termi on ehkä tarkoitettuakin osuvampi, sillä helsinkiläisistä asuinalueista pystyy hyvin päättämään, millä vuosikymmenellä ne on rakennettu. Samanaikaisesti rakennetut alueet ovat keskenään aivan samannäköisiä.

12.9.2007

Kaupunginosien omaleimaisuus, se, että samaankin alueet voisivat olla keskenään erilaisia, on arvo sinänsä. Voidaan kysyä, ovatko meidän suunnittelu- ja rakennuttamiskäytäntömme omiaan tuottamaan omaleimaisia ympäristöjä tai miksi ne eivät sitä ole?

Sellaistakin mahdollisuutta tuottaa alueellista vaihtoehtoa voisi harkita, että kilpailutuksen tuloksena rakennuttajat voisivat saada rakennettavakseen ja suunniteltavakseen nykyistä laajempia alueita. Aikanaan tällaiset järjestelmät tuottivat erittäin huonoa laatua. Mutta voisiko ajatella ajan ja markkinaolosuhteiden muuttuneen? 1960-luvulla mikä tahansa meni kaupaksi eikä asunnon ostajilla ollut varaa maksaa paremmasta laadusta. Silloin oli edullista tuottaa huonoa halvalla. Eikö nyt, kun rakentamisen laatu ja alueen viihtyvyys vaikuttavat voimakkaasti myyntihintoihin, voisi luottaa siihen, että voiton tavoittelu ajaa huolehtimaan laadusta jopa paremmin kuin jäykät kaavamääräykset? Kaavoittajan vastuu alueen laadusta on meillä ollut varsin suuri. Se toteutetaan erilaisin hyvää tarkoittavin kaavamääräyksin ja tontinluovutuksiin liittyvin ehdoin. Rakennuttajilta on tullut niin paljon samansuuntaista nurinaa tästä menettelystä, ettei se kaikki nurina voi olla aiheetonta. Kaavoihin liitetyt yksityiskohtaiset määräykset hankaloittavat talosuunnittelua ja nostavat rakentamiskustannuksia ilman, että korkeampien kustannusten vastapainona saisimme parempaa laatua.

Jokin ? joka tapauksessa on oltava, jos teemme asemakaavoista väljempää ja säilytämme enemmän vastuuta rakennuttajille. Luontevaa olisi, että rakennuslupavaiheessa rakennuslautakunta tarkistaisi suunnitelmien laadun, niin kuin muualla maailmassa tekee ja hylkää huonot suunnitelmat, että kaupungilla lupavaiheessa on veto-oikeus näihin suunnitelmiin. Helsingissä rakennuslautakunta tulkitsee kuitenkin lakia niin – ilmeisesti tuomioistuimen yllyttämänä – että hakemus on aina hyväksyttävä, ellei se ole ristiriidassa asemakaavan kanssa, kuinka huono tahansa. Jos näin on, kaavoitusta ei voi väljentää ja joudumme tyytymään kaupunkisuunnitteluviraston virka-arkkitehtien suunnittelumonopoliin.

Mutta järjettömiä lakeja voi muuttaa. Helsinki on ollut oudon passiivinen valtiovaltaan päin silloin, kun valtakunnallinen / lautakunnallinen ? lainsäädäntö johtaa ilmiselviin hölmöyksiin. Näistähän apulaiskaupunginjohtaja Korpinen puhui townhouse'ien yhteydessä. Meillä on paljon lainsäädäntöä, johon meidän pitää puuttua, mikäli haluamme alkaa toteuttamaan hyvää tiivistä ja matalaa kaupunkirakennetta. Vaikka voimme varovaisesti kokeilla laajemman

12.9.2007

suunnitteluvastuun antamista rakennuttajille, monia asioita kaupungin on voitava ohjata, esimerkiksi asuinpinta-alaa, koska kaupungilla on siihen väestö- ja elinkeinopoliittisia perusteita.

Ja vielä kerran: kaupungilla on oltava keinot valvoa lopputuloksen laadukkuutta.

Monotoniset asuinalueet eivät ole esteettisesti miellyttäviä, mutta ei sitä ole myöskään täydellinen toisiinsa sopimattomien tyylien sekamelska, jollaista löytyy Helsingin naapureista. Ja jos korkein hallinto-oikeus suo, niin sellaisia alueita on kohta Helsingissäkin.

Riittävää tyyllistä yhtenäisyyttä ei synny ilman jonkinlaista yhteiskunnallista ohjausta tai yhtä kokonaisen alueen tuottamisesta vastuussa olevaa tahoa.

Rintamamiestalo on aikanaan ollut parhaita Helsingin kaupunkikuvaan vaikuttavia innovaatioita. Ne olivat tyyliään yhtenäisiä, mutta poikkesivat sen verran toteutukseltaan toisistaan, että liialta monotonisuudelta vältytään.

Olin hyvin ilahtunut valtuutettu Rauhamäen puheenvuorosta, koska siinä mielestäni aivan oikein ymmärrettiin, että Helsingin suuri vahvuus on korkeatasoisessa kerrostaloalueessa ja niitten korkealaatuisuus on se ratkaiseva asia. Mutta Helsingin rakentaminen tulee myös suuntautumaan suuressa määrässä tiiviiseen ja matalaan pientalorakentamiseen. Tässä on vaara, että kokemusten puute ja nämä erilaiset väärät, jäykät normit aiheuttavat aluksi kalliita virheitä.

Pientalorakentamisessa talotehtaiden tyyppitaloilla on melkoinen markkinaosuus Suomessa. Ne ovat alentaneet rakentamiskustannuksia merkittävästi. Helsingissä niiden kustannuksia alentava vaikutus voisi olla vielä suurempi, koska rakentaminen on Helsingissä huomattavan kallista. Talotehtaiden tarjonta voisi toimia myös eräänlaisena kartellimurtajana. Talotuotteiden prototyypit eivät kuitenkaan Helsingin olosuhteisiin sovi, eivät ne oikein näyttäneet sopivan Espoon olosuhteisiin, kun kävin asuntomessuja katsomassa. Elikä tähän pitäisi saada jokin muutos. Eikö olisi aika saada talotehtaat suunnittelemaan tyyppitaloja myös kaupunkimaista tiivistä ja matalaa rakentamista ajatellen, siis esimerkiksi toisiinsa kytkettyjä pientaloja.

Jos rintamamiestalon kaltainen innovaatio oli mahdollinen 1940-luvulla, miksi vastaavaan ei pystyttäisi nyt? Tällaista yhteistyötä tietävästi

12.9.2007

ollaankin käynnistämässä. Toivon sille kaikkea menestystä.

Arvoisa puheenjohtaja.

Julkiset rakennukset, kuten koulut, olivat aiemmin asuntoalueittensa monumenttirakennuksia, joiden arkkitehtuuriin oli kiinnitetty erityisen suurta huomiota. Koulu itsessään ei tätä prameutta tarvitse, mutta kaupunginosa tarvitsee. Nykyinen kaupungin omistajapolitiikka kuitenkin säilyttää sisäisten vuokrien kautta koko tämän prameuden koulun maksettavaksi eikä koulu halua maksaa. Se on maksajana väärä. Tämä käytäntö tulee johtamaan tylsään laatikkoarkkitehtuuriin. Tässä suhteessa voi sanoa, että kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimen apulaiskaupunginjohtajan rootelin kaksi osaa eivät oikein keskustele keskenään.

Arvoisa puheenjohtaja. Nyt olen lopettamassa.

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Korpisen aikana Helsinki on parantanut selvästi keskustan ilmettä ja toimivuutta. Voi sanoa, että hän luovuttaa paljon paremman keskustan kuin mitä aikanaan itselleen sai. Tätä tietä kannattaa jatkaa. Helsingissä on myös asuinalueitten laatu selvästi parantunut, vaikka aika tylsää se edelleen on, mutta parempaa kuin ennen.

Terveellinen, toimiva ja esteettisesti miellyttävä asuinympäristö on Helsingin suurimpia kilpailutekijöitä.

Valtuutettu Ojala

Arvoisa puheenjohtaja.

Rakastatko sinä Helsinkiä? Oletko ylpeä kotikaupungistasi? Voitko sinä sanoa, kuten kirjailija Kjell Westö ohjelmassa alkuosassa?

Itse yritän rakastaa tätä rujoa, kaunista, julmaa, viettelevää, tylsää, kiehtovaa ja sääliäntävää kotikaupunkiani, vaikka se onkin täynnä mokia. No, oikea suurkaupunki kantaa arpensa ylpeänä ja se on sekoitus rumaa ja kaunista, brutaalia ja herkkää, jokaiselle löytyy jotakin.

Tuo Westön kuvaus tuossa kirjassa on mielestäni niin upea, että toivoisi kyllä, että se näytettäisiin jokaiseen kotiin ja sitä käytettäisiin kouluissa myös Helsinki –tuntemuksen lisäämisenä.

12.9.2007

Mutta millainen on sinun Helsingisi? Tunnetko sinä k
Mitä tiedät sen historiasta, sen eri kerrostumista? Mikä on lempirakennuksesi, Kiasma vai Kauppahalli, Kampin kauppakeskus vai Tuomiokirkko, vai sijaitseeko lempirakennukseksi itse asiassa kotikulmillasi, siellä, missä arkesi on? Muistatko, millaisia tunteita aikoinaan herätti Kiasman rakentaminen Mannerheimin patsaan viereen? Töölönlahti, makasiinit ja Musiikkitalo taitavat olla kuitenkin tuoreina kaikkien mielessä.

Kaupunkisuunnittelu ja arkkitehtuuri herättävät voimakkaita tunteita ja niin pitää ollakin. Niihinhän ei liity mitään absoluuttisia totuuksia. Ympäristömme on osa, tärkeä osa elämäämme. Se tulee iholle. Siksi sen muuttaminen herättää voimakkaita, usein ristiriitaisia reaktioita ihmisissä. Parhaimmillaan tai pahimmillaan se merkitsee myös kamppailuja ja kansanliikkeitä sen suhteen, mihin ja mitä rakennetaan. Hyvä niin. Nekin kuuluvat asiaan. Muutenhan olisimme pysähdyksen tilassa tai eläisimme diktatuurissa.

Tarvitaan visionäärejä, niitä, joilla on näkemyksiä, rohkeita unelmia ja ideoita tulevaisuudesta. Tarvitaan realisteja, jotka toteuttavat niitä, mutta tarvitaan myös demokraattista kontrollia ja päätöksentekoa. Kaupunki on asukkaitaan varten, mutta ei vain tätä päivää varten, vaan tuleviakin sukupolvia varten.

Helsinkiä ihastellaan ja vihastellaan. Helsinki pääkaupunkina ja maamme ainoana suurkaupunkina herättää myös kateutta. Helsinkiä rakennetaan kaiken aikaa ja se on jatkuvassa muutoksessa. Sitä mitä Helsingissä suunnitellaan ja rakennetaan, seurataan mielenkiinnolla koko maassa ja laajemminkin.

Helsinki ei kuitenkaan ole ainoa toimija. Seuratkaisulla on myös suuri vaikutus Helsingin kehitykseen. Ei vähiten naapurikuntien päätöksillä. Mutta myös monien muidenkin toimijoiden kanssa tarvitaan hedelmällistä yhteistyötä onnistuneiden ratkaisujen löytämiseksi.

Helsingin arkkitehtuuripoliittisen ohjelman lähetekeskustelu osuu hyvään saumaan. Meillä on edessämme mittavia suunnittelu- ja rakennuskohteita – joita täällä on jo todettu – Jätkäsaari, Sompasaari, Keski-Pasila ja toivottavasti myös lähiaikoina Sipoo, tai osa Sipoota. Se miten ja keille nämä alueet rakennetaan jää vielä ratkaistavaksi.

Vasemmistoliitto haluaa olla mukana sellaisen Helsingin rakentamisessa, jossa kaikki ihmiset ovat arvokkaita, niin vuokralla kuin omistusasunnossa asuvat, nuoret ja vanhat, täällä syntyneet ja tänne

12.9.2007

muuttaneet. Kaikille meille kuuluu elävä, viihtyisä, turvallinen, jännittävä, toimiva, mutta myös arkkitehtonisesti korkeatasoinen, kansainvälinen kotikaupunki.

Tämä ohjelma ei kuitenkaan tällaisenaan vielä riitä päätöksenteon pohjaksi. Siitä ei oikein avaudu, kenelle se on tarkoitettu ja keitä se velvoittaisi. Se on enemmänkin eräänlainen julistus, toki hyvä sellainen arkkitehtuuripolitiikan arvostuksen nostamiseksi. Se on myös hyvä opas kaupungin arkkitehtuuriin meille päättäjille ja hyvä pohja jatkojalostukselle.

Osa ohjelman ehdotuksista kaippaa siis vielä pohdintaa. Siksi lopulliset päätökset kannattaa tehdä käydyn keskustelun ja jatkovalmistelun perusteella. Monet ehdotukset vaativat myös merkittäviä lisäresursseja. Silloin kannattaa pohtia, mitä priorisoidaan, jos kaikkiin hyviin ehdotuksiin, niin kuin ei todennäköisesti olekaan varaa. Tällaisia ovat mm. lahjoitusprofessuurit tai vierailevat professuurit. Kumpaa painotetaan tai kumpaa, onko kumpikaan tarpeen? Samoin rakennussuojelurahaston perustaminen yhdessä muiden seudun kuntien kanssa voi osoittautua hankalaksi, niin hyvä asia kuin se olisikin. Valtuutettu Soininvaara mm. jo täällä viittasi siihen.

Mikäli kaupunginmuseolle taas annetaan uusia tehtäviä rakennuskannan suojeluun liittyen, inventointia ja muuta, on myös varmistettava tarvittavat resurssit. Kansainvälisiä arkkitehtuurikilpailuja tarvitaan jatkossakin. Mutta Helsingin tulee myös olla edellä kävijä ja kannustaa nuorta arkkitehtipolvea esimerkiksi järjestämällä kaikille avoimia arkkitehtikilpailuja.

Rakennusliikkeetkin näyttävät havahtuneen huomaamaan, että laadukas arkkitehtuuri voi olla niille myös kilpailuvaltti. Tätä on toki tervehdittävä ilolla. Toivottavasti ne myös muistavat satsata itse rakentamisen laatutekijöihin nykyistä paremmin. Osa ehdotuksista on myös sellaisia, joissa voidaan edetä hyvin nopeastikin, esimerkiksi asukkaiden ja kaupunginosayhdistysten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien parantamisessa, jotka ovat jääneet aivan liialle vähälle huomiolle ohjelmassa.

Vaikka moni asia vaatii vielä jatkovalmistelua, niin kuitenkin asiassa on edettävä viivyttelämättä. Pääkaupunki ansaitsee arkkitehtuuripoliittisen ohjelman konkreettisine toimenpidelinjauksineen.

Maankäyttö ja asuminen sekä liikenne, nämä kuuluisat kolme kirjainta "m, a, l" ovat avainasemassa ratkottaessa ei ainoastaan Helsingin,

12.9.2007

vaan koko seudun tulevaisuuden kannalta suuria asioita. Asuntopolitiikan ohella liikenneratkaisut tulevat olemaan erityisen tärkeitä. Siksi lopullisessa ohjelmassa tulee kiinnittää erityistä huomiota myös liikenneratkaisuille ja myös Helsingin sisällä. Joukkoliikenneverkosto, pyörä- ja jalankulkutiet, niillä on keskeinen rooli ihmisten arjen sujuvuuden kannalta. Niitä koskevat ratkaisut voivat olla sekä toimivia että esteettisiä.

Ohjelma on myös lähetetty lausuntokierrokselle. Haluankin nostaa esiin muutamia lausunnoissa esitettyjä asioita, joita haluamme korostaa.

Asukkaiden mukaan ottaminen suunnittelun varhaisessa vaiheessa on erittäin tärkeää. Tätä seikkaa korostaa myös Helka ry. omassa lausunnossaan. Mielenkiintoinen on myös Helkan ehdotus kaksivaiheisista arkkitehtuurikilpailuista, jossa välivaiheessa ehdotuksista käytäisiin julkinen keskustelu ennen lopullista päätöksentekoa. Kannattaisi varmaan kokeilla.

Ohjelmassa asukkaiden näkökulmasta esitetään kyllä luento- ja keskustelutilaisuuksia suurelle yleisölle, että helsinkiläiset voisivat jatkossa äänestää netin kautta voittajaa, kauneinta kaupunkitilaa ja kaupunkivalaistuskohdetta valittaessa. No, tähän on hyvä ajatus, mutta se on osallistumisen kannalta aivan liian vähän. Siksi nimenomaan vaikuttaminen oman elinympäristön ja oman kaupungin kehittämiseen pitää nostaa jatkossa vahvemmin esille.

Asuntolautakunta kiinnittää aivan oikein huomiota siihen, että asumisen arkkitehtuuria ei ole käsitelty laajemmin ja sen sosiaalisten vaikutusten eikä asumisyhteisöjen toimivuuden kannalta. Näihin seikkoihin onkin jatkotyössä kiinnitettävä huomiota.

Haluammeko me Helsinkiin Chinatownin, kuten valtuutettu Soininvaara esitti Hufvudstadsbladetissa tai Pikku-Pietarin, vai olemmeko sitä mieltä, että asuinalueillamme voivat asua rinnakkain niin varakkaat kuin pienituloiset, lapsiperheet ja vanhukset syntyperään ja kansallisuuteen katsomatta? Löytyykö meiltä sijaa nuorisolta tuleville, ehkä villeiltäkin kuulostaville ideoille? Nuoria talonvaltaajia kannattaa kuunnella ajoissa, ettei synny Kööpenhaminan tai Pariisin kaltaisia tilanteita.

Asumisen laatu ja kohtuuhintainen asuntotuotanto nostetaan esiin monissa lausunnoissa. Niistä voisi täällä nyt tänään puhua paljonkin, mutta siihen tarjoutuu tilaisuus asuntopoliittisen ohjelman käsittelyn yhteydessä.

12.9.2007

Ympäristö- ja maisema-arkkitehtuurin merkitystä on korostettu useissa lausunnoissa. Toivottavasti se näkyy paremmin jatkotyössä.

Samoin esteettömän ympäristön osalta ohjelmassa asiaan on kiinnitetty varsin vähän huomiota ja tällöinkin ainoastaan vanhusnäkökulmasta. Käytettävyys- ja esteettömyysnäkökulmaa tulee jatkossa laajentaa. Jokainen meistä varmaan jossain elämän vaiheessa kohtaa näitä esteongelmia.

Ohjelmassa todetaan myös, että valtakunnallisia päivälehtiä tulisi houkutella lisäämään säännöllisesti julkaistaviin artikkelisarjoihinsa taiteen kritiikin rinnalle arkkitehtuuria käsitteleviä kirjoituksia. Tämä olisi todella tärkeää ja hienoa, sillä medialla on suuri vaikutus siihen, miten ihmiset kokevat kaupunkinsa. Helsingin Sanomat on kiitettävästi tehnyt Helsingin eri kaupunginosia tunnetuksi mm. juttusarjalla "Metroradan varrelta". Kiitosta ansaitsee myös Kaisaniemen puiston kehittämiseen liittyvät kirjoitukset, tapahtumat ja asukkailta kerätyt ideat. Niihin kannattaa tutustua kaupunkisuunnittelulautakunnassa ja kaupunkisuunnitteluvirastossa.

Sitten muutama sana apulaiskaupunginjohtaja Pekka Korpiselle.

Olet tehnyt hyvin mittavan ja näyttävän työn kaupunkisuunnittelusta vastaavana apulaiskaupunginjohtajana. Visionäärinä olet myös rohkeasti ottanut kantaa ja puolustanut omia näkemyksiäsi, vaikka ne eivät aina olleet myötätulessa. Paljon kättesi töitä jää näkyviin, mutta osa on vielä kesken, kuten Töölönlahden alue, ja suurella mielenkiinnolla odotamme myös johtamasi "Greate Helsinki vision 2050" kansainvälisen ideakilpailun arvostelulautakunnan päätöksiä.

Loistavasta esittelypuheenvuorosta voisin sanoa sen, että ehkäpä Pekka Korpisen puheenvuoroja ja ideoita kuulemme jatkossakin, toivottavasti.

Lopuksi sanoisin SAFA:n sanoin:

"Korkealaatuinen rakennettu ympäristö on kuitenkin vain monimuotoisen ja elävän kaupungin kuorta. Syke ja elämänmeno tulee ihmisistä ja siksi Helsinkiä tulee kehittää edelleen kaupunkina, jossa voimme viihtyä ja voimme ylpeinä sitä esitellä myös vieraillemme."

12.9.2007

Arvoisa rouva puheenjohtaja. Ärade fru ordförande, hyvät valtuustokollegat, fullmäktigeledamöter.

Valtuutettu Ojalan hyvään kysymykseen.

Kyllä minä rakastan kotikaupunkiani ja siksi tässä seison.

Det är ett värdigt testamente som avgående biträdande stadsdirektör Korpinen lämnar efter sig i föreliggande arkitekturpolitiska arbetet och i sitt tal som helhet från i dag. Det bär tydlig prägel av omsorg om den byggda miljön och av en diskuterande kulturhistoriskt medveten verksamhetskultur. Sfp-gruppen inser att Helsingfors som en betydande nationell aktör bör bära ansvar också för landets arkitekturpolitiska diskussion som helhet. Arkitekturkritik behövs. Respekt för människors önskemål och drömmar vad gäller den byggda miljön är en viktig byggsten för våra stora kommande byggprojekt. De positiva och omfattande reaktionerna på programmet från nämnder och styrelser i staden är uppmuntrande.

RKP:n ryhmä kiittää apulaiskaupunginjohtaja Pekka Korpinen aloitteellisuutta julkisen poliittisen keskustelun aikaan saamiseksi arkkitehtuurin alalla.

Ymmärrämme, ettei tehtävä ole ollut helppo, eivätkä mutkat yhden ohjelman turvin selviä, mutta poliittisena tahdonilmaisuna ohjelma toimittaa tärkeää tehtävää. Sillä mikäli julkista keskustelua ja avointa kritiikkiä ei ole, ei ole myöskään kehitystä. Länsimaisen sivistyksen tärkeimpiä peruskiviä on avoin keskustelu.

Pirjo Huvila kirjoittaa Rakennusperintö.fi:ssä seuraavasti: "Eliel Saarinen voitti Helsingin aseman arkkitehtuurikilpailun vuonna 1904 ehdotuksella, joka oli tyyliltään vielä kansallisromanttinen. Arkkitehdit Sigurd von Sterus ja Gustaf Strengell herättivät vilkkaan keskustelun kilpailusuunnitelmista. Asema symboloi nykyaikaa ja siksi tyylin tulisi heidän mielestään edustaa uutta ajattelua eikä vanhaa traditiota. Saarinen kehitti voittanutta suunnitelmaansa usean vuoden ajan ja lopputulos muuttui rationaalisemmaksi, mikä kuvastuu erityisesti suurten hallien rautabetonikaarissa ja tornin muotokielessä." Mestari siis kuunteli rehellistä kritiikkiä ja oli valmis muuttamaan voittanutta suunnitelmaansa. Mutta missä ovat oppinutta keskustelua julkisesti käyvät mestarit tänään? Makaako arkkitehti haudassaan rauhassa, kun kallis julkisivumateriaali on vain muutaman vuosikymmenen välein vaihdettava?

12.9.2007

Esimerkkinä Ahvenanmaan kivikirkkojen seitsemänsataa vuotta vanha arkkitehtuuri on taloudellisesta näkökulmasta ja ekologiselta kestävyydeltään aivan ylivoimaista verrattaessa kaupungin surullisiin 1970-luvun laatikkomallisiin kirkkokyhäelmiin, jotka osittain ovat jo purkukuntoisia.

Perinteisten muotojen ja materiaalien käyttö tarkoittaa myös tänä päivänä sekä ekologista että taloudellisesti kestävästä kehitystä. Julkisesti rahoitetussa rakentamisessa on päästävä kestävä pohjalle, esimerkiksi rakennusten kattomuotojen hyväksyttävyyden suhteen. Mm. uusista päiväkotij- ja koulurakennuksista tasakatot tulisi ekologisen ja taloudellisen kestämyyden sekä monien negatiivisten terveysvaikutusten johdosta kieltää.

Sfp-gruppen uppskattar programmets historiska perspektiv och Kjell Wästös betraktelse. Att människorna och staden placeras in i en tid och ett sammanhang uppskattar vi. Stadskulturen i Helsingfors är ung, inflyttningen under de senaste fyra decennierna har varit så kraftig att stadens identitet ställvis gått förlorad. Oförståeliga byggnader, enformiga områden har fått köra över slitna men själfulla miljöer. När vi känner till var vi kommer ifrån, hur Alexandersgatan tedde sig för hundra år sedan, kan vi lära oss orientera framåt med respekt för det som har varit och av kärlek till nuet. Sfp-gruppen hoppas att programmet översätts till svenska så att tillgängligheten ökar också utanför landets gränser.

Vi understöder stadsmuseets påpekande om behovet av instrument för att värna om kulturmiljön. Planeringen i samband med kompletteringsbyggande bör från början visa hänsyn för den existerande miljön och de äldre husen. Planeringen av musikhusets garageinfart invid Villa Hagasund och dess parktomt är ett skolexempel på hänsynslöst planerande där det gamla kläms in för att trafiken ska få plats, en skamfläck för staden.

Ehdotus arvokkaiden sisätilojen ennallistamiseen myönnettävistä varoista kuuluu ohjelman ansiokkaisiin ehdotuksiin. Rikas perinne ei ole pelkkää ulkokohtaista kulissia, vaan ennen kaikkea tilan kokonaisvaltaista kokemista, ajanmukaisia detaljeja ja materiaaleja. Kuitenkin ammattitaitoisen, osaavan rakentajan ja entisöijän löytäminen voi olla hyvinkin vaikeaa.

Det är inte lätt att som politiker gång på gång godkänna planer och byggnader som inte motsvarar det man uppfattar vara bäst för staden

12.9.2007

och för dess invånare. Inte heller som biträdande stadsdirektör med ansvar för planeringsroteln har man tydligen särskilt mycket makt över enskilda planerare och över arkitektkårens värderingar som helhet. Som politiker varken skall eller kan vi gå in i detaljerna. Däremot är det vårt uppdrag att dra upp riktlinjer och att se till invånarnas och det sunda förnuftets röst. Sfp-gruppen saknar en tydligare strävan till dialog mellan invånare och planerare i programmet. Vi vill fästa uppmärksamhet vid att en fungerande storstad inte planeras fram på myndigheternas bord, den växer och skapas i gynnsamma förhållanden såsom när en god trädgårdsmästare får sin trädgård att blomstra. Vi förhåller oss tveksamma till åtgärdsförslaget i Cool Helsinki School med formuleringen att om tomter överlämnas först då en försäkran om högklassig planering fåtts.

Bästa fru ordförande, Korvhuset i Helsingfors är tidens högklassiga planering liksom Havshagen–Merihaka även om vi i dag ser annorlunda på de här områdena. Att de politiker eller planerande och beslutsfattande tjänstemän försöker definiera arkitekturens kvalitet leder i värsta fall enbart till färre bygginitiativ och en fortsättning av enformiga vita gråa glasmiljöer. Kvalitetsbenämningar i konst och i brukskonst är så kopplade till tiden och rådande konsensus hos centrala institutioner att någon verklig objektivitet vad gäller begreppet inte kan uppnås. Litteraturhistoriker och kulturhistoriker är fulla av stora maestron som hundra år senare är helt bortglömda och vars verk inte stått emot tidens tand. Kvalitetsbegreppen hamnar också lätt på kollisionkurs med det som uppfattas som trivsamt och attraktivt och då kan resultatet bli sterilt, kallt och impopulärt, känner väl till. Det som ledamoten Soininvaara anspelade på i sitt resonemang, om behovet av lösare stadsplaner, anser vi att en rätt stor grad av frihet och möjligheter är något som husbyggare behöver för sitt livs stora projekt. Vi finländare lägger i stort sett ned hela vår förmögenhet på vårt hem och då varken kan eller skall det se ut som vi skulle vara likadana människor i likadana hus, må vara små hus eller höghus. Vi påminner också om att områdena som Björnsö och Landbo uppkommit på privat initiativ. Om vi i Helsingfors tror att vi kan planera fram enhetliga, snygga, prydliga områden, så leder det bara till att folk flyttar ännu längre bort där det antingen går att köpa gammalt och renovera eller att bygga utan stränga byggnormer. Planeringsekonomin lyckades inte i Sovjet och den kommer nog inte att lyckas i Helsingfors heller, alltså utan marknads- och kundkopplingen. Däremot skall planeringen göra sitt bästa för att underlätta för det privata initiativet, för människornas önskemål, för människorna att förverkliga sina drömmars hem så att de möjligast väl smälter in. Byggnadsnämndens förslag om inrättande av separat rådgivare för egnahems- och småhusbyggare vill gruppen

12.9.2007

gärna understöda. Planeringen av de nya havsnära stadsdelarna förutsätter förnyelse på många plan och ett intensivt samarbete mellan stadens olika verk. Gatu- och parkmiljöerna måste kunna planeras och skötas på ett enhetligare vis än vad som är fallet i dag. Och dessutom måste de ekonomiska satsningarna på både gatuunderhållet och parkerna ökas. Snygga hus hjälper inte när det är skräpigt, sandigt och proppfulla "råskisar" är översvämmade.

Sfp-gruppen understöder bl.a. Finlands Arkitektförbundets SAFA:s och byggnadsnämndens förslag om att i stället för inrättande av en helt ny tjänst, ombudsmannatjänst vid ekonomi- och planeringsenheten att överväga och omvandla stadsarkitektens tjänst till att motsvara den i åtgärdsförslaget nämnda ombudsmannen för arkitektur.

Arkitekturutbildningen i Finland har inte särskilt väl lyckats utbilda arkitekter som är kunniga eller villiga att delta i det offentliga samtalet om arkitektur. Det råder en misstroende tystnad mellan planerare och användare, dvs. vanliga invånare. Vi hoppas att stadens satsningar på utbildningen också visar sig genom satsningar på kulturhistorisk bildning, humaniora eller människosyn och förmåga att delta i det offentliga samtalet om morgondagens urbana miljöer.

Uskomme myös, että kaupungin kannattaa tutkia, mikä tekee tietystä asuinalueesta pidetyn, mikä saa asukkaat jäämään ja yrittämään kaikin tavoin löytää alueelta sopiva asunto, entä mitkä tekijät, asiat vaikeuttavat ihmisten viihtymistä.

Ryhmämme pitää Helsingin Energian tapaa integroida hyvä suunnittelu kaikkeen rakennustoimintaansa erityistä kiitosta ansaitsevana vastuun kantamisena suhteessa rakennettuun ympäristöön.

Slow architecture –käsitteen tuominen keskusteluun on tervetullutta.

RKP:n ryhmä uskoo, että tarvitaan aitoa arvostusta ja tahtoa ymmärtää ihmisten unelmia ja toiveita. Oma koti, kotikatu ja kaupunki tulevat meitä aivan lähelle ja siten olemme täysin riippuvaisia niitä suunnittelevien tekijöiden ihmiskäsityksestä. Mikäli ylpeä arkkitehti suunnittelee itselleen monumenttia, johon ei ole ihmisiä ajateltukaan, on se vallan väärinkäyttöä, jonka armoilla asukas tai työntekijä on elämänsä jokaisena päivänä. Slow architecture –ajattelua tarvitaan tällaista "suunnitteluväkivaltaa" vastustamaan.

Arkitekturen ska lika litet som all annan samhällelig verksamhet isoleras till experter och fackmänniskor. En levande arkitektur

12.9.2007

förutsätter fungerande respektfull dialog mellan invånare, arkitekter och beslutsfattare.

Ärade fru ordförande. Vanliga helsingforsare kan utbildas i att känna till det senaste inom arkitekturens avantgarde, men vi vanliga invånare har rätt att bli hörda och tagna på allvar när det handlar om vår uppfattning om vad som är trivsamt eller otrivsamt miljö. Det är dags för planerarna att lämna ritborden och bege sig ut för att lyssna och lära om hur vardagstrivsel och boende kunde förbättras. Åtgärdsförslaget om att förbättra kontakten invånare och planerare emellan är nödvändigt men det är inte folket som liksom i sagan ska läras att se kejsarens nya kläder, utan det är kejsaren som ska ta på sig kläder när han går ut bland folket.

Sfp-gruppen uppskattar detta viktiga steg på vägen till en ännu trivsammare och till ett finare Helsingfors med god planering och arkitektur på människans villkor.

Kiitos. Tack

Valtuutettu Kolbe

Rouva puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Historioitsija menee historiaan. Saanen siteerata Maila Talvion runoa "Onko Helsingillä historiaa?" vuodelta 1936.

Hän kirjoittaa:

"Kuinka ollakaan, tällä silmällä katsottuna armas, tämä meidän Helsinki, kuinka onkaan sen menneisyys rikas työstä, vaivannäöstä ja kärsimyksestä, miten pitkät ovatkaan sen nälänhädän, sodan ja ruton kourissa eleyt vuosisadat. Niin kuin Tuhkimo kyyröti kirkkosi ja hautausmaasi kupeella, kaupunkimme, sinä Itämeren tytär ja ylväitten tornihuippuisten hansakaupunkien pieni sisar."

Tämä runo olkoon apulaiskaupunginjohtaja Pekka Korpisen kunniaksi.

Jokaiseen kaupunkiin liittyy suuri kertomus, suuri historia ja lukuisia pieniä tarinoita. Niiden varaan on voinut rakentaa yksilöllisiä ja yhteisöllisiä unelmia ja rakentaa myös unelmien kaupunki ja sen arkkitehtuuria.

12.9.2007

Maisteri, runoilija, toimittaja ja kulttuurivaikuttaja V. A. pohtii esseekirjassaan "Runon kaupunkeja" vuodelta 1914, kuka onkaan Helsingin runoilija. Useilla merkittävillä eurooppalaisilla kaupungeilla on oma runoilijansa. Tukholmalla on Strindberginsä, Pietarilla Dostojewskinsä, Berliinillä Greaserinsa, Hampurilla Fresseninsä, Oululla Pakkalansa ja Raumalla Nortamonsa. Kuka on Helsingin runoilija? Kuka on Helsingille lunastanut lupakirjan runon kaupunkien yhdyskuntaan? Kuka on sisäisen näkemyksensä sytyttämänä antanut Suomen pääkaupungista kuvan, joka kokonaisena välittäisi jälkipolvelle ne piirteet, sisäiset ja ulkoiset, joita yksitellen Helsingille omistamme? Avattuaan ikkunoita Eurooppaan, joutui Koskenniemi ennen I maailmansotaa toteamaan, että Helsingistä ei vuosisadan alussa ollut kirjoitettu synteettistä runoelmaa, romaania tai eeposta. Sellainen voisi nyt olla Koskenniemen hengessä laadittu Helsingin arkkitehtipoliittinen ohjelma.

Ehkä tällainen Helsingin runoilija voisi olla - Kjell Westön ohella, jonka tekstejä olemme saaneet lukea - myös apulaiskaupunginjohtaja Pekka Korpinen, joka välittää Koskenniemen hengessä nyt visionäärinä ja urbanistina kuvaa Helsingistä sen arkkitehtuurin kautta. Tästä ryhmämme haluaa kiittää apulaiskaupunginjohtaja Pekka Korpista, innokkaasta Helsingin runoilijan tehtävän ottamisesta ja sen erittäin elegantista kantamisesta ja keskusteluun osallistumisesta. Kiitos meidän puolestamme.

Sata vuotta sitten avattuaan ikkunoita Eurooppaan Koskenniemi totesi, että juuri Helsinki on se paikkakunta, joka joutuu häviölle kilpailijoissa runoilijan sydämien suosiosta, Nurmijärven, Kuopion takamaiden, Härmän ym. ns. maaseutukaunottarien rinnalla. Juuri tässä on Helsingin kohtalo ja Helsingin tulevaisuus. Se suhteutuu koko ajan muuhun kaupunkiin. Se toimii esikuvana, se toimii kateuden ja vihan kohteena. Tässä on loistava lähtökohta pohtia sitä, voimmeko me olla ylpeitä kaupungista, voimmeko me olla ylpeitä kaupungin arkkitehtuurista. Tämä ylpeyden käsitehän on noussut eurooppalaiseen keskusteluun viimeisen kymmenen vuoden aikana. Kylmän sodan päättymisen jälkeen paikallisuus, kansallisuus on korostunut tavalla, jossa juuri ylpeys omasta on niin voimakkaasti läsnä. Ei ole siis sattumaa, että me keskustelemme tänään siitä, voimmeko olla Helsingistä ylpeitä, mitä sen arkkitehtuuri merkitsee ja tarjoaako arkkitehtuuri samaistumiskohteita tällaiselle paikalliselle ylpeydelle.

Mikä on sitten se henki tai traditio, joka Helsingissä näkyy ja joka nyt tässä arkkitehtuuripoliittisessa ohjelmassa jalostuu ikään kuin kuvaksi siitä ja voimmeko todellakin nähdä ikään kuin Helsingin nyt sellaisena

12.9.2007

kaupunkina, jonka varaan myös tulevaisuuden ylpeyttä rakennamme?

Helsinki joutuu kilpailemaan, se on selvä. Se ei enää kilpaile maaseudun kanssa sydänten voittamisesta, vaan se kilpailee muiden kaupunkien, Itämeren, keskuspaikkakuntien. Se on kilpailussa eurooppalaisittain ja globaalisti läsnä.

Arkkitehtuurissa ja arkkitehtuuripoliittisessa ohjelmassa tulee näkyä se, että Helsinki on pääkaupunki. Se on perustettu keskuskaupungiksi. Sen ensimmäinen perustajaisä lähti juuri tästä asemoinnista. Helsinki oli unelma toimivasta kauppakaupungista. Ja vieläkin tämä aseointi pääkaupungiksi näkyy vahvasti meidän arkkitehtuuritraditiossamme ja kaupunkisuunnittelussa. Helsinki on keisarin kaupunki, ja juuri tämä idea Pohjolan valkeasta kaupungista eurooppalaisena modernina varuskunta- ja hallintopääkaupunkina on vahvasti läsnä, kun arkkitehtuurista puhutaan.

Tänään on käyty läpi sitä, mitä modernismi merkitsee, mikä on kaupunkisuunnittelun traditio, minkälaista perintöä Helsinki kantaa, jalostaa ja välittää tänään, tässä ja myös tuleville sukupolville.

Helsingissä on näkynyt hyvin voimakkaasti modernismin ja tietynlaisen tradition, niiltä osin kuin kahdensadan vuoden osalta tämäntyyppisestä jäsenyyksestä voidaan puhua. Juuri tämä sykäyksittäin tapahtuva eteneminen, ensimmäistä kertaa 1817-luvulla, kun voimakas teollisuuden ja liikenteen imu toi väkeä Helsinkiin, nosti kaupungin todelliseksi myös sydänten pääkaupungiksi. Tästä lähti idea siitä, että Helsinki rakentaa modernia suurkaupunkia, idea, joka näkyy sen arkkitehtuurissa, jos ei muuta, niin ainakin unelman tasolla.

Toteutuksesta voidaan keskustella. Juuri sen takia arkkitehtuuripoliittista ohjelmaa tarvitaan, jotta peilaamme ja katsomme, missä menemme, mitä on opittu ja missä on parantamisen varaa. Näin ollen tämä ”kaksinapaisuus”, johon apulaiskaupunginjohtaja Korpinenkin elegantisti viittasi, juuri tämä, mikä on urbaania, mikä on tiivistä ja miten rakennetaan modernia, kerrostalovaltaista kaupunkia. Ja sitten olemme nähneet vastaliikkeen, pako esikaupunkeihin, luonnon ääreen. Viherunelmille tuli tilaa jo sata vuotta sitten, ja sen jälkeen dialogi ruraalin ja kaupunkimaisen välillä on elänyt hyvin vahvana.

Toinen Helsingin arkkitehtuurille leimallinen piirre on se, että Helsinki ei ole koskaan ollut valmis. Tämä näkyy hyvin johdonmukaisesti kaupungin suunnittelussa, sen virkamiestyössä, mutta myös

12.9.2007

kansalaisten kannanotoissa. Helsinki on muuttajien kaupunki. Muuttajat, jotka tänne saapuvat, ovat halunneet asua tai joutuvat asumaan suurkaupungissa, joka joka tapauksessa on mahdollisuuksien ja unelmien kaupunki. Helsinki ei ole pikkukaupunki, eikä se ole koskaan tavoitellut pienen kaupungin idylliä tai maalaismaisemaa tai perinnemiljöötä. Helsinki on rakentajien kaupunki ja alati laajentuva kaupunki. Tässä on sen arkkitehtuurin mielestäni sisäänrakennettu voima. Helsingin hengen tai ylpeyden mukaista on tavoitella arkkitehtuurissa nykyaikaa. Miten siinä on onnistuttu, se on kansalaiskeskustelun ja tutkimuksen paikka arvioida.

Helsinki on siis modernistien unelmaprojekti. Ja kuten apulaiskaupunginjohtaja Korpinen viittasi, modernismia sopii, tulee ja täytyy kritisoida. Modernin vastapainoksi on noussut monentyyppisiä unelmia perinteisestä ja vanhasta kaupunkitilasta. Ja juuri tässä rakennushistorian luonto- ja ympäristöarvojen voimakas läsnäolo viimeisen neljäkymmenen vuoden aikana on näkynyt arkkitehtuurissa ja arkkitehtuuripoliitikassa.

Sopii siis kysyä Koskenniemen ja Korpisen jalanjäljissä, onko Helsinki vihdoinkin saanut runoilijansa, kirvoittaako nykyarkkitehtuuri taiteilijoita luovuuteen tai edes tulevaisuudessa antaako se välineitä siihen? Runoilijoita on tullut, kirjoja on saatu. Helsinkiä on tutkittu ja tulkittu.

Nyt käsittelyssä oleva arkkitehtuuripoliittinen ohjelma ryhmämme mielestä kunnioittaa ja nostaa esiin ja keskustelee näistä kaupunkimme erityispiirteistä. On kiitettävää jo sellaisenaan, että historian, menneen kerroksellisuus ja läsnäolo kaupunkikuvassa on saanut oman ohjelmakohtansa. Me lähdemme siitä, että historia auttaa ymmärtämään nykyisyyttä ja se on tarpeellinen tulevaisuuden rakentamisessa.

Ohjelmassa puhutaan tutkimuksen merkityksestä.

Teknillisen korkeakoulun nostaminen esiin on toki tärkeää ja arvokasta. Mutta saanen myös lisätä ja ilmoittaa valtuustolle ja apulaiskaupunginjohtaja Korpiselle, että Helsingin yliopiston historian laitokset ovat tällä hetkellä käynnistämässä laajaa "Helsinki kaupunkihistoriassa" –opintokokonaisuutta. Helsingin yliopisto on mielestäni, jos mahdollista, vieläkin tärkeämpi yliopisto, koska siinä sanotaan sana "Helsinki". Se, että nyt systemaattisesti lähdemme kouluttamaan nuoria tutkijoita kiinnostumaan ensinnäkin Helsingistä, sen historiasta ja arkkitehtuurista on ensiarvoinen asia sen kannalta, miten Helsinkiä tullaan tutkimaan ja ymmärtämään.

12.9.2007

Kokoomus korosti arkkitehtipoliittisen ryhmän opettajamaista asennetta. Meidän ryhmämme puolestaan kaipaa enemmän opettajia tähän arkkitehtuuriohjelmaan.

Ja juuri tässä voisi rohkeasti sanoa, että omaa kaupunkiarkkitehtuuria oppii arvostamaan vain katsomalla sitä ja tutustumalla siihen. Me toivoisimme, että tämä ohjelma ottaisi jollakin tavalla kantaa myös siihen, miten, kuten ennen vanhaan sanottiin "kotiseutuopetusta" voisi modernisoida, miten saisimme rohkaistua opettajia ja päiväkodin ryhmiä johtajineen lähtemään ja tutustumaan kaupunkiin, katsomaan rakennuksia, arkkitehtuuria, muistomerkkejä, toreja, siltoja ja liikennevälineitä ja sitä kautta luomaan suhdetta kaupunkiin, myös kriittisesti katsomaan ympäristöä. Tässä kouluopetuksella on suuri merkitys.

On selvää, että nyt käsillä olevan ohjelman toimenpide-ehdotukset kaipaavat hiomista, keskustelua ja pohdintaa. Silti ryhmämme pitää nyt tehtyjä avauksia tärkeänä. Arvostamme sitä, että rakentaminen ja arkkitehtuuri on nyt nostettu keskiöön. Arkkitehtuuri on mielestämme kehikko, jossa ihmiset elävät ja asuvat. Siksi toivomme, että arkkitehtuurin käsitteen rinnalla voisimme laajemmin puhua kaupunkikulttuurista. Kaupunkikulttuuri kuuluu asukasyhdistyksille.

Yhdymme edellisiin puhujiin siinä, että juuri tässä kaivataan kaikkien äänien kuulemista, keskustelua ja vuorovaikutusta: asukkaiden ääni, opiskelijajärjestöt, kaupunginosayhdistykset. Kaipaamme pohdintaa siitä, miten tämä laaja keskustelu saataisiin todellakin monelle rintamalle, jotta me kaikki voisimme edelleenkin ja tulevaisuudessa olla ylpeitä Helsingistä ja sen arkkitehtuurista.

Valtuutettu Reinikainen

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

On kiitettävää, että arkkitehtuuria käsitellään kaupunginvaltuustossa. Tämä olisi tosin pitänyt tehdä jo paljon aikaisemmin eli heti viime sotien jälkeen, siis ennen kuin kaupungin arkkitehtuuria ehdittiin uudisrakentajien toimesta hävittää tehokkaammin kuin mihin Neuvostoliiton pommikoneet kykenivät.

Huomattava osa arkkitehtonisesti merkittävistä ja laadukkaista rakennuksista rakennettiin ennen viime sotia, mutta valitettavasti osa

12.9.2007

niistä purettiin ja tyhjä tontti täytettiin DDR –tyylisillä epäesteettisillä ja huonolaatuisilla laatikoilla. Puolan Varsovasta tiedämme, että merkittäviä tuhottuja alueita voidaan vanhojen dokumenttien avulla rakentaa uudelleen. Mielestäni tätä asiaa voisi miettiä Helsingissäkin ja aloittaa tämän tyyppinen entisöinti vaikkapa Vanhan Kauppahallin palauttamisella nykyisen talonrumiluksen paikalle Kaartinkaupunkiin. Siellä on marketissa hienot kuvat tästä vanhasta rakennuksesta. Niitä voi käydä katsomassa. Nyt käsiteltävää ohjelmaa voisi myös tiivistää karsimalla tarpeettomat rönsyt pois, kuten esimerkiksi Kjell Westön sanailun, joka täyttää dokumentista kohtuuttoman pitkän osan.

Rakentamisessa tulee kiinnittää hyvän arkkitehtuurin ohella huomio kestävyteen, joka puolestaan edellyttää hyvää laatua. Laatu kadotettiin viimeistään 1970-luvun ja sitä seuranneen elementtihiloinnin myötä, ja tilanne on taas pahentumassa, johtuen rakentamisen ylikuumenemisestä. Ketjutettujen aliurakoiden myötä laatu huononee. Kukaan ei oikeastaan valvo lopputulosta ja syntyy varsin kelvotonta jälkeä monessa tapauksessa. Korjaus on sitten erittäin kallista.

Yleisten töiden lautakunnan lausunnossaan esille ottama laatuohjelma kaupungin hankkeelle on tärkeä. Samoin tärkeää on alennettujen taksojen myöntäminen parasta suunnittelua käyttäville.

Erillisen arkkitehtuuriasiamiehen tehtävän perustamisen sijaan tulisi vahvistaa kaupunginarkkitehdin roolia laadusta vastaavana virkamiehenä.

Arvokkaiden rakennusten ja niiden sisätilojen suojelua tulee painottaa nykyistä enemmän. Rakennussuojelurahaston perustaminen ja suojelukohteiden tehokkaampi kartoittaminen on myös perusteltua lisäresursoimalla kaupunginmuseota tähän tehtävään. Sen sijaan uusia informaatiokeskuksia ei tule perustaa eikä myöskään lahjoitusprofessoreja TKK:n arkkitehtiosastolle. Tällainen toiminta mielestämme kuuluu valtion rahoitettavaksi.

Ohjelmassa on kieltämättä myös räväkkyyttä, mutta pyrkiminen ”maailman tietoyhteiskunnan, kaupunkisuunnittelun ja arkkitehtuurin johtavaksi keskuksiksi” lähentelee kyllä jo melkein megalomaanisuuutta.

Satamalta vapautuvien uusien kaupunginosien rakentamisessa on syytä noudattaa malttia, sillä alueiden jopa miljardiluokkaa olevat esirakentamiskulut saastuneiden maiden puhdistamisineen tulisi

12.9.2007

työväkään jyvittää monille sukupolville ja varautua mieluummin Sipoosta mahdollisesti saatavan oman tonttimaamme infrastruktuurin rakentamiseen. Tämä olisi myös paras keino säädellä kohtuuttomiksi käyneitä helsinkiläisten asumiskuluja, jotka – kuten hyvin tiedämme – vastaavat 3 – 4 veroäyripennin keskimääräistä räsitusta Helsingissä asuville muuhun Suomeen verrattuna.

Väestön vanhetessa huomion kiinnittäminen esteettömyyteen ja myös rakennusten muuntamismahdollisuuksiin esimerkiksi palveluasumiseen tulee myös huomioida. Näistä tämäntyppisistä rakennuksista ja palveluista meillä tulee olemaan suuri pula ja on jo.

Myös puisto- ja viheraluerakentamiseen tulee kiinnittää huomiota. Se tulee myös resursoida riittävästi.

Kansainväliset huippuarkkitehdit tuntevat yleensä huonosti pohjoisen rakentamisen erityisvaatimuksia. Ja kun heidän ehdotuksiaan tarkastellaan, huomio tulee kiinnittää näihin seikkoihin, jotta vältymme Kiasman kaltaisilta katastrofeilta, vuotavilta katoilta ja muilta epäonnistumisilta.

Toteutusyhtiöiden perustamiseen on syytä suhtautua myös kriittisesti. On tärkeää määrittää kunnossapitovelka ja allokoita riittävästi resursseja kunnossapitovelan hoitamiseen ennen kuin kustannukset karkaavat käsistä ja vahinkoja pääsee syntymään, jotka sitten tulevat myöhemmin todella kalliiksi korjata.

Arvoisa puheenjohtaja.

Pääosin virkamiestyönä tehty ja vielä pamfletin tasolla oleva suunnitelma on merkittävä avaus, josta voidaan varmasti muokata hyvä dokumentti. Valitettavaa vaan on, että erinomaisen asiantunteva ja laajan sivistyksen omaava apulaiskaupunginjohtaja menetetään tätä työtä edelleen vieväksi. Korpinenhan on ollut erittäin merkittävä henkilö omalla sektorillaan. Mutta on todettava, että myös laajemminkin hän on ollut kaupungille hyvin tärkeä resurssi monissa asioissa.

Haluamme ryhmämme puolesta erityisesti lausua hänelle kiitoksen sanat hyvästä työstä.

Valtuutettu Sademies

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät kanssavaltuutetut. Rakkaat naiset, hyvät

12.9.2007

herrat.

Arkkitehtuuri on semiotiikkaa. Se on merkki, joka jätetään tuleville sukupolville. Siitä tulee tulevien sukupolvien historiallinen rasite. Sen takia siihen on kiinnitettävä huomiota.

Helsingin arkkitehtuuri, "Architecture in Helsinki" esiintyi Helsingin Juhlaviikoilla. Tämä australialainen Indie -poppia esittävä orkesteri keskittyy muoti-ilmioihin ja urbaaniin kulttuuriin, mihin kaupungin arkkitehtuurikin keskittyy. Suomalainen arkkitehtuuri tunnetaan jo nyt maailmanlaajuisesti. Se tunnetaan Australiassa asti. Turhaa sitä enää on enempää markkinoida.

Arkkitehtuuri, pyhä lehmäkö?

Seurattaessa muodin virtauksia, reportaasien, haastattelujen ja muun multimedian kautta, mielestäni rakennettu ympäristö ei vastaa sitä mitä kaupungin asujaimisto haluaa. Aiotaanko jatkossa rakentaa ideologisia uusia kaupunginosia sellaisille ihmisille, joita todellisuudessa ei ole olemassakaan? Tästä ideologisille asukkaille rakentamisesta on jatkossa luovuttava ja keskityttävä rakentamaan todellisille, luista, lihasta ja verestä koostuville ihmisille eli reaali-ihmisille. Ideologiasta muodostunutta ihmistä ei ole. Se pitäisi tajuta.

Kaupunkiimme on rakennettu osia, jotka käytännössä ovat liki kelvottomia. Esimerkkinä Pikku-Huopalahti, jossa talot ovat vinksinvonksin. Viemärikaivojen korkeudet vaihtelevat sateiden mukaan. Tätä malliesimerkkiä vasten en oikein vakuutu siitä, että Malmin lentokentän alue on soveltuva rakentamiseen. Tehdäänkö toinen susi? Syyllisiksi tähän Pikku-Huopalahden ongelmaan manataan arkkitehtejä, vaikka ne ovat paljon syvemmillä. Ne ovat siellä perustuksissa.

Vähän jotenkin nousee mieleen – ihan näin rakennuslautakunnan jäsenenä – että pääsuunnittelijoina toimivatkin kamreerit ja rakennusliikkeiden kustannustehokkaat laskentayksiköt. Ihmisten näkökanta on jäänyt ihan toissijaiseksi ja on unohdettu myös terve järki. Talous sanelee liikaa. Nyt arkkitehtikilpailun tuloksena synnytetään lähiö, jonka arkkitehdit suunnittelevat suurelta osin kädet miltei sidottuina. Ei voi tulla korkealuokkaista tavaraa.

Täydennysrakentaminen on uusi muotisana. Sitä on tehtävä todella harkiten jo rakennettua ympäristöä mestarillisesti kunnioittaen. Siinä on haastetta kerrakseen.

12.9.2007

Rakennuspoliittisessa ohjelmassa viitataan myös monikulttuurisuuteen. Sitä viljellään uudelleen ikään kuin pyörä olisi keksitty vasta nyt Helsingin toimesta. Kyllä se on keksitty paljon aikaisemmin.

Rakennusvalvontaviraston julkaisussa "Helsingin arkkitehtuuri nyt!" mainitaan mainiosti, että nuoren kaupungin ikään verrattuna tämä kaupunki on iänikainen. Venäjän vallan viimeisten vuosikymmenten aikana täällä sulautettiin New Yorkin –malliin suomenkielisiä, ruotsinkielisiä, venäläisiä, tataareja, juutalaisia, aasialaisia, saksalaisia ja puolalaisia. Kaikki mukavasti yhdessä eikä ollut ongelmia, ainakaan kovin suuria. Todellista kielten ja kulttuurien sekamelskaa. Siitä me saimme perinnöksemme ainutlaatuisen Stadin slangin ja siitäkin löytyy kaupunginosakohtaisia murteita. Tätä samaa löytyy myös tuon ajan arkkitehtuurin puolelta. Se on sitä monikulttuurisuutta, jota me nyt ihailemme, sitä vanhaa tyylikästä, ihanaa rakentamista.

Arkkitehtuuripoliittinen ohjelma on tiennäyttävä. Sen kehittäminen ja siihen sitoutuminen on tulevaisuuden haaste. Tähän haasteeseen on vastattava vuoropuhelulla kaupunkilaisten kanssa. Tästähän ovat kaikki valtuustoryhmät olleet samaa mieltä. Vuoropuhelua on lisättävä.

Se vuoropuhelu voitaisiin aloittaa heti täällä valtuustoryhmien kesken ja siirtää se sitten asukkaiden taholle. Kysytäänpä asukkailta.

Rakentamisesta pitää luoda ekologista, luonnonmukaista ja ihmisläheistä kaupungin asukkaiden ehdoilla. Nyt kun katsoo uusia liikennesuunnitteita, niin ? on unohtunut kokonaan, että onhan kokonaan fillarit. Melkein ? unohtunut ja polkupyörät unohtunut myös kaikesta rakentamisesta. Ei ole polkupyörien suoja, ei ole paikkoja ihmisille, kun he menevät töihin, että ajavat polkupyörällä töihin, vaihtavat vaatteet, panevat fillarivaatteet kuivumaan, pukevat puvun päälle ja menevät toimistoon. Tällainen ei ole mahdollista tässä kaupungissa. Rakennussuunnittelussa arkkitehtien on otettava tämä huomioon. Tästä olisi viimeksi rakennuslautakunnan kokouksessa jo puhuttakin. Se tulee teksteihin jatkossa.

? käyttäminen on tietysti hieno asia, mutta sen rinnalla on huolehdittava nykyisen rakennuskannan kunnossapidosta. Siihen on valtuusto. Siis meidän on osoitettava riittävät määrärahat. Kaupungin kiinteistöjen isännöitsijöille on asetettava huolto- ja kunnossapitovelvoitteet, velvoite siitä, että kaupungin kiinteistöjen arvo säilyy. Kiinteistön rappeutumisesta ei pidä sallia. Se on omaisuuden huonoa hoitoa.

12.9.2007

Arkkitehtuuri kertoo aikansa arvostuksesta. Huolehditetaanpa siitä, että tulevat sukupolvet ihastelevat meidän aikaansaannoksiamme aivan samoin kuin me ihailimme arkkitehti Chewitchin aikaansaannoksia. Puhuisivat mestariteoksista. Minä vähän epäilen.

Aloitin tämän puheeni musiikkivertauksesta ja päätänkin sen siihen.

Kaikukoon Stadin basso arkkitehtuuripoliittisesta ohjelmasta Faden musiikkiseption tavoin ei ainoastaan Helsingissä, vaan koko pääkaupunkiseudulla heijastaen vaikutuksiaan koko valtakuntaan.

Valtuutettu Hakanen

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut ja muut kuulijat.

Arkkitehti Alvar Aalto kirjoitti 1930-luvulla *Soihtu* -lehteen akateemisen sosialistiseuran julkaisuun artikkelin hyvästä asumisesta ja arkkitehtuurista. Hänen lähtökohtanaan oli se, että hyvässä arkkitehtuurissa muotoja ja teknillisiä ratkaisuja käsitellään ottaen huomioon laaja skaala sosiaalisia ja ympäristöllisiä viihtyvyystekijöitä. ”Positiivinen miljöö voidaan luoda vain suunnitelmallisella työllä, joka kattaa kaikki asumiseen liittyvät toiminnot ja laitokset”, Aalto kirjoitti. Ja hän jatkoi seuraavaan tapaan: ”Yksilöllinen vapaus maa-alan käytössä vie miljöön pilaantumiseen, käsitettiinpä yksilöllisellä vapaudella tässä vapaasti kasvavaa yksityisasuntojen ryhmitystä tai yksityisyritteliäisyyttä myynti- ja vuokrausasuntoryhmien muodossa.” Näin siis Aalto.

Helsingin arkkitehtuuripoliittisen ohjelman valmistelulle on asetettu – kuten täällä on monesti jo todettu – hyvin kunnanhimoiset tavoitteet, jopa suureelliset, kuten tulla maailman tietoyhteiskunnan, kaupunkisuunnittelun ja arkkitehtuurin johtavaksi keskuksiksi.

Mielestäni näiden tavoitteiden asettelussa on kuitenkin jäänyt unhoon monia Aallon korostamista hyvän arkkitehtuurin tekijöistä.

Helsingin ohjelmaluonnoksen lähtökohtana on arkkitehtuurin tarkasteleminen kommunikointina talojen kielenä. Arkkitehtuuriin luetaan myös rakennusten väliin jäävät tilat ja kaupunkimaisema tässä ohjelmaluonnoksessa. Puuttumaan jää kuitenkin suuri osa niistä tekijöistä, sisällöistä ja sosiaalisista viihtyvyystekijöistä, joista Aalto kirjoitti, kuten julkiset palvelut, joukkoliikenne, työpaikkojen

12.9.2007

sijoittuminen riittävän lähelle asuntoja sekä rakentamisen suhde luontoon. Näistä olisin toivonut enemmän tähän ohjelmaluonnokseen. Esimerkiksi väestön ikääntyminen asettaa isoja haasteita myös arkkitehtuurille.

Helsingin arkkitehtuuripoliittisessa ohjelmassa korostetaan yksilöllisyyden lisäämistä.

Kysymys siitä, miten turvataan kaikille oikeus kohtuuhintaiseen ja viihtyisään asumiseen, on jätetty kokonaan pois varsinaisesta ohjelmasta ja sen toimenpide-ehdotuksista. Toissijaiseksi on jäänyt myöskin arkkitehtuurin sosiaalisten vaikutusten arviointi.

Ohjelmaluonnoksessa esitetään uusien suurten alueiden suunnittelun, rakentamisen ja markkinoimisen toteuttamista erillisillä toteutusyhtiöillä, joiden toimitusjohtajille taattaisiin laajat valtuudet hankkeiden toteuttamisessa.

Yhtiömuotoisessa rakentamisen mallissa gryndereiden voiton tavoittelu sivuuttaa helposti sekä asukkaiden tarpeet että kaupungin demokraattiset ohjausmahdollisuudet. Samalla unohtuvat helposti myöskin Alvar Aallon varoitukset siitä, että luottamus markkinoiden spontaaniin toimintaan pilaa miljöön.

Sama ehdotus suurista aluerakentamissopimuksista on tullut esille myös asunto-ohjelman valmisteluissa. Herääkin kysymys, onko mahdollisuus tällaisiin sopimuksiin gryndereiden kanssa Sipoon maa-alueiden kaappaushankkeen taustalla? Onko jossain kabineteissa jo valmisteltu tällaisia sopimuksia myös Satamalta vapautuvista uusista alueista?

SKP:n ja asukaslistan ryhmässä vastustamme tällaista toteuttamisyhtiömallia.

Arvoisa puheenjohtaja.

Arkkitehtuuripoliittisen ohjelman tavoitteet korkealaatuisesta suunnittelusta ja rakentamisesta nostavat esiin myös toisen kysymyksen rakennuttamisen organisaatiosta.

Rakennusliikkeet kilpailevat käyttämällä hyväksi alihankkijoita ja niiden usein ulkomaista heikosti järjestäytyntä työvoimaa. Rakennuttaja ohjeistaa usein myös suunnittelijat sellaisiin kustannuksiin ja aikatauluihin koskeviin ratkaisuihin, joilla ei tehdä hyvää laatua.

12.9.2007

Kaupungilla pitäisi olla oma asuntojen ja toimitilojen rakentamisen yksikkö. Se helpottaisi hintoja ja laatua koskevien vertailujen tekemistä myös kilpailuttamistilanteessa. Lopettamalla omistuksessaan olevan tonttimaan myynnin kaupunki voi lisäksi turvata pidemmälläkin aikavälillä mahdollisuutensa vaikuttaa täysipainoisesti suunnitteluun ja rakentamiseen.

Suomen Arkkitehtiliitto korostaa ohjelmasta antamassaan lausunnossa, että arkkitehtuuria on tarkasteltava ennen kaikkea kaupungin asukkaiden kannalta.

Ohjelmaluonnoksesta puuttuu kuitenkin kokonaan asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien tarkastelu.

Mielestäni kaupungin pitäisi edistää kaavoitukseen liittyvien vaikutusmahdollisuuksien ohella asukkaiden mahdollisuuksia teettää vaihtoehtoisia suunnitelmia tai vaikuttaa esimerkiksi erilaisten aluefoorumien kautta. Tämä koskee sekä uusia alueita että täydennysrakentamista.

Kyse näissä vaikuttamismahdollisuuksissa on myöskin julkisesta kaupunkitilasta, onko se ensisijassa kaupallista tai virallista tilaa vai luoko julkinen kaupunkitila myös lisää tilaa asukkaiden omaehtoiselle aktiivisuudelle ja uuden kaupunkikulttuurin kehittämiseksi.

Ohjelmaluonnoksessa on nostettu päällimmäiseksi huoli arkkitehtuurin arvostuksesta ja sen kielen ymmärtämisestä.

Uskon, että tässäkin suhteessa tärkeintä on panostaa asukkaiden jokapäiväisen asumisen ja elinympäristön laatuun.

Sen sijaan ehdotus siitä, että annetaan uusien alueiden tai kohteiden suunnittelu joltisenkin vapain käsin joillekin ulkomaisille huippuarkkitehdeille olisi varmaankin omiaan kaventamaan entisestään asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia.

Siksi en pidä sitä kovin onnistuneena ideana.

Mielestäni ei ole myöskään esitetty perusteita arkkitehtuuriasiamiehelle, joka toimisi talous- ja suunnittelukeskuksen yhteydessä.

Arvoisa puheenjohtaja.

12.9.2007

Helsingin arkkitehtuurille on ominaista suhteellisen matala mittakaava, luonnon läheisyys ja tietty valoisuus, johon Kjell Westö kiinnittää huomiota ohjelman tausta-aineistossa.

Suunnitteluun on liittynyt myöskin julkisten palvelujen sijoittuminen suurelta osalta kunkin asuinalueen sisälle, joukkoliikenneyhteyksien tärkeä rooli sekä pyrkimys välttää alueiden sosiaalista eriytymistä.

Näiden perinteiden jatkaminen on tärkeä kirjata arkkitehtuuripoliittiseen ohjelmaan.

SKP:n ja asukaslistan ryhmän mielestä ohjelmaan tulee myöskin kirjata selvästi se, että kohtuuhintainen ja kohtuuvuokrainen asunto ja hyvä asuinympäristö ovat jokaiselle asukkaalle kuuluva perusoikeus.

Helsingissä hyväksytyjen ympäristöohjelmien keskeisenä tavoitteena on ekologisen kestävyys tavoitteiden sisällyttäminen kaupungin kaikkeen toimintaan, mm. rakentamiseen. Tämä kuuluu mielestäni myöskin suomalaisen arkkitehtuurin parhaisiin perinteisiin.

Siksi onkin yllättävää, että arkkitehtuuripoliittisen ohjelman 7. luvusta yksikään ei oikeastaan käsittele laajasti ekologisesti kestävä kehitystä. Toki ohjelmaluonnoksesta löytyy ehdotuksia rakennussuojelusta, rakentamisen laadusta, rakentamisen elinkaarta arvostavasta ns. hitaasta arkkitehtuurista jne.

Ekologisesti kestävä kehityksen näkökulma ansaitsisi kuitenkin mielestäni laaja-alaisemman tarkastelun eli oman lukunsa ohjelmaan.

Arvoisa puheenjohtaja.

On hyvä, että valtuustolla on mahdollisuus käydä lähetekeskustelua arkkitehtuuripoliittisesta ohjelmasta. Luonnos tarjoaa siihen paljon virikkeitä. Siinä on paljon ideoita.

Keskustelussa jo tähän mennessä on tullut esille ja uskon, että jatkossakin tulee esille myös sellaisia asioita, joissa tarvitaan uusia periaatteellisia linjauksia tai korjauksia joihinkin painotuksiin tai lähtökohtiin luonnoksessa.

Tällaisten linjausten tarpeen ja merkityksen takia ryhmämme pitää tärkeänä, että kaupunginhallitus tuo ohjelman myöskin lopullisessa versiossaan valtuuston hyväksyttäväksi.

12.9.2007

Valtuutettu Näre

Puheenjohtaja, hyvä valtuustoväki.

Arkkitehtuuripoliittista ohjelmaa tuskin tarvittaisiin, mikäli arkkitehtuurinen laatu tyydyttäisi asukkaita.

Pahimmat epäkohdat ovat mielestäni rakentamisen esteettisessä laadussa, ikään kuin kauneus olisi kulttuurissamme jonkinlainen tabu, siitäkin huolimatta, että rakennusten korkea visuaalinen laatu nostaa myös niiden taloudellista arvoa. Ei ihme, että esimerkiksi vanhan Eiran henkeä pilaavat sivistyksen jalkoihinsa polkevat ökyrakennukset Eiranrannassa eivät aluksi meinanneet käydäkään kaupaksi. Lättäkatto on siellä muuttunut rumaksi lippakatoksi, vaikka muuten rakentaminen ei eroa lähiörakentamisesta, jota ollaan tuomassa myös radan varteen Töölönlahdelle asti.

Mistä johtuu tämä helsinkiläisrakentamista vaivaava sensitiivisyyden puute?

Kjell Westö viittaa mainiossa kirjoituksessaan - joka meille on jaettu osana arkkitehtuurista ideapaperia – mahdolliseen luokkavihaan ruman ja vanhaa repivän rakentamisen taustalla. Näkemys on helppo allekirjoittaa. Mutta mistä nousee se sadomasokismi, että sen sijaan, että rakennetaan kaikille tasapuolisesti rumaa, rakennettaisiin kaikille kauniimpaa ja viihtyisämpää, käytettäisiin enemmän kaariviivainta ja pyöreitä muotoja, värejä, masardikattoja ja ornamenttiikkaa? Katsotaanko tämä turhan feminiiniseksi? Kyllä pehmeät linjat sopivat jopa islamilaiseenkin moderniin arkkitehtuuriin, josta voisi ottaa oppia. Itäinen vaikutus näkyy myös Venetsiassa, mihin apulaiskaupunginjohtaja Korpinenkin viittasi.

Oletan, että tärkeä syy rakennuskulttuurimme esteettisen laadun puutteelle on sukupolvierottelun kulttuurimme, joka läpäisee myös arkkitehtien sisäisen kulttuurin. Edellisistä sukupolvista pyritään erottautumaan sen sijaan, että jatkettaisiin ja kehitettäisiin kulttuuriperinnettä, kuten varsinkin juuri Italiassa. Suomalaisarkkitehtien perisynti on jonkin muotivillitykseksi nousseen aiheen monistaminen joka paikkaan. Tämä tuhoaa kaupunkien tai kaupunginosien omaleimaisuutta.

Luon lyhyen, ehkä hieman leikkimielisen katsauksen näihin villitykseksi

12.9.2007

nousseisiin aiheisiin vuosikymmenten varrella. Osa niistä varmasti edustaa jotain tyyliisuuntaa, mutta nimeän nämä ajanjaksot sen mukaan, miltä ne minusta, tavallisesta kadun tallaajasta tuntuvat.

Sota-ajan jälleenrakennuksen aikaan 1950-luvulle asti rakentaminen on tuntunut esteettisesti laadukkaalta, kunnes tullaan 1960-luvulle, jota voisi kutsua legobrutalismin ajaksi. Ornamentiikkaa ja rytmillisiä muotoja hävitettiin yksitoikkoisen legopalikkamaisen rakentamisen alle. Kuten valtuutettu Reinikainen viittasi, Helsingistä hävitettiin enemmän kauniita taloja kuin venäläisten onnistui pommittamaan. Sota-ajan nuoruutta tutkineena en voi kuin esittää ilkeän kysymyksen. Oliko tämä valta-asemiin päässeen veteraanisukupolven kosto? Helsingin säästyivät täystuholta neljänsadan lukioikäisen soveltaman uuden ilmatorjuntajärjestelmän ansiosta. Nämä nuoret pystyivät puolustamaan Helsinkiä suhteessa paremmin kuin aikuiset miehet itärintamaa. Se mitä nuo 15 – 17-vuotiaat sotilaspojat ja -tytöt pystyivät suojelemaan, vanhempi sukupolvi pääsi tuhoamaan, ehkä kiinteistöjalostuksen nimissä. Mm. rakennusviraston kulmasta tuhottiin Helsingin harvoja renesanssirakennuksia. Ehkä siinä oli liikaa tilpehööriä miehiseen yksitoikkoiseen makuun. Huvilakadun rumilus on paraatiesimerkki kyseisestä mausta.

Legobrutalismia seurasi 1970-luvulla betonibrutalmismi, jota ehkä puhtaimmillaan edustavat Pasila ja Merihaka. Sitten 1980-luvulla levisi lättäkattobrutalmismi pitkin uusia lähiöitä. Talot näyttävät siinä kuin olisivat jääneet kesken. 1990-luvun alussa muotibuumiksi nousi tolppabrutalmismi. Uusien rakennuskompleksien kylkeen ilmaantui tolppia, joiden funktio on jäänyt epäselväksi. Freud ei tässä kyllä voi olla tulematta mieleen tai ehkä se, että kun lapsena joku aina kaatoi tornipalikat, nyt se torni ainakin pysyy. 1990-luvun lopussa päästiin tilkkubrutalmisiin. Kun rakennuksia ei haluttu elävöittää muodoilla, niitä elävöitettiin pinnoilla - esimerkiksi uudessa Oopperatalossa - tai ikkunoiden sijoittelulla, kuten eduskunnan lisärakennuksessa, jossa onneksi löytyy kyllä pyöreyttäkin takapuolelta, tai takapihalta. Kun seinään isketään montaa materiaalia ikään kuin peitteen jatkeeksi, katsojalle tulee olo kuin materiaali olisi loppunut kesken ja sitä on pitänyt jatkaa toisella, kuten Kiasman seinässä. Tämän vuosituhannen trendi on puolestaan lasibrutalmismi, josta näkyvimpiä esimerkkejä on kylmä "virasto-Ruoholahti".

Millaisessa rakennusympäristössä sitten itse viihtyisin?

Mielestäni lasten näkökulmaa ei tässä pidä ohittaa. Kun kävimme vierailulla arkkitehtien halveksimalla Kartanokoskella poikani totesi

12.9.2007

spontaanisti, että tännehan voisi muuttaa, vaikka tiedän, että hänellä on paljon modernimpi maku kuin minulla. Kartanokoskella on uskallettu soveltaa uusvanhaa rakentamista, joka luo ihmisläheisyyttä. Toinen tärkeä tekijä hyvässä rakentamisessa esteettisen laadun ohella on sen sosiaalinen laatu. Hyvät asuinympäristöt luovat yhteisöllisyyttä ja naapuriverkostoja, kuten esimerkiksi Pikku-Huopalahdessa.

Toivoisin, että Helsingin rakennuskantaa kehitettäisiin myös monikulttuuriseen suuntaan ja eri kaupunginosista rakentuisi omaleimaisia ympäristöjä, jossa uusi sovitetaan vanhaan. Toivon kokonaisia asuinympäristöjä moneen makuun. Nyt kun on toteutettu monotonista makua on moninaisemman rakentamisen vuoro. Tässä tulee kuunnella asukkaita. Heidän toiveidensa kartoittamisesta olenkin jättämässä aloitteen virtuaalikokeilusta, jossa sovellettaisiin netin tarjoamia simulaatiomahdollisuuksia.

Valtuutettu Asko-Seljavaara

Arvoisa rouva puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Helsinki on pinta –alaltaan varsin pieni, 186 neliökilometriä, eli se on yksi niitä pienimpiä kaupunkeja maa-alaltaan tässä maassa. Mutta meidän hyvä puolemmme on se, että tämä kaupunki on avomeren rannalla. Maailmassa on käsittääkseni hyvin vähän sellaisia pääkaupunkeja. En nyt muista yhtään, joka olisi avomerelle suoraan auki. Esimerkiksi jos ajattelette Lontoota tai Tukholmaa, niin nehan ovat täysin sisämaassa.

Kuten apulaiskaupunginjohtaja Korpinen on meille useita kertoja esittänyt, tällainen kaupunki kuin Helsinki on erittäin haasteellinen liikennejärjestelyiden ja maankäytön suhteen. Pian meillä on, kun Vuosaaren satama valmistuu, suuria arvokkaita alueita, jotka pitäisi rakentaa, kuten Jätkäsaari, Kruunuvuorenranta, Keski-Pasila, Sompasaari jne.

Olen erittäin hämmästynyt valtuutettu Soininvaaran mielipiteestä, että hän haluaisi rakentaa autottoman Jätkäsaaren. Hän ei ehkä muista sitä, että Siennan keskustahan on keskiaikainen eikä silloin ollut autoja. Kyllä me joka tapauksessa tarvitsemme myöskin autoja. Suurimmalla osalla meillä suomalaisilla on kesämökki tai ainakin me retkeilemme omilla autoillamme. Tämän vuoksi täysin autotonta kaupunginosaa tuskin voidaan rakentaa ainakaan Helsinkiin.

12.9.2007

On erittäin sääli, että korkeasti sivistynyt ja viisas apulaiskaupunginjohtajamme Pekka Korpinen nyt jättää meidät juuri kun nämä tärkeät alueet tulisi rakentaa. Mutta ehkä voimme käyttää häntä konsulttina.

Nuori arkkitehti nimeltään Riitta Kyttä on väitellyt TKK:ssa ihmisystävällisen elinympäristön tutkimuksesta. Hän on selvittänyt laatutekijöitä, joita asukkaat vaativat elinympäristöltään.

Ensimmäinen tekijä on yhteisöllisyys, toinen on esteettisyys, kolmas on turvallisuus, neljäs elvyttävyyys ja viides toiminnallisuus eli asukkaiden toiveiden huomioon ottaminen. Ihmiset haluavat esteettisyyttä rakennuksiinsa, riittäviä viheralueita, kulttuuriaktiiviteettia ja kohtaamispaikkoja, niitä piazzoja, joita apulaiskaupunginjohtaja Korpinen meille esitteli.

Kompakti kaupunki eli kivierämaa saattaa vähentää sosiaalisia suhteita. Mutta on myös kaupunkeja, joissa se lisää yhteisöllisyyttä, eli tiiviisti rakennettu kaupunki saattaa ollakin yhteisöllisyyden kannalta edullinen.

Kannatan kerrostalorakentamista ja tiivistä rakentamista Helsingin alueelle sen takia, että meidän maapinta-alamme on pieni ja me olemme sillä tavalla todellinen kaupunki, kun me rakennamme kaupunkimiljöötä.

Riitta Kyttä toteaa mm., että rakennettu miljöö tulisi kuitenkin olla sellainen, että ikkunoista olisi houkutteleva näkyvyys, näkyvyys puistoon tai näkyvyys pihalle, jossa olisi jotain mielenkiintoista näkemistä. Nythän Helsinki on erittäin edullinen siinä suhteessa, että erittäin moniin taloihin voidaan saada merinäköala, joka on hyvin haluttu maailmassa.

Turvallisuuden kaipuu kaupungissa on itsestäänselvyys. Ihmisen tulee myös kokea sosiaalista turvallisuutta.

Kannatan lämpimästi useimpia apulaiskaupunginjohtaja Korpisen työryhmän toimenpide-ehdotuksia. Toivon arkkitehtikilpailuja Helsingin uusien rakennettavien alueiden suunnittelusta. Meillä on erinomaiset edellytykset olla Pohjolan johtava metropoli.

12.9.2007

Arvoisa puheenjohtaja.

Minäkin haluan lämpimästi kiittää apulaiskaupunginjohtaja Pekka Korpista, joka on aina ollut visionääri, sivistynyt ja tyylikäs ihminen teoissaan ja ajatuksissaan ja tuonut tähän meidän työhöme ja olemiseen täällä paljon lisäarvoa. Kiitos näistä vuosista, ja varmasti tapaamme joissakin yhteyksissä sitten, ellei muuten, niin toivottavasti jollakin piazzalla siellä Italiassa.

No niin, joka tapauksessa itse ohjelmaan, niin ohjelmahan on omalla tavallaan vähän riskaabeli sillä tavalla, jos siitä syntyy sitten liian normeja luova ja tällä tavalla tulevaisuutta ja käsiä sitova, mutta on toisaalta hyvä, että tähän kysymykseen kiinnitetään huomiota.

Meillähän on monenlaista miljöötä tässä kaupungissa. Meillä on Senaatintori kaunista. Meillä on Eira. Meillä on vanha kantakaupunki, laajasti ottaen Esplanadin ympäristö jne. Meillä on uudempaakin onnistunutta suunnittelua ja aluetta. Tulee ensinnä lähinnä mieleen meidän, kenties Aurinkolahti näistä tuoreimmista, jossain määrin ehkä myös Ruoholahti. Sitten meillä on aivan karkeitä esimerkkejä virheistä, joita on tehty. Mannerheimintien fasadit, joilta paikoilta purettiin rakennuksia 1960-luvulla ja 1970-luvulla. Ne ovat aikansa hirvittäviä irvistyksiä. Sitten meillä on ehkä kaupungin DDR:mäisin talo, Holiday Inn'in hotelli Asema-aukiolla, jossa toivoisin, että arkkitehti laittaisi nimensä seinään, mikä muuten pätee aika moneen rakennukseen. Luettelisin lisää, koko Itä-Pasilan, Merihaan ja lisään tähän Kiasman. Toki tiedän, kuka sen on piirtänyt.

Meillä on rakennettu uusille alueille aika kummallista tavaraa pitkin vuosikymmeniä, viimeisiä vuosikymmeniä. Täällä mainittiin tasakatot. Lisään siihen vielä räystäättömyyden, joka tuo tullessaan sen, että katto vuotaa ei vain päältä, vaan myös reunoista. Sehän nyt ei tavallaan ole mitään onnistunutta arkkitehtuuria silloin, kun arkkitehtuurin pitäisi olla myöskin taloudellisesti järkevällä pohjalla.

Toronto, Montreal, San Francisco, kauniita kokonaisuuksia, joissa monet eri tyyli-tyylilajit ovat samassa kaupunkitilassa. Euroopassa ehkäpä kauniimpina Pariisi, Barcelona ja Rooma. Näiden kanssa me emme tietystikään voi historiallisistakaan syistä kilpailla, mutta hyvää kaupunkia on osattu kauan tehdä muuallakin ja on meilläkin. Meillähän on tehty kaunista kantakaupunkia. 1930, 1940-luvulla, 1920-luvulla Töölö, Kallio, Meilahti jne., joissa käytettiin korkeutta ja aika selkeästi avaruutta myöskin elementtinä. Tiivistäminen ja korkeammalle

12.9.2007

rakentaminen olisi omasta mielestäni tervetullut, onhan meillä siihen edellytykset, koska nykyinen kantakaupunki on loppujen lopuksi 6 – 7-kerroksisena aikalailla sopivan korkuinen.

Täällä puhutaan usein, että meillä on maailman parhaat arkkitehdit olleet. On ja ovat olleet, tähän voin yhtyä sillä lisäyksellä, että maailman parhaat suomalaiset arkkitehdit ovat varmasti suomalaisia. Ja tämä ikään kuin sisään päin tuijottaminen kannattaisi ehkä jättää sikseen ja enemmän katsoa eteenpäin siihen, mitä nyt voitaisiin luoda uutta.

Täällä kiinnitettiin kaupungin tilaan muutenkin huomiota.

Mielestäni siisteys ja erilaiset katukalusteet, veistokset jne., taideteokset ovat erittäin arvokkaita. Siisteys ennen kaikkea ei maksa niin paljon kuin mitä se sitten viihtyisyydessä toisi tullessaan.

Aikoinaan pako esikaupunkeihin oli paitsi tietysti paluu luontoon motivoitunutta, niin se oli myöskin tietysti taloudellisten pakkojen sanelema hyvin suuressa määrin, sillä kun väestömäärä kasvoi voimakkaasti, piti myöskin rakentaa sellaista kaupunkia, johon ihmisillä oli varaa muuttaa.

Mitä muutoin Helsinkiin tulee, niin joudun tässä vähän sotkemaan muitakin asioita tähän.

Jos meillä on, pitää varmaan olla kunnianhimoiset tavoitteet, mutta Financial Timesin antama kylmä kyyti jollakin tavalla ehkä kertoi aika paljon. Helsinki ei varmastikaan ole sellainen haluttu eurooppalainen metropoli, vaikka tänne rakennettaisiin mitä, että se muuttaisi Eurooppaa tai Helsinkiä eurooppalaisemmaksi, mutta se ei estä meitä tekemästä silti hyviä ratkaisuja.

Arkkitehtuuriasiamies, sanomme sille ”ei kiitos”. Valistunut ja sivistynyt rootelin apulaiskaupunginjohtaja, kuten meillä nyt on, on hyvä takuumies tai –nainen tähän hommaan myöskin.

Jollakin tavalla kaupunkihan on, tai kaupunkihan on itse asiassa aika lailla kaunis. Sen huomaa silloin kun se on tyhjä. Vietin täällä kerran Juhannuksen ja kävelin Juhannuspäivän aamuna kaupungissa sitten oikeastaan läpi koko kaupungin. Silloin näkee kaikki ne detaljit mitä ei näe, kun täällä on ihmisiä, autoja jne., joita autoja puolustan siinä missä ihmisiäkin. Eli tähän kaupunkiin pätee ihan sama kuin Viipuriin, että tämä on parhaimmillaan tyhjänä.

12.9.2007

Hyvää ja halpaa ei ole. Huonoa ja kallista ei pitäisi tehdä.

Arvoisa puheenjohtaja.

Olen nyt kuunnellut tässä joukon puheenvuoroja. Olen valmis siirtymään vahtivuoroon heti kun puheenjohtaja haluaa ja saamaan siten lisää valistusta asiassa.

Valtuutettu Könkkölä

Puheenjohtaja.

Muutama asia, mitä haluan puhua. Aikaa on niin vähän, että keskityn enemmän esteettömyyteen. Rumuudesta olisi myös kiva puhua, koska Helsinkiin on rakennettu niin monia rumia taloja ja tuntuu vaikealta, että minne / miten ? niiden tulemistä voisi estää. Onneksi suunnitelmat ? eivät ole niitä kaikkein rumimpia, mutta monet kaupat ja pienteollisuustalot ja muut ovat sen näköisiä, että hohhoijaa.

Arkkitehtuuriohjelmassa on otettu esteettömyys esille, mutta toivoisi kyllä, että myös toimenpiteissä sen rooli nousisi merkittävämmäksi, että se olisi yksi niistä kaiken kattavista proskagin issue'eista ?, jotka ehkä menisivät läpi kaiken, koska esteettömyys merkitsee sitä, että ihmiset voivat toimia. Se on yksi osa toimivuutta ja myös sen avulla ihmisiä ei suljeta yhteisön ulkopuolelle.

Sinänsä mielenkiintoista, kun apulaiskaupunginjohtaja Korpinen puhui Washingtonista. Olen minäkin siellä käynyt - en kyllä asunut kolmea vuotta - ja tein saman huomion. Siellä ovat nämä townhouset.

Mutta townhousessa on yksi erittäin ikävä puoli Washingtonissa. Siellä ei pääse juuri mihinkään kylään. Pakko tavata kavereita kauppa ?. Jos minä asun townhousessa, niin on kaikkien kymmenestä portaasta suurin piirtein. Kylässä ei pääse käymään juuri kenenkään luona. Sinänsä tykkään townhouse -ajatuksesta. Kaipaankin kyllä sitä, kun Helsinkiin rakennetaan vain lähiöitä ja myös keskustaan tehdään lähiöitä. Pelkään pahoin, niin ? tulee vain lähellä keskustaa oleva lähiö ja tällaista kaupunkimaista rakentamista ei tule. Townhousena voisi olla yksi, mutta Helsingissä pitäisi silloin kehittää esteetön kaupunkitalo. Ja tässä tullaan siihen, että kaavoituksella on hirveän tärkeä merkitys, että miten se talo siihen sijoitetaan, jos sen lattian ? korkeuden pitää olla 70 cm korkealla katutasosta. Se on mahdotonta.

12.9.2007

Ei sellaisia luiskia voi kapeille kaduille rakentaa. En ymmärrä, minkä takia pelätään ikkunoita. Mehän olemme protestanttinen maa, niin eihän me syntiä tehdä. Verhot pois ja ikkunat auki ja nähdään mitä ihmiset tekevät. Sitten jos jollakin on verhot kiinni, niin epäillään, että hän tekee syntiä. Esimerkiksi Hollannissa on paljon isoja ikkunoita ja kaikki alakerrat on peitetty vielä kukkasilla. Ei sielläkään näy sisään. Viehättävä ympäristö tulee silloin, kun pääsee katsomaan sisään. Meillähän julkinen rakentaminen alkaa olla aika hyvällä mallilla esteettömyyden suhteen.

Toinen asia.

Minun yksi washingtonilainen vammaisen ystäväni kävi Suomessa ja minä hirveästi kehuin, miten täällä joka paikkaan pääsee. Mutta tosiaan, kun hän ei tuntenut kaupunkia. Hän sanoi, että Kalle, ei täällä pääse mihinkään. Ikävä kyllä se on totta, että se kaupunki missä minä elän, siellä pääsee joka paikkaan, koska en käy missään muualla kuin siellä minne pääsee. Tietysti jokaisella on oma kaupunkinsa. Sitten kun tulee vieras ja sanoo, ei täällä pääse mihinkään ja ruvettiin katsomaan, ehkä 10 %, jos niinkään paljon, mihin oikeasti pääsee sisään, että kyllä Helsinki on aika takapajula. Washingtonissa pääsee kaikkiin kauppoihin ja julkisiin tiloihin lähes poikkeuksetta. Meillä ongelmana on vanhat kaupungit, joita ei pystytä ratkaisemaan, miten ne korjattaisiin.

Ja se missä käydään tällä hetkellä kädenvääntöä on ehdottomasti asuinrakentaminen. Rakennuslautakunta hyväksyy joka toinen viikko lähes aina asuintaloja, joihin ei pääse sisään. Ei silloin voi sanoa, että esteettömyys olisi hirveän hyvin mennyt eteenpäin. Usein päälle liimataan ja yritetään ratkaista jälkeenpäin. Mutta aloitetaan heti kaavoituksesta, niin asiat on paljon helpompi järjestää.

Käytännön ajatuksia voisivat olla esteettömyyden lisäämisessä ja hissirahaston ja hissien tukeminen myös muussa kuin asuinrakentamisessa. Meillä on aika ongelmallista, että meillä on paljon pieniä kulttuuripaikkoja ja muita, joihin sisäänpääsy on aika vaikeata. On hyvin vaikeaa kuvitella, että näitä toimintoja ylläpitävät olisivat niin varakkaita, että heillä olisi mahdollisuus tätä sisäänpääsyä rakentaa tai helpottaa sitä. Helsinki kaikille –projekti on tehnyt aika paljon hyvää työtä, mutta kyllä tässä jää odottamaan, että arkkitehtuuriohjelmassa tämä asia tulisi voimakkaammin esille.

Valtuutettu Koskinen

12.9.2007

Arvoisa puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut.

Ajattelin tehdä vaan joitakin lyhyitä kommentteja näihin toimenpide-ehdotuksiin.

Haluan arkkitehtuurin ymmärrettäväksi.

Mielestäni ennen uuden arkkitehtuurin ja kaupunkisuunnittelun informaatiokeskuksen perustamista tulee selvittää nykyisten organisaatioiden kehittämismahdollisuudet. Uusien organisaatioiden lisäämistä tulee välttää. Niitä on mielestäni Helsingissä jo riittävästi.

Lahjoitusprofessorit:

Lahjoitusprofessorien myöntämisen osalta teknilliselle korkeakoululle kannattaa selvittää hankkeen todelliset hyödyt Helsingille. Mielestäni pelkkä imagon kohottaminen ei ole riittävä peruste toimenpiteeseen ryhtymiselle.

Rakennussuojelurahasto, jos sellainen perustettaisiin, niin sen tulisi olla Helsingin oma eikä seudun yhteinen. Uskon, että nämä suojelurahat menisivät laajan organisaation ylläpitoon ja kinasteluun rahojen käytöstä, mikäli se olisi seudun yhteinen.

Rakennussuojelun osalta tulisi mieluummin suunnata toimenpiteet valtion suuntaan. Rakennussuojelulla ei saa estää rakennusten ja tilojen luontevaa käyttöä. Rakennukset säilyvät parhaiten, kun ne ovat niille sopivassa käytössä.

Arkkitehtuuriasiantuntemuksen lisääminen tietyissä virastoissa ei varmaan ole pahaksi. Yhtä tärkeänä näkisin kuitenkin kustannuslaskennan osaamisen lisäämisen ja yrittäjämäisemmän otteen aikaan saamisen.

Jos ja kun arkkitehtuurin asiantuntemusta halutaan lisätä, keskeisiä tahoja ovat kaupunkisuunnitteluvirasto, kiinteistövirasto ja myös rakennusvalvontavirasto.

Mielestäni kaupunkisuunnitteluvirasto voisi tilata enempi kaava-suunnittelua tunnetuilta arkkitehteiltä. Kiinteistövirasto voisi puolestaan käyttää erikoiskohteiden osalta arkkitehtikilpailuissa ko. hanketyyppeihin erikoistuneita arkkitehtejä sekä hankkeen kehittelystä että arvioimistoimikunnassa. Sama koskee tontinluovutuskilpailuja. Rakennusvalvontaviraston kaupunkikuvaneuvottelukuntaan pyritään

12.9.2007

valitsemaan parhaat mahdolliset ulkopuoliset arkkitehdit.

Arkkitehtuuriasiamies:

Erilaisten asiamiesten ehdottaminen tuntuu olevan huudossa. Tällä kertaa nyt sitten on esillä tämä arkkitehtuuriasiamies. Näin mielestäni saataisiin yksi asioiden hämmentäjä lisää. Ei arkkitehtuuria voida testamentata yhdelle henkilölle.

Rakentamisen Ruusu - joka minulla on muuten ollut kunnia jakaa kymmenisen kertaa - ei mielestäni kaipaa tuekseen rahallista efektiä. Ehkä olisi järkevää jakamisen yhteydessä järjestää joku aiheeseen liittyvä seminaari tai esitelmä, joka korostaisi Rakentamisen Ruusun merkitystä.

En myöskään kauheasti kaipaa huippuarkkitehtejä kaupungin määräaikaan töihin vähintään vuodeksi tekemään jotain. Sen sijaan voi käyttää isojen aluekokonaisuuksien hahmottelussa heitä tai erikoiskohteiden suunnittelusta, mieluiten esikilpailun perusteella, kuten jo edellä totesin.

Kommenttini olivat jossain määrin kriittisiä, mutta näin kai oli tarkoituskin.

Lopuksi haluan kiittää apulaiskaupunginjohtaja Korpista hyvästä yhteistyöstä rakennuslautakunnan toiminnan puitteissa.

Valtuutettu Waldén-Paulig

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Helsingin arkkitehtuuripoliittinen ohjelma on erittäin tervetullut avaus sille keskustelulle, joka on välttämätöntä käydä suunnan löytämiseksi ja näyttämiseksi kaupunkimme sekä koko metropolialueen onnistuneen tulevaisuuden kehittämisen turvaamiseksi.

Olen ollut mukana valtuustotyöskentelyssä vuodesta 1989 lähtien enkä muista, että kertaakaan aikaisemmin kyseisestä aiheesta olisi täällä valtuustosalissa tehty linjavetoja. Nyt onkin erityisen sopiva aika tälle keskustelulle, tämän ohjelman pohjalta kun kaikki satamalta vapautuvien alueiden, Keski-Pasila ja muut alueet ja niiden toteutus ovat edessä ja lähitulevaisuudessa.

12.9.2007

Kaupunkisuunnittelun pitkä, useiden vuosikymmenien asettaa suunnittelun onnistumiselle ja rakennetun ympäristön toimivuudelle erityisen suuret vaatimukset. Kaupunkisuunnittelun ja rakentamisen vaatimuksia ei pysty enää tänä päivänä yhden alan asiantuntija hallitsemaan, vaan suunnittelussa on verkotuttava rohkeasti yhteistyöhön monien eri ammattialojen edustajien kanssa. Tarvitaan myös asukkaiden, yritysten ja yhteisöjen osallistumista. On myös etsittävä aivan uudenlaisia rahoitusmalleja, jotka mahdollistavat laadukkaan suunnittelun ja rakentamisen kohtuuhintaisiin rakennuskustannuksiin.

Ohjelmassa tulee voimakkaammin painottaa sitä, että suunnittelun tulee lähteä Helsingin asukkaiden tarpeista ja seudun omista vahvuuksista, joita ovat meri, puistot, metsät, puhtaus ja viihtyisyys. Nämä elementit antavat hyvän mahdollisuuden suunnitella omaleimaisia ja persoonallisia kaupunginosia. Jatkossa on myös laajemmin pohdittava keinoja tasapainoisen kaupunkirakenteen vahvistamista suhteessa itä-länsi.

Ohjelman jatkokäsittelyssä tulee tarkemmin syventyä kysymykseen, miten voidaan arkkitehtuurin keinoin ja kautta vastata kaupungin asuntopulaan ja korkeisiin asuntojen hintoihin.

Ohjelmaan tulee sisällyttää selvitys täydennysrakentamisesta sekä sen sovittamisesta jo ympäröivään olemassa olevaan rakennuskantaan. Kaupunkikuvallisesti on varsin haastavaa liittää uutta rakennuskantaa vanhaan. Helsingissä täydennysrakentamisessa on suuri mahdollisuus, jota ei saa hukata.

Kaupungin elinvoiman ja viihtyisyyden turvaamiseksi on tärkeää luoda nykyistä paremmat ja ennakkoluulottomat keinot ja normit kehittää myös vanhaa rakennuskantaa nykyaikaa vastaavaksi, ajassaan eläväksi, kuitenkin vanhoja arvoja kunnioittaen.

Uuden asuinrakennuskannan suunnitteluun on luotava keinot, joilla taataan ihmisen elinkaariajattelu ja kestävä kehitys. Asuntojen tulee olla muunneltavissa ajan mukana.

Hyvään urbaaniin kaupunkiin kuuluu kerroksellisen ja monimuotoisen rakentamisen yhteensovittaminen. Näin välitetään arvokkaita muistoja yli sukupolvien.

Kaupunkisuunnittelu on alue, jossa meidän tulee olla erityisen kunnianhimoisia ja pyrkiä olemaan maailman huipputasoa. Pienen

12.9.2007

maan pienen metropolialueen kohdalla keskinkertaisuus tai edes hyvä ei riitä pitämään kaupunkia elinvoimaisena ja kansainvälisesti houkuttelevana paikkana elää ja asua. Rohkeita ja persoonallisia ratkaisuja tarvitaan myös arkipäivän arkkitehtuuriin.

Vuosikymmeniä vallalla ollut elementtirakentaminen on tuhonnut monia alueita ja mainemme laadukkaana arkkitehtuurimaana.

Kaavoituksen tulee olla mielestäni jatkossa tarkempaa ja yksityiskohtaisempaa laadukkaan lopputuloksen turvaamiseksi. Väljistä kaavoista on luovuttava.

Haluan myös korostaa sitä, että kaupungin on aina tontin luovutuksen ehtoissa huolehdittava suunnittelun ja rakentamisen laadun turvaamisesta, kuten ohjelmassa ja useissa lausunnossakin korostetaan.

Globalisaatio on tullut jäädäkseen. Ohjelmassa mainittu tavoite kutsua vuosittain yksi tai kaksi huippuarkkitehtiä työskentelemään kaupungille on kannatettava ajatus. Tämän lisäksi näen itse hyvin tärkeänä, että meiltä lähdetään vuosittain, lähetetään vuosittain arkkitehti tai kaksi ulkomailla vuoden komennukselle. Toivon, että tämä mielipiteeni otetaan huomioon ohjelman jatkokäsittelyssä.

Edelleen ehdotan ulkomaalaisten huippuarkkitehtien kutsumista enenevässä määrin kilpailulautakuntiin jäseniksi. Tähän työhön heillä saattaa olla enemmän aikaa kuin itse kilpailuun osallistumiseen.

Arkkitehtikilpailuissa tulee pyrkiä myös aktiivisesti saamaan osallistujiksi suomalaisia ja ulkolaisia nuoria arkkitehtejä.

Ja kannattaisiko miettiä yhdessä teknillisen korkeakoulun kanssa, onko syytä vahvistaa yhdyskunta-, kaupunkiympäristö ja kaupunkikulttuuriarkkitehtuurin osaamista tkk:n oppilaitoksessa.

Jatkotyöskentelyssä ja ohjelman hyväksymisen yhteydessä on tärkeää sitouttaa kaikki asianosaiset tahot ohjelmaan, ja ohjelmalle tulee laatia hyvä seurantajärjestelmä.

Valtuutettu Anttila

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

12.9.2007

Arkkitehtuuripoliittinen ohjelma on tärkeä asiakirja. S juuri nyt, kun Helsinki tulee muuttumaan kaupunkikuvallisesti ehkä enemmän kuin koko historiansa aikana, kuten valtuutettu Walldén-Paulig täällä myös äsken totesi, kun tavara- ja öljysatamilta vapautuvat rannat lähtevät rakentumaan.

Rakennusten arkkitehtuuri on tärkeä kaupunkikuvallinen asia. Siitä on onneksi viimeisten vuosien aikana ruvettu keskustelemaan. Suunnittelu- ja arkkitehtikilpailuja vaaditaan ja niitä on toteutettukin. Mutta tähän liittyy ongelma, jonka haluan nostaa esille. Esimerkkinä Cirrus.

Tontin suunnittelusta järjestettiin arkkitehtikilpailu, jonka voittivat tanskalaiset arkkitehdit Nielsen & Nielsen. Ehdotus oli linjakas. Se oli solakka rakennus, kerta kaikkiaan upea. Mutta mitä olemme saaneet tulokseksi? Pystyyn nostettu pötkylä, 26-kerrosta. Se ei ollut suinkaan tarkoitus.

Kun tonttia kaavoitettiin, tiedettiin arkkitehtikilpailun tulokset ja ne otettiin huomioon kaavoituksen suunnittelussa. Matkan varrella hankkeen vetäjät muuttuivat ja sen myötä talon ilme. Perusteluina esitettiin rakennus- ja paloturvallisuusmääräyksiä ja hissien rakentamisen taloudellisuutta ym. selityksiä.

Näin ei voi jatkaa. Onko todella niin, että arkkitehtikilpailuja järjestetään turhaan, eivätkä ne näy sitten lopullisessa kaupunkikuvassa?

Tätä pelkään, koska myös vireillä olevassa autokompanian suunnittelussa on vaara käydä samoin. Tontin täydennysrakentamisesta järjestettiin arkkitehtikilpailu, jonka voitti arkkitehtitoimisto Steven Hall. Ehdotus on todella upea, aivan muuta kuin apulaiskaupunginjohtaja Korpinen täällä kuvasi tasakatkoisesta viipalerakennuksesta. Nyt olen kuullut, että kilpailuehdotus olisi liian hankala tai kallis toteutettavaksi, joten se uhkaa jäädä pelkäksi kilpailuksi.

Toivon, että kaupunki voisi painostaa asiassa tontin omistajaa, joka on Senaatti-Kiinteistöt, jotta Helsinkiin saadaan uutta ilmettä, mitä täällä on peräänkuulutettu ja että emme järjestä turhaan arkkitehtikilpailuja.

Arkkitehti- ja suunnittelukilpailujen käytön asemaa ja ajankohtaa kaavoitus- ja rakentamisprosessissa tulisi siksi jatkossa pohtia, onko niin, että jo asemakaavojen viitesuunnitelmissa ja viitesuunnitelmien yhteydessä voitaisiin järjestää kilpailut, jotka sitten myös jatkuisivat

12.9.2007

tontinluovutusehdoissa ja rakennuslupavaiheessa niin, että prosessi olisi yhtenäinen ja linjakas, että se mitä kilpailussa voitetaan, näkyisi myöskin lopullisessa tuloksessa, että hankkeen vetäjät eivät voisi tässä välissä luopua niistä ehdotuksista.

Toinen asia, jonka haluan nostaa esiin, liittyy kaupunkitilojen rakentamiseen.

Metroasemat, puistot, kadut, tiet jne., niiden suunnittelussa tulisi myös käyttää arkkitehtikilpailuja. Esimerkiksi Bilbaossa, jossa kaupunginhallituskin on käynyt katsomassa, on metroasemien sisäänkäyntien suunniteluissa käytetty kansainvälisesti tunnettuja arkkitehtejä, mm. Foster ja Gear. Myös Pariisin, Lontoon ym. isojen kaupunkien metroasemien sisäänkäynnit ovat kaupunkikuvallisesti hienoja. Mutta miten on meillä? Sisäänkäynnit ovat surkeita luolansuuaukkoja.

Kun metroasemia suunnitellaan lisää ja vanhoja joudutaan korjaamaan, tämä asia pitää ehdottomasti korjata. Meillä pitää olla parempaa kaupunkikuvallista näkymää myöskin metroasemissa, joita käyttää tuhannet ihmiset päivittäin.

Lopuksi totean muutaman sanan arkkitehtipoliittisen asiamiehen tarpeellisuudesta.

Vaikka esimerkiksi kaupunkisuunnittelulautakunta ei sitä täysin kannattanutkaan, niin itse asia, kaupunkikuvallisen ilmeen valvonta on tärkeätä.

Toivon, että jatkossa tätä asiaa pohditaan, esimerkiksi mikä on rakennusvalvonnan tai kaupunkikuvaneuvottelukunnan rooli tämän asian kehittämisessä. Tässä ohjelmassa näihin asioihin ei oltu lainkaan paneuduttu. Kaupunkikuvaneuvottelukunnan rooli muutenkin on mielestäni väritön ja hajuton ja se ei itse asiassa näy paljon mitenkään.

Arkkitehtipoliittinen ohjelma pitää myöskin elää ajassa niin, että sitä ajantasaistetaan ja että se on jatkossa ajantasainen.

Pari kommenttia vihreiden ryhmäpuheenvuoroon, valtuutettu Soininvaaran puheenvuoroon.

Ensinnäkin asemakaavamääräysten tiukkuuteen.

Olen samaa mieltä kuin mitä valtuutettu Walldén-Paulig, että

12.9.2007

asemakaavamääräysten tiukkuutta pitää todella tarkkaan harkita, että rakennuttajat eivät pääse liikaa suunnittelemaan.

Mielestäni valtuutettu Soininvaara oli aivan liian helposti nielaissut kaikki rakennuttajien kritiikin.

Toinen asia:

Tiiviin ja matalan yhdeksi esteeksi on nyt esimerkiksi kaupunkisuunnittelulautakunnassa keskustelujen pohjalta tulemassa erilaiset rakennustapamääräykset mm. esteettömydestä.

Näin ollen meidän pitää myöskin lainsäädäntöä pohtia, että millä tavalla lainsäädäntö meillä sallii erilaisia kaupunkikuvallisesti ja asumisen kannalta monipuolisia ratkaisuja, ettei tule turhia esteitä.

Valtuutettu Urho

Arvoisa puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut.

Onpa hyvä, että asia arkkitehtuuripoliittisesta ohjelmasta on tullut lähetekeskustelulla valtuustoon. Tässä voi enemmän katsoa eteenpäin, kun edeltäjät ovat aika paljon katsoneet huonoja kohtia taakse päin.

Me kaivataan keskustelua arkkitehtuurista, se on nyt nähty. Minulla on muutama kohta ja lähinnä toimenpide-ehdotuksiin, sitten kun se tuleva ohjelma tulee.

Asukkaiden osallistumisesta pitää puhua, kun puhutaan kaupunkiarkkitehtuurista.

Me ehkä tarvitsemme lisää kotimaisia, ulkomaisia arkkitehtuurikilpailuja.

Sillä kokemuksella, mitä opetuslautakunnan rakentamisista on, en kaipaa niitä. Ne ovat tuoneet muita kalliimpia sekä rakennuskustannuksilta että toimintansa kustannuksilta olevia rakennuksia. Että varovaisuutta.

Sitten arkkitehtuurilahjoitusprofessuurit.

Aika turha juttu, ellei teknillinen korkeakoulu itse niitä ano ja halua.

12.9.2007

Sen sijaan maanalaisia kävely- ja ostopiloja ja oleskelu-
Varsinkin tänään tuli todetuksi, että satoi aika rankasti, että tänne
pääsi.

Sitten näihin tosi vakaviin asioihin.

Luonnon arkkitehtuurista ja maisemasta pitää Helsingissä puhua.

Mielestäni pyrkimys maailman johtavaksi keskukseksi on vähän turhaa,
niin kuin valtuutettu Rauhamäki sanoi. Hyvä taso Helsingissä
asumiseen ja elämiseen olisi oikein sopivaa.

Kestävän kehityksen ja ilmastonmuutoksen estäminen oli unohdettu.
Sen lisäksi.

Sitten muutamia perusteluja väitteille.

Siellä on tällainen pääotsake kuin "Kulttuurihistorialliset arvot ja
rakennussuojelu". Senhän pitäisi kuulua "Kulttuurihistorialliset ja
maisemalliset arvot ja niiden suojelu". Ja sen alle tarvittaisiin
ehdottomasti alakohta "Helsingin ainutlaatuisten luonto- ja
maisemaolojen säilyttäminen" lähtökohdaksi kaikessa
kaupunkisuunnittelussa ja arkkitehtuurissa. Tietysti minä ajattelen sitä
lauttasaarelaista kotimaisemaani, kun minä ajattelen ympäristön ja
maiseman suojelua.

Minua on opetettu, että arkkitehtuurissa on tapa puhua paikan
hengestä. Tämä tarkoittaa sitä, että ei arkkitehtuuri ole mitään irrallista
taidetta, vaan se syntyy tiettyyn paikkaan. Sen pitää kunnioittaa paikan
ominaispiirteitä. Meillä Helsingissä luonto ja maisema ovat tosi tärkeä
osa paikkaa. Olisi outoa, jos ei tätä arkkitehtuuriohjelmassa olisi
vahvasti mukana. Oikeastaan toteutuksessa se sitten onkin muistettu.

Sitä paitsi tutkimukset ja kyselyt osoittavat, että tavallisten, kaikkien
kaupunkilaisten mielestä luonto- ja maisemaelämyksillä on tärkeä
merkitys viihtyvyyden kannalta. Tämähän näkyy nyt asuntoalueiden
hinnoissa. Ihmiset arvostavat luonnonläheisiä ja merellisiä rannikoita.

Arkkitehtuurikilpailuihin en ota kantaa. Sen jätin jo pois. Kuitenkin olisin
halunnut, että apulaiskaupunginjohtaja Korpinen - jos ehtii - vastaisi
siihen, että onko meillä järjestetty enemmän tai vähemmän
arkkitehtuurikilpailuja kuin Suomen muissa kaupungeissa, suurissa
kaupungeissa, kun aina sanotaan, että meillä ei tehdä kylliksi tai jotkut
sanovat, että tehdään liikaa?

12.9.2007

Sitten siellä oli seuraava pääkohta kuin ”Kaupunkielämän yksilölliset ja moniarvoiset puitteet”.

Sen alle pitäisi lisätä alakohta ”Helsingin maanalaisille kävelykeskustalle laaditaan osayleiskaava, jossa kävely-yhteyksiä ja viihtyisyyttä kehitetään”.

Helsingin maanalainen keskus on kovaa vauhtia laajenemassa. Autojen ihmiset, metron käyttäjät ja jaloin liikkuvat. On unohdettu, miten pääsee paikasta toiseen, kun talvi on niin pitkä ja liukas ja sataa. Piazzatkin voisivat olla maan alla.

Sitten siellä on pääkohta ”Arkkitehtuuritieto yhteiskunnassa”.

Olen allerginen tälle ”tietoyhteiskunnalle”. Se pitäisi muuttaa kuulumaan ”Arkkitehtuuri ja ilmastonmuutos” ja sisällöksi laittaa, että kaikessa arkkitehtuurissa ja kaupunkisuunnittelussa otetaan johtotähdeksi kestävä kehitys ja ilmastonmuutoksen estäminen. Valtuutettu Rauhamäki puhui siitä ryhmäpuheenvuorossa.

Seuraavana siellä on pääkohta, jossa lukee otsikkona ”Projektityöskentely”.

Se pitää muuttaa kohdaksi ”Yhteistyö” ja sisällöksi: kun uusia alueita suunnitellaan ja vanhoja muokataan, ollaan yhteistyössä asukkaiden ja asukasyhdistysten kanssa. Näinhän meillä tehdään. Mutta se pitää olla myös tässä ohjelmassa vastakin.

Kannattaa hyödyntää tarvittaessa projektimaista toteutustapaa. Asukkaita kannattaa kuulla. Esimerkit maailmalta osoittavat, että tämä on mahdollista. Yhteistyö tuo hyviä tuloksia, ja asukkaista löytyy paljon erilaista asiantuntemusta.

Sitten viimeinen kohta ”Helsingin rooli – Cool Helsinki School”.

Alta voisi poistaa alakohdan ”Kaupunki tarjoaa vähintään vuoden mittaisen työskentelymahdollisuuden yhdelle tai kahdelle huippuarkkitehdille.” Käsite ”huippuarkkitehti” voi olla sama kuin huippuopettaja, huippujuristi. Koulukuntia on monta. Oppineet kiistelevät huippuarkkitehtuurista. Vaikea valinta.

Haluan palata siihen, mitä näimme kuvakavalkadina aluksi.

12.9.2007

Helsingin historiassa on monta esimerkkiä huippuniin epäonnistumisista. Esimerkiksi käy kotimaisista Eliel Saarisen Suur-Helsinki –suunnitelma, jossa Töölönlahti oli täytetty, Alvar Aallon keskustasuunnitelma Vapaudenkatuineen ja sitten tämä sekamelskasuunnitelma Smith & Polvisen liikennejärjestelmät ja viimeisenä Ruoholahden hiilikasan vaihtoehdot, joista yksikään ei soveltunut toteutuksiksi.

Tässä ohjelmalle lisää väriä.

Kiitokset apulaiskaupunginjohtaja Pekka Korpiselle kuluneiden vuosien innostavista esityksistä ja keskusteluista.

Valtuutettu Lipponen

Arvoisa puheenjohtaja.

Olen hyvin ilahtunut, että arkkitehtuurin merkitys on nyt noussut keskusteluun Helsingin päätöksenteossa ja kaupunkisuunnittelussa.

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Korpinen on ansiokkaasti korostanut arkkitehtuurisia arvoja Helsingin kaupungin kehittämisessä. Se on ollut hienoa ja tärkeitä työtä.

Tämän ohjelman käsittelyn yhteydessä haluan nostaa tietoyhteiskunnan merkityksen esille juuri kaupunkisuunnittelussa, eli minkälaiset tarpeet kaupunkilaisilla on 2000-luvulla juuri tämän tietoyhteiskunnan näkökulmasta.

Olen tehnyt työtä langattoman verkon rakentamisen puolesta Helsinkiin, joten on erittäin hyvä asia, että tämä huomioidaan myös ohjelmassa. Olen siis aivan eri mieltä kuin valtuutettu Urho äskeisessä puheessaan. Toki hänenkin korostamat asiat olivat merkityksellisiä.

Mielestäni yhteys nettiin on nykyajan ”moottoritie” ja ei yhteyttä nettiin merkitsee syrjäytymistä tiedosta ja osallistumisesta ja vaikuttamisesta tänä päivänä.

Tässäkin yhteydessä haluaisin korostaa, että tämä langattoman verkon rakentaminen, sitä ei yksinkertaisesti voida jättää vain markkinavoimien armoille. Onneksi Helsingin kaupunki on tässä pienin askelin edistynyt ja langaton verkko on yhä useamman helsinkiläisen ja Helsingissä vierailevan henkilön ulottuvilla.

12.9.2007

Valtuutettu Rantanen

Puheenjohtaja, valtuustotoverit.

Täällä on käytetty paljon puheenvuoroja, joissa on peräänkuulutettu esteettisesti kaunista Helsinkiä ja esteettisesti kaunista arkkitehtuuria ja se on ymmärrettävää. Mutta haluan muistuttaa siitä, että esteettisyys ja kauneus on usein hyvin historiaan sidottu käsite ja monet sellaiset, joita nyt pidämme kauniina, eivät aina ole olleet kauniina ja monet asiat, mitä pidämme rumina, ovat jonkun sen ajan paitsi päättäjien, myös jopa ihmisten mielestä voineet olla hyvinkin kauniita. Siksi esteettisen kriteerin ensisijainen hakeminen ei aina ole hyvä asia, mikä ei tarkoita sitä, etteikö keskustelu olisi turhaa niistä kauneusarvoista. Sitten myöskin on paljon sellaista, jota voi ajatella, että jotakin ei ole pidetty koskaan kauniina, niin sinne voi ainakin heittää sen epäilyksen, että kauneuttakin kannattaa lähteä etsimään.

Tästä keskustelun sävystä haluan itse sanoa sen, että mielestäni Helsinki ei ole ruma eikä epäonnistunut arkkitehtuurisesti eikä kaupunkisuunnittelullisesti, vaikka virheitä on tehty. Niitä on tullut itsekin useita osoitettua meidänkin aikanamme. Mutta siitä huolimatta kaupunki kokonaisuutena ei ole hullumpi. Me pärjätään hyvin, jos Helsinkiä arkkitehtuurisesti ja kaupunkisuunnittelullisesti suunnitellaan tavallaan Helsingin kokoisessa, henkisessä ja kulttuurisessa ympäristössä, toki luovia riskejä ja uusia avauksia etsien. Mutta lähtökohta ei ole se, että meillä olisi kurja kaupunki, joka täytyisi jotenkin pelastaa uudella arkkitehtuurilla.

Ja sellainen tärkeä pointti, että usein arvostellaan nimenomaan nykyarkkitehtuuria. Me olemme nykyarkkitehtuurin kanssa joka tapauksessa naimisissa, koska me emme voi suunnitella vuosisadan vaihteen jugendtalaja nyt. Ja vaikka jotkut tykkäävät kovasti uusvanhasta, niin sitäkin voidaan jonnekin tehdä, mutta se ei ole mikään kokonaisvaltainen ratkaisu tämän kaupungin arkkitehtuurin parantamiseksi. Me olemme nykyarkkitehtuurin kanssa tekemisissä ja käydään keskustelua siitä, miten nykyarkkitehtuuri voisi vastata eri tarkoituksiin mahdollisimman hyvin niin, että se yhdistyy hyvällä tavalla niihin vanhoihin onnistuneisiin asioihin ja ylipäänsä niihin vanhoihin asioihin, jotka koetaan säilyttämisen arvoiseksi.

Minulla oli kolme lyhyttä pointtia.

12.9.2007

Ensimmäinen on se, että meillä – joka liittyy arkkitehtuurisuunnitelmaan, tai tähän ohjelmaan – arkkitehtuuri liitetään usein liian painokkaasti vain rakennussuunnitteluun, niin kuin perinteisesti ja yhä enemmän ja enemmän ja toivon, että ohjelmassa jatkotyössä myös painottuu se, että mietitään kaupunkiin tiloja, ihmisvirtoja, miljöitä, sosiaalisia prosesseja ja osallistumista osana sitä, mikä se lopputulos on ja miten ihmiset kiinnittyvät siihen ympäristöön. Se tarkoittaa vanhan ja uuden yhdistämistä uudella ja luovalla ja kiinnostavalla tavalla. Se tarkoittaa alueellisten erityispiirteiden hakemista paitsi suunnittelussa, myös siten, miten tämä ihmisen suunnittelu yhdistyy vaikka olemassa oleviin luonnon ominaisuuksiin. Se tarkoittaa, että me mietitään eri kaupunginosia erityyppisillä logiikoilla. Esimerkiksi 1950-luvun lähiöt on sellainen, jota ei mielestäni vielääkään riittävästi arvosteta. Ne ovat olleet hyviä asumismuotoja. Uusia asuinalueita suunniteltaessa kaikkea siitä, mitä 1950-luvulla, 1960-luvulla lähiöissä on tehty, ei pidä hylätä. Ajatus siitä, että tehdään esikaupunkeja ja samantyyppistä kaupunkirakennetta joka paikkaan, on mielestäni väärä. Erityispiirteiden hakemisessa kannattaa hakea eri aikakausien niitä hyviä piirteitä, joita voidaan toteuttaa. Lähiörakentamisessa on ollut mielestäni paljon onnistuneita asioita.

Toinen pointtini liittyy tällaiseen väittämään, että arkkitehtisuunnitteluun panostetaan liian vähän. Tästä on tänään puhuttu paljon.

Mutta haluan muistuttaa, että siihen ei sijoiteta liian vähän pelkästään julkisella sektorilla. Myös tilaajat suhtautuvat Suomessa arkkitehtityöhön liian ylimalkaisesti. Aikaisemmin yritykset esimerkiksi käyttivät paljon enemmän rahaa siihen, että halusivat itselleen mieleisen konttorin, joka jollakin tavalla mielsi heidät jotenkin isona toimijana ja kulttuurivaikuttajana ja yhteiskunnallisena toimijana. Tämä päivänä kiinteistörakentamisen ja yritysrakentamisen logiikka toimii ihan toisella tavalla.

Jos me halutaan kaupunkina jotenkin edesauttaa sitä asiaa, niin silloin meidän täytyy oikeasti panostaa paitsi kaavaprosesseissa ja kiinteistön luovutuksissa ja myöskin ihan täällä, jos me alueellisesti sitten rakennetaan kilpailuja ja myös konsulttitoita esimerkiksi, joilla me raivataan tilaa ihan uusille asioille.

Mielestäni omalla kaupunkisuunnittelukaudella kiinnostavimpia prosesseja oli Keski-Pasilan tapaus, missä kokeiltiin sitä, että tilattiin suomalaisen konsulttityön rinnalle ulkomainen konsulttityö, joka oli joka tapauksessa uusia ajatuksia tuottava ja mielestäni sellainen, joka ikään kuin jatkotyöskentelyn pohjana pitäisi antaa suomalaiselle

12.9.2007

suunnittelulle taas uusia ideoita ja muita. Tämän tyyppisiä hommia kannattaisi nimenomaan rakentaa.

Julkisen rakentamisen resursointi pitää ottaa huomioon. Kun me teemme isoja julkisia rakennuksia, vaikka ne olisivat kouluja lähiöissä tai joitain muuta, niin meidän täytyy muistaa, että siihen suunnitteluun kannattaa myös panostaa siinä yhteydessä. Esimerkiksi Musiikkitalon yhteydessä nyt voi olla, että jatkosuunnittelussa joudutaan taloudellisesti tinkimään juuri sen tyyppisistä ratkaisuista, jotka tekisivät siitä rakennuksesta sitten vielä paremman tai jollakin lailla toimivamman tai ehkä arkkitehtuurisesti korkeatasoisemman. Mutta helposti käy niin, että loppuvaiheessa ruvetaan leikkaamaan juuri näistä rahoista. Jos se tehdään, niin silloin täytyy muistaa, että se syntyy sitten yhteisenä kuviona. Ja miettiä julkisen sektorin panostuksia myös sen tyyppisiin seikkoihin, että meidän täytyisi etsiä myös rakennusteknisiä uusia innovaatioita, jotka liittyvät arkkitehti- ja insinöörisuunnittelun yhdistämiseen. Nekin on ikään kuin synnyttävä usein julkisen sektorin toimeksiannoista, koska markkinavoimat reagoivat näihin loppujen lopuksi aika viipeellä.

Sitten kolmas pointtini liittyy tähän, että kaupungin ohjausjärjestelmä ei toimi kovin hyvin kaikessa osin.

Valtuutettu Anttila otti puheenvuorossaan juuri sen Cirrus –esimerkin, mikä mielestäni on ehkä kaikkein selkein ja tuorein esimerkki siitä, että vaikka me nimenomaan olemme kaavoituksella tehneet luovan, rohkean ratkaisun tehdä korkeaa rakentamista ja sitten sen keskeisenä perusteena on sen korkea arkkitehtuurinen laatu, niin kuinka on mahdollista, että prosessin kuluessa nimenomaan se laatu tingitään pois ja meille jää pelkästään ne neliöt, jotka sitten tämä kyseinen rakennusliike voi käyttää ikään kuin ja kiinteistöyhtiö käyttää niin kuin omana pääomanaan. Ne ovat saaneet tavallaan sen ylimääräisen etuuden arkkitehtuurilla, jota ei sitten ollutkaan, ainakaan siinä mittakaavassa, jolla tämä etuus heille myönnettiin.

Jos mietitään kaupungin eri toimialoja liittyen sekä kaupunkisuunnitteluun, kiinteistövirastoon että rakennusvalvontaan, niin kaikkien näiden yhteispelissä meillä olisi vielä haettavaa, siis sen tyyppistä, että me voisimme ikään kuin turvata sitä laatua koko ajan.

Minulla aika tässä loppuu, mutta sanon vaan sen, että sen sijaan, että lähdetään tänä päivänä luovuuden hakemisen takia purkamaan hirveästi kaavanormeja, meidän pitäisi tehdä sellaisia kaavoja, jotka olisivat riittävän rohkeita ja uskaltaa myös kaavoilla sitten ohjata ja

12.9.2007

vaatia laatua. Mutta se ei tarkoita ... Meillä on juuri se ongelma, että usein vaaditaan ensisijassa juuri kaavojen heikentämistä, jotta saataisiin luovuutta, mutta markkinavoimat eivät välttämättä sitä luovuutta tuo, jos ei tilaaja tai kaupunki kaavoittajana sitä ikään kuin näissä omissa käytettävissä olevissa välineissään sinne aseta.

Apulaiskaupunginjohtaja Korpinen

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Nyt on selvästi muodostumassa kaupunkilegenda Cirruksen vaiheista, joka ei vastaa tosiasioita. On pakko korjata.

Nimittäin kun olin siinä juryssa mukana, niin tämä Nielsen & Nielsen & Nielsenin voittanut ehdokas oli asemakaavan vastainen, jossa asemakaavassa tämä pötkylä oli. Ja se asemakaavan vahva kanta ja viraston kanta päti niin, että tämä Nielsenin hoikka rakennus muuttui tällaiseksi pötkyläksi, että kyllä se oli nimenomaan asemakaavaohjaus, josta tämä lopputulos tuli.

Valtuutettu Luukkainen

Arvoisa puheenjohtaja.

On suuri menetys Stadille, että apulaiskaupunginjohtaja Pekka Korpinen nyt jättää duunit ja poistuu yllättäen näistä kuvioista, sillä hän on tehnyt loistavaa työtä ja tuonut kaupunkiin mm. torit ja piazzat ja on selvästikin jättänyt hyvän tassun jäkänsä Helsinkiin.

Mutta yhdestä asiasta rohkenen olla hänen kanssaan eri mieltä, sillä hän pitää siitä Alvar Aallon suunnittelemastä Enson talosta tuossa Skattan kulmalla. Hän pitää sitä kaupungin kauneuspilkkuna ja minä taas pikemminkin pidän sitä paiseena kaupungin kasvoissa. Se on kyllä hyvä ja hulpea ja komia talo, mutta ihan väärässä paikassa. Syntyperäisenä stadilaisena vaihtaisin sen mieluusti takaisin siihen piparkakkutaloon, joka sen paikalta purettiin.

Ylipäänsähän kasvoistaan jokainen kaupunki tunnetaan. On hyvä, jos Helsinki on omaleimainen kaupunki ja se olisi Helsingin näköinen, eli kun tullaan johonkin paikkaan, niin tiedetään heti, mikä maa ja mikä kaupunki.

12.9.2007

Parhaimmillaan meillä kaupunkiarkkitehtuuri on silloin kerrostumia ja ne ovat kunkin aikakauden lempilapsia. Meillä on olemassa vanhassa asuinkannassa, vanhassa keskustassa rakennus- ja käsityötaidon helmiä, hulppeat huonekorkeudet ja paksut seinät, upeat ulkomuodot ja kauniit katot. Mutta omana elinaikanani elikkä viimeisen viidenkymmenenseitsemän vuoden aikana tänne on kyllä syntynyt alueita, jotka vaikuttavat siltä, että, varsinkin tämä on tätä viimeisen kymmenen ja kahdenkymmenen vuoden aikana syntynyttä, vaikuttaa siltä, että ulkoseinissä on jotenkin kylpyhuoneet väärin päin. Vähän samaa puhui täällä jo valtuutettu Näre aiemmin. Meillä on syntynyt taloja, joista näyttää puuttuvan ulkoseinät. Mm. Sanomatalo on ihan sennäköinen, ikään kuin se olisi aina kesken. Meillä on taloja, jotka vaikuttavat olevan ikuisia työmaita. Tällainen mm. HPY:n – kenen firma se nyt onkin – talo Pasilassa, jossa on edelleen se nostokurkimainen torni siellä tai sitten näitä venäläisiä tai moskovalaisia betonilähiöitä, Itä-Pasila ja Merihaka. Ne ovat aika moni sellaisia, joista ei tunne, että ollaan Helsingissä, jos ei tiedä sitä. Niistä ei voi olla kovin ylpeä.

Mutta itse asiassa jään kyllä kaipaamaan sitä kauneutta, jota apulaiskaupunginjohtaja Pekka Korpinen on puheissaan ja esityksissään ehdottanut ja tuonut esille. Jään kaipaamaan näitä Korpisen esille nostamia periaatteita ja unelmia.

Toivon, että valtuusto vielä toteuttaa Korpisen meille perinnöksi jättämän haaveen siitä, että voitaisiin tehdä sellaisiakin taloja, jotka nyt tässä hetkellä eivät ole olleet mahdollisia tai joita Korpinen ei ole saanut läpi syystä tai toisesta, että voitaisiin päästä eroon näistä jäykkyyksistä tässä rakentamisessa. Toivon myös, että kaupunkia ei rakennettaisi täyteen, vaan että säilytettäisiin luontoa ja säilytettäisiin vanhat talot.

Valtuutettu Molander

Arvoisa puheenjohtaja.

Valtuutettu Kolbe jo Keskustan ryhmäpuheenvuorossa puhui minunkin mielipiteeni tästä ohjelmasta.

Ja kiitokset apulaiskaupunginjohtaja Pekka Korpiselle.

Haluan ihan lyhyesti puuttua kolmeen kohtaan.

12.9.2007

Ensimmäiseksi haluaisin korostaa tätä mielialhettani asukaslähtöisyyttä, asukasnäkökulmaa.

Ihmiset haluavat hyvän asuinympäristön kulttuuri- ja vapaa-aikaan ja paikkoja ihmisten oleilla ja kävellä. Ja kun tätä toteutetaan, niin ihmiset todella haluavat sen tunteen, että kaupungin virkakoneisto tarvitsee heitä ja että virkakoneisto haluaa asukkaat mukaan rakentamaan tulevaisuutta. Ihmisethän ovat koko suunnittelun ydin. Ihmisten on voitava tuntea kuuluvansa yhteisöön ja heidän on voitava olla ylpeitä siitä.

Mielestäni asukasnäkökulma on tavoiteltava asia. Asiantuntijoiden ja asukkaiden välisen vuorovaikutuksen pitää olla mahdollista ja sen pitää olla helposti toteutettavissa.

Kaupungin rakentaminen tarvitsee loistavia arkkitehtejä ja vahvoja visionäärejä johtajina, johtajia, jotka saavat aikaan sellaisen ”me hengen” kaupunkilaisten parissa. On kysymys ideoista, arvoista ja ajattelusta.

Toinen asia on tämä, mitä Kokoomuskin vastustaa, tämä arkkitehtuuriasiamiehen tehtävän perustaminen. Se minustakin on aika outo tehtävä ja virka. Tuli mieleen, että jos jonkun miehen tai naisen tehtävä perustetaan, niin perustettaisiin sitten vaikka kaupungin taiteilijan toimi, jonka tehtävänä olisi tuoda rakentamiseen ja rakennusryppäisiin tällainen kokonaisesteettinen näkökulma.

Ja kolmas asia, apulaiskaupunginjohtaja Korpisen mainitsema townhouse –tyyppinen rakentaminen ja toivoma townhouse –tyyppinen rakentaminen.

Sitä minäkin kaipaen Helsinkiin. Olen itse tyytyväisenä asunut townhouseissa sekä Bostonissa että Lontoossa, vaikka esteettömyys ei tosin siellä toteutunut. Mutta uskoisin, että uudemmassa rakentamisessa on varmasti esteettömyyskin – joka on tärkeä asia – toteutettavissa.

Valtuutettu Enroth

Puheenjohtaja.

Aikanaan olin läsnä, kun jämeräpartainen insinööri täytti 50 vuotta ja teknillisen korkeakoulun oppilaskunta järjesti tilaisuuden juhliinaan

12.9.2007

siten, että jokainen oppilas vei lahjan ja jokainen piti oman puheen. Jojoja, jotka oppilaat veivät, kertyi monta laatikollista ja puheita pidettiin paljon, jokainen oman puheensa. Jämeräpartainen insinööri vastasi jokaiseen puheeseen ja kiittäviin ylistäviin sanoihin. Toivottavasti apulaiskaupunginjohtaja Pekka Korpinen ei jokaiseen puheeseen vastaa.

Oman "jojoni" tuon esille siten, että kiitän häntä yhteistyöstä ja kärsivällisyydestä.

Muutama kommentti tästä erinomaisesta teoksesta, mikä tässä on ollut esillä.

Se on esteettinen, siinä on runoa, siinä on visioita. Vetäisin vähän arkisemmaksi tämän pohdinnan.

Mielestäni "Helsingin arkkitehtuuri nyt" katselee arkkitehtuuria lopputuloksen kannalta ansiokkaasti. Lopputulema on kuitenkin tekijöidensä summa. Olisin mielelläni nähnyt kaavoitusprosesseja koskevan osion tässä julkaisussa.

Kaavoituksessa tulisi kuulla asukkaita aidosti eikä vain näennäisesti muodon vuoksi. Malliesimerkki huonosta ja näennäisestä asukkaiden kanssa tapahtuvasta vuorovaikutuksesta on äskettäin ollut Maunulan pohjoisosassa, jossa vaikutelmaksi tuli, että kaupunki oli päättänyt, mitä sinne rakennetaan ja muodon vuoksi käytiin keskustelu. Kun asukkaat asukasillassa pyysivät uudelle asuinalueelle johtavaa tietä rakennettavaksi toiseen paikkaan, vuorovaikutusesittelijä tarjosi pienempää rakennusoikeusmäärää. Ja kun sanoimme, että meistä sopii hyvin rakentaa tuo neliömäärä mikä sinne on tarkoitus rakentaa ja toistimme uudestaan, että liikennettä ei saisi ohjata tähän suuntaan, vaan toivomme sen toisaalle, niin vielä laskettiin rakentamisen kokonaismäärää. Tuli sellainen vaikutelma, että kaupungilla on suunnitelma, asukkaat esittävät toivomukset ja missä nämä menevät päällekkäin, sen kaupunki antaa kuin voittona asukkaille tässä vuorovaikutustilanteessa. Tämähän on farssi. Ei tällaisella vuorovaikutuksella tee yhtään mitään.

Täydennysrakentamisessa on suuria vaaroja. Kun kaupunki on rakennettu suunnitellusti, on rakennettu asuntoalueita ja puistoja. Tätä suunnitelmaa tulisi myös huolella harkita, mitä siinä tehdään. Täydennysrakentamista ei saisi tehdä niin kuin Pakilassa on tehty, rakennetaan hampaat irvessä puisto täyteen, Pakilan ainoa puisto, Pakilanpuisto, melualueelle. Ja kun siitä harmiteltiin, että eihän tulevilla

12.9.2007

asukkailla ole mahdollisuutta asua pientalomaisessa ympäristössä melualueella, koska melu estää ulkona olemisen, niin kaavaa parannettiin siten, että jokaisen pientalon ympärille rakennetaan melua estävä 3 metriä korkea tiiliseinä. Pohjoisrinteessä, siellä ei kasva enää kuin muovipalmut pihassa, ja tällaisen pientalomaisen asumisen idea olla ulkona puuhastelemassa on mennyttä.

Helsingin arkkitehdeillä näyttää olevan taipumus tällaiseen omaseuraisuuteen. Kun yksi saa yhden idean, toinen taputtaa selkään ja seuraava jatkaa samaa ideaa. Malliesimerkkejä on erilaiset keinolahdet, keinokanavat, vesiaiheet, joita ei pitäisi tehdä, koska Helsingin on hyvin merellinen kaupunki muutenkin. Herttoniemenrantaan on tehty neliskulmainen lahti. Tässä ilmastossa tori olisi parempi. Tuon nelikulmaisen lahden salmeen piti rakentaa tietysti silta, jotta päästään rantaa pitkin kulkemaan. Turhaa rakentamista. Pienemmällä konstailulla olisimme saaneet parempaa hommaa aikaan.

Taloudellisuus on tärkeä asia. Näyttää siltä, että se on kuitenkin mennyt vähän liiallisuuteen siinä suhteessa, että ehkäpä tontteja myytäessä pyritään liian suureen tehokkuuteen. On hyvä, jos saadaan kova hinta tontista. Tämä on nyt viime aikoina useissa tapauksissa saatu siten, että myydään vain se maapinta, joka jää talon alle ja ohjataan talon tarvitsema piha ja vapaa-alue lähellä olevaan puistoon.

Tässä muutama havainto.

Valtuutettu Helistö

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät kuulijat.

Yritän keskittyä ihan täsmä asioihin, ytimiin. Ilta on pitkä ja muitakin asioita on vielä edessä.

Arkkitehtuuri on mielestäni niin keskeinen ja merkityksellinen asia, että sitä ei pitäisi jättää ainakaan vain arkkitehtien käsiin, ja vähän sellainen tunnelma minulle jäänyt tästä ohjelmaluonnoksesta.

Meillä on muutamia ihan hyviä lähtökohtia tai tavoitteita ja suunnitelmia, mitä ohjelman mukaan pitäisi tehdä, mutta kyllä ne ovat hyvin arkkitehtilähtöisiä. Perustetaan muutamia virkoja lisää etc. etc. Ne kaikki virat minä kyllä hyvin pystyn hyväksymään, mutta jotenkin toivoisin sitä, mihin itse asiassa Kjell Westökin hienon alustuksensa

12.9.2007

ihan lopussa päätyi. Hän kysyi itseltään näin: "Mitä tällä kaikella haluan sanoa: kaupunki kuuluu ihmisille, en muuta." Mielestäni tämä lause jos vielä osattaisiin yhdistää tähän arkkitehtuuriohjelmaan, niin oltaisiin ihan comsi comsa, aika hyvillä jäljillä.

Kovasti täällä on suomalaista arkkitehtuuria keuhuttu ja ylistetty. Minä en ole ihan siitä nyt yhtälailta varma. Minun kokemukseni monista eurooppalaisista kaupungeista antaa hyvin paljon vahvempia elämyksiä arkkitehtuurin kannalta kuin Helsingissä, mutta hyvähän näistä pohjista meidän on jatkaa.

Eli siis kansalais-asukas –lähtöisyys on yksi asia. Ja sitten toinen asia, mikä on meidän kaikkein suurin ongelma, ainakin nyt minusta tuntuu siltä, on se, mihin kaupunginmuseon johtokuntakin on aika hyvin osannut täsmällisesti sanoa.

Arkkitehtuuripoliittisessa ohjelmassa olisi syytä linjata periaate, jonka mukaan vanhalle rakennuskannalle luodaan aidosti oikeus elää. Tästä asiasta olemme monesti puhuneet ja monesti tullaan puhumaan. Täällä mainittiin pilkallisesti jotain Heimolatalon purkamisia ja puhuttiin niin kuin että nämä olisivat nyt niitä suuria ongelmia. Olihan se Heimolantalokin ihan hieno ja oli sekin ihan hieno se piparkakkutalo, mitä valtuutettu Luukkainen haikaili, mutta kyllä kaupunkiin kuuluu myös ristiriitaisuus ja monimuotoisuus ja yllätyksellisyyskin. Siinä mielessä Enso Gutzeitin talo on ihan mallikelpoinen suoritus ilman muuta. Eli ne vanhat jäljet ja sitten asukkaat messiin, niin hyvä tästä tulee.

Ja suoraan sanoen tämä nimi "Helsingin arkkitehtuuri nyt!" on kyllä ihan huono. Ei tuota "nyt" –juttua pitäisi enää käyttää. Apokalyptisena oli ja meni. Sen jälkeen tätä on käytetty miljoona kertaa. Tämä nimi on vähän sama, yhtä tylsää kuin helsinkiläinen arkkitehtuuri.

Ledamoten Oker-Blom

Bästa herr ordförande.

Jag håller med om vad Rantala sade och vad många andra har sagt att staden inte är ful, inte misslyckad, men det är klart att det finns en del att bättra på, finns en del att förändra. Man måste kunna erkänna våra misstag och vi måste vara beredda att korrigera också våra arkitektoniska felsteg.

12.9.2007

Den världsberömda företagsledaren Jack Welch från GE har en filosofi att den sämsta 10 % av alla anställda borde sparkas ut varje år och man må nu tycka om det här vad som helst men här finns en poäng som vi ska ta fasta på och i anslutning till det så tycker jag att vi skulle kunna fundera på att borde vi i den här staden också gå in för att riva ett fult hus varje år. Vi väljer här vilket som är det sämsta monumentet över någon viss tids arkitektur och river det. I antikens Rom fanns det en känd person som sade att "Ceterum, censeo, Carthaginem esse delendam". I anslutning till det här skulle jag mynta mitt eget begrepp som jag ska påminna er om varje gång vi diskuterar arkitektur i det här huset och för övrigt anser jag att Havshagen borde förstöras.

Vi måste våga gå åt det här hållet om vi vågar bygga nytt, om vi vågar bygga monument över nutiden, om vi vågar ge utrymme åt varje strömning, om vi vågar både bygga gammalt och nytt så måste vi också våga riva gammalt som nytt.

Valtuutettu Kalima

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Tämä hetki on muuan aikakauden väistyvä, nopea, pikainen väläys. On kysymys siitä, että apulaiskaupunginjohtaja Pekka Korpisen myötävaikutus Helsingin kaupungin yleisilmeeseen, kuvaan, rakennuskantaan, asumiseen on päättymässä.

Itse olen miettinyt sitä, onko Helsingin historiassa ollut ketään toista, jonka, ketään yksilöä, jonka vaikutus koko kaupungin alueella, siis alueellisesti on ollut niin laaja kuin hänen. Meillä on tietysti keskustan suunnittelijat, Suomenlinnan, Viaporin suunnittelijat, mutta voi olla, että ei ole.

Ja kuitenkin hän on ollut koko ajan vastavirrassa. Mielestäni Helsingin Sanomien toimittaja Kimmo Oksanen kuvasi aika hyvin hänen toimintatapaansa, tai oikeastaan erinomaisesti. Hän sanoi, että hän on koko ajan avoimesti tuonut esiin oman käsityksensä rakentamisesta ja kaupunkikuvan muodostumisesta, siis avoimesti kertonut, mitä mieltä hän on ja ottanut vastaan iskut ja niitähän on tullut, tietenkin. Hän on saattanut typeryyden naurunalaiseksi, ollut joskus hieman kärsimätön hitaiden kanssa, mutta aina hymyillyt ymmärtävästi silloinkin, kun on havainnut, että vastapuoli ei edes tajua sitä ajatusta, joka hänellä on ollut, ja usein tilanne on ollut tämä.

12.9.2007

On aika harvinaista, että koulutukseltaan kansantalo huippututkija siirtyy kiinteistötoimeen. Ne eivät perinteisesti kulje yhdessä. Päinvastoin, yleensä on niin, että kiinteistötoimessa toimivat insinöörit, ekonomit tai jopa merkonomit ja joku juristikin, siis miten sanoisin, ”maallisen” koulutuksen saaneet henkilöt.

Mutta apulaiskaupunginjohtaja Korpisen laaja-alaisuus näkyy myöskin siinä, että hän on matkustanut maailmalla. Hän kertoi kokemuksistaan elämästä Washingtonissa. Hän on tuonut Roomasta paljon ajatuksia, jopa sillä tavoin, että mekin pidämme niitä tänään aika luontevina, toisin kuin yli kymmenen vuotta sitten, jolloin jo sana ”piazza” herätti täällä sellaista kauhunsekaista värinää. Enää ei herätä. Ja myöskin ajatuksemme siitä, kun olemme matkustaneet maailmalla, että Helsinki voisi olla toisenlainen, vähemmän kylmä, laatikkomainen ja hieman käyttäjäystävällisempi on meillä ikään kuin näissä puheenvuoroissa arkipäivän tavaraa tänään. Arvelen, että sekin on ollut aika pitkälle hänen ansiotaan. Hän on kouluttanut ja kasvattanut meitä.

Minun täytyy sanoa valtuutettu Lohen sanoja toistaakseni: ”On jokseenkin varmaa, että valtuusto jää ikävöimään sitä aikaa, jota jatkossa nimitetään Korpisen ajaksi.”

Valtuutettu Perkiö

Arvoisa puheenjohtaja.

Puhun apulaiskaupunginjohtaja Pekka Korpiselle rakkaasta aiheesta, nimittäin taiteesta tämän puheenvuoroni.

Hyvä valtuutetut.

Kokoomuksen erinomaisessa ryhmäpuheenvuorossa otettiin esille ympäristötaide osana kaupunkiarkkitehtuuria. Asukkaiden viihtyvyyttä lisäävää ja matkailukohteena kiinnostavaa kulttuuria ei ole huomioitu arkkitehtuuriohjelmassa riittävästi.

Mielestäni monumentaalisten, kansainvälistä huippua edustavien rakennusten sijaan kaupungin tulisi satsata maailman ympäristötaiteen huippuihin. Kansainvälisten arkkitehtuurikilpailujen sijaan kaupungin tulisi järjestää kilpailuja maailman parhaille ympäristötaiteilijoille.

Arvoisa puheenjohtaja.

12.9.2007

Kaupungin tulisi tunnistaa maailman kiinnostavimmat ympäristötaiteilijat ja kerätä suunnitelmallisesti Helsingin kaupunkikuvaan soveltuva ympäristötaiteen kokoelma. Näin Helsingistä tulisi maailman johtava ympäristötaiteen elävä museo, yhä kiinnostavampi matkailukohde ja viihtyisämpi kaupunki.

Siis evästykseksi, kansainvälisesti kiinnostava ympäristötaidekokoelma osaksi arkkitehtuuriohjelmaa.

Kiitoksia apulaiskaupunginjohtaja Pekka Korpiselle. Hän on pitänyt taidetta aina hyvällä sijalla Helsingin suunnittelussa.

Valtuutettu Vapaavuori

Arvoisa rouva puheenjohtaja.

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Korpinen on useaan otteeseen todennut, että yhdyskuntarakenteen hajautuminen on yksi pääkaupunkiseudun suurimmista ongelmista.

Mitä enemmän olen aihetta miettinyt, sen enemmän olen samaa mieltä Pekka Korpisen kanssa. Se tarkoittaa sitä, että kun etäisyydet kasvavat, liikenne lisääntyy. Lisääntyvä liikenne on yhä hankalampaa hoitaa joukkoliikenteellä. Tästä seuraa kansantaloudellisia aikatappioita. Tästä seuraa ruuhkia ja tästä seuraa päästöjä ja tästä seuraa se, että ihmiset ovat liikenteessä, kun heidän pitäisi olla lastensa kanssa tai harrastustensa parissa. Tämä ilmiö johtuu osin asioista, jotka ovat tapahtuneet Helsingin kaupungin rajojen ulkopuolella. Kun tätä ilmiötä pyritään torjumaan, on selvää, että myös - ja ennen kaikkea – Helsinki on siinä keskeisessä asemassa.

Kun pohditaan arkkitehtuuria, katsotaan tietenkin pitkälle tulevaisuuteen. Tällä puolella, kuten kaikessa asuntopolitiikassa, kaavoituksessa ja maankäytössä on kysymys pitkän aikajänteen politiikasta, asioista, jotka vaikuttavat vasta useitten vuosien perästä.

Kun tähän liitetään tiedossa olevia megatrendejä, jotka liittyvät asuntopuolelle ja ennen kaikkea kysyntäpuolelle, kuten se, että kaupungistuminen jatkuu, se, että elintaso kasvaa ja sitä myöten asumisväljyyteen kohdistuu paineita, kuten se, että ruokakuntakoko todennäköisesti edelleen pienenee, kuten se, että väestö ikääntyy, kuten se, että tarvitsemme ja tulemme saamaan tänne huomattavasti lisää maahanmuuttajia ja kuten se, että ilmastonmuutos oikeasti pitää

12.9.2007

ottaa tosissaan myös yhdyskuntarakenteessa. Kaikki nämä ovat elementtejä, jotka tukevat kaupunkimaista, urbaania, hyvien palvelujen ja hyvien liikenneyhteyksien varrella olevaa asumista.

Monissa tutkimuksissa – joita mielellään aktiivisesti siteerataan mediassa – kerrotaan esimerkiksi, että puolet suomalaisista haluaa asua pientaloissa. Näin varmaan tutkimusten mukaan onkin. Sama tutkimus voitaisiin kuitenkin uutisoida myös niin, että puolet suomalaisista eivät halua asua pientaloissa, koska se on ihan yhtä totta. Ja kun tullaan Helsingin olosuhteisiin, niin tämä suhdeluku on vielä erilainen kuin mitä se on muualla maassa.

Helsingin kannalta tämä mielestäni tarkoittaa kahta merkittävää haastetta.

Ensimmäinen on se, että kerrostaloasumisen houkuttelevuutta yksinkertaisesti pitää lisätä. Se on merkittävä kaupunkisuunnittelulle, mutta myös arkkitehtuurinen haaste.

Ja toinen asia:

Kun tiedostetaan se, että kuitenkin myös pientaloasumiselle on kysyntää ja kun tiedetään, että se kysyntä kohdistuu ennen kaikkea lapsiperheisiin ja kun tiedetään näitten ihmisten vaikutus mm. jopa kaupungin talouteen, tarvitaan myös uusia moderneja kaupunkimaiseen ympäristöön soveltuvia pientaloratkaisuja.

Ja kolmas haaste on se, että tämä kaupunkimainen pientalokonsepti ihan oikeasti pitää saada täällä aikaiseksi. Ellei sitä saada aikaiseksi Helsingissä, niin ei sitä kyllä saada missään Suomessa. Apulaiskaupunginjohtaja Korpinen avauspuheenvuorossaan viittasi siihen, että meillä on yhteiskunnassa joukko normeja, jotka tämän estää. Kannustan ja kehotan kaupunkia olemaan yhteydessä asianomaisiin viranomaisiin. Uskon, että niihin suhtaudutaan vakavasti ja pohditaan, että onko oikeasti näin ja mitä niille normeille pitäisi tehdä.

Rouva puheenjohtaja.

Toisena asiana haluaisin kiinnittää huomiota myös apulaiskaupunginjohtaja Pekka Korpisen innoittamaan, tai asiaan, johon olen saanut innoituksen Pekka Korpisen kirjoituksista.

Siinä viimeisessä kirjassa - jonka nimeä en muita, joka taidettiin

12.9.2007

julkaista Evan sarjassa - muistan apulaiskaupunginjohtaja Korpisen kirjoittaneen, en nyt muista sanamuotoja, mutta ihmistenkokoisista toreista.

Kun katsoimme täällä aikaisemmin apulaiskaupunginjohtaja Korpisen esittämiä kuvia, niin – en tiedä, taisi siellä joku olla Roomastakin, mutta joka tapauksessa kaupungeista, joissa on paljon enemmän populaa ja väkeä kuin Suomessa ja Helsingissä – ne torit ovat vaan paljon pienempiä kuin täällä.

Minun käsitykseni on se, että kun mennään tästä etelään ja vanhoihin sivistyskansoihin, niin torit, puistot ja kävelykadut ovat kohtuullisen pieniä ja sympaattisia, ihmisten kokoisia ja sitten kun mennään joihinkin toisiin ilmansuuntiin, niin ne ovat isoja ja massiivisia. Kun katsomme suomalaisia toreja, puistoja ja kävelykatuja, niin kyllä ne enemmän muistuttavat sitä toista ilmansuuntaa kuin näitä vanhoja sivistyskansoja. **(Välihuuto!)** Ja siinä mielessä ... Kyllä, niitäkin on. Ja se on myös kävelykatujen itsensä etu ja intressi, jos ja kun niitä halutaan lisää, että ne ovat ihmistenkokoisia, että ihmiset oikeasti siellä viihtyvät, etteivät nekään ole liian isoja. Ja kun puhumme nyt arkkitehtuurista, niin omana pienenä kontribuutiona haluaisin vahvasti tukea sitä, että ymmärrettäisiin, että tämäntyyppiset julkiset tilat, niin niitten ei kuulu olla massiivisia, vaan niitten kuuluu olla ihmistenkokoisia.

Rouva puheenjohtaja.

Omalta puoleltani ja omalta osaltani haluan myös lämpimästi kiittää apulaiskaupunginjohtaja Pekka Korpista kaikista yhteisistä vuosista isänmaan ja ennen kaikkea kotikaupungin hyväksi. Toivon, että kun vetäydytte hyvin ansaitulle eläkepäiville, niin siellä hyvien draivien välissä muistatte kuitenkin jatkossakin ottaa osaa yhteiskunnalliseen keskusteluun, mitä tulee kaupunkisuunnitteluun.

230 §

Esityslistan asia nro 16

LASTENPSYKIATRISEN TOIMINNAN UUDELLEENARVIOINTI

12.9.2007

Valtuutettu Gartz

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Lastenpsykiatrisia erikoissairaanhoidon palveluja tuottaa Helsingissä kolme tahoa, HYKS, terveyskeskuksen arviointipoliklinikka ja sosiaaliviraston perheneuvola. Helsingin perheneuvolalla on siis muusta maasta poikkeava kaksoistehtävä. Kasvatus- ja perheneuvolan lisäksi sillä on lastenpsykiatristen avohoitopalvelujen tuottamisvelvoite.

Nykyinen hoitojärjestelmä on liian hajanainen. Nuorisopsykiatrisen erikoissairaanhoidon palvelut on sen sijaan keskitetty yhdelle taholle HYKSiin lasten ja nuorten sairaalalle. Siitä on pääasiassa hyviä kokemuksia. Nyt esillä oleva ehdotus tarkoittaa, että resurssit ja vastuu lastenpsykiatrisen erikoissairaanhoidosta olisivat selkeästi yhdellä tuottajataholla, HYKSillä. Lastenpsykiatreista on pula, mutta on syytä olettaa, että keskitetty toiminta on vähemmän haavoittuva kuin nykyinen hoitojärjestelmä.

Perheneuvolan osalta ei ole kyse liikkeen luovutusta vastaavasta tilanteesta. Kaikissa valmisteluvaiheissa lähtökohtana on ollut, että perheneuvolan kyseessä olevat virat lakkautetaan ja HYKS perustaa tarvittavat uudet vakanssit. Siirtyvissä tehtävissä työskenteleville tarjotaan mahdollisuus siirtyä HYKSiin, jos he niin haluavat.

Perheneuvolan varsinaisena tehtävänä on edistää lasten ja nuorten sekä heidän perheidensä tervettä psyykkistä ja sosiaalista kehitystä. Organisaatiomuutoksen jälkeen perheneuvola voi keskittyä varsinaiseen tehtäväänsä.

Sosiaalilautakunta katsoo, että perheneuvola tarvitsee vähintään nykyiset voimavaransa voidakseen toimia uuden lastensuojelulain mukaisesti. Perheneuvolan resurssit ovat tähän asti kohdentuneet pääasiassa alle 13-vuotiaisiin lapsiin ja heidän perheisiinsä. Uusi laki edellyttää myös nuoruusikäisten 13 – 18-vuotiaiden tuen kehittämistä. Nuorten ongelmat ovat entistä monimutkaisempia. Nuorten huostaanotot ovat lisääntyneet. Monen nuoren kohdalla on olemassa syrjäytymisriski.

Yleisenä tavoitteena lapsiperheiden palveluissa on painopisteen siirtäminen korjaavasta työstä varhaiseen tukemiseen.

Sosiaalilautakunta käsittelee suunnitelmaa perheneuvolan laajennetusta toiminnasta, kun valtuusto – kuten toivon – on

12.9.2007

hyväksynyt nyt esillä olevan esityksen.

Valtuutettu Hakanen

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut ja kuulijat.

Me kaikki täällä valtuustossa tiedämme, että lasten ja nuorten mielenterveysongelmat ovat lisääntyneet ja vaikeutuneet. Tiedämme myös sen, että lastenpsykiatrian resurssit ovat liian vähäiset.

Mahdollisuudet ennaltaehkäisevään työhön ja varhaiseen puuttumiseen ovat itse asiassa viime vuosien aikana Helsingissä heikentyneet. Palvelujen saatavuudessa on tässä kaupungissa suuria alueellisia eroja. Hoitoa joutuu usein jonottamaan pitkään. Edes hoitotakuulain normeja ei aina noudateta. Tätä tilannetta on pahentamassa vielä se, että Matti Vanhasen hallitus aikoo lopettaa lasten ja nuorten psykiatrian korvamerkityn lisärahoituksen ensi vuoden alusta. Tätä korvamerkittyä rahaa tulee tänä vuonna HUSille noin 530 000 euroa, josta HYKSin osuus on noin 370 000 euroa.

Lastenpsykiatriassa on erityisen tärkeää turvata riittävät resurssit varhaiseen arviointiin ja hoitoon. Tarvitaan hyvin toimivia matalan kynnyksen lähipalveluja ja niiden yhteyttä erikoissairaanhoidon. Samoin on tärkeää, että voidaan puuttua laajasti ja ajoissa erilaisiin riskitekijöihin. Tarvitaan yhteistyötä perheiden, perheneuvoloiden, koulujen, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon kesken.

Minulle itselleni oli suorastaan - voisi sanoa - järkyttävää lukea tämän päätöksen esittelyteksti, jossa mm. kerrotaan, että henkilöstön edustajien mukaan esitetyllä mallilla ja resursseilla ei pystytä toteuttamaan varhaista puuttumista lasten ja nuorten sekä heidän perheidensä ongelmiin, ei syrjäytymisen ennaltaehkäisyä eikä yhteistyötä perustason muiden toimijoiden kesken.

Eikä tässä ollut kriittistä arviota vain henkilöstön edustajien taholta, vaan myöskin - esittelytekstin mukaan - asiaa valmistellut työryhmä toteaa, että uudessa järjestelyssä sekä HUSilta että perheneuvoloilta jää puuttumaan resursseja. Työryhmän mukaan uusi järjestely edellyttää 144 vakanssia, mutta niitä on tämän esityksen mukaan 127. Määrärahojen tarpeeksi työryhmä arvioi jo yli vuosi sitten, puolitoista vuotta sitten 9,2 milj. euroa, mutta niitä on budjetoitu vain 8 milj. euroa. Tätä vajetta on siis vielä lisäämässä se, että hallitus aikoo leikata

12.9.2007

HUSilta yli puoli miljoonaa euroa ns. korvamerkittyä rahoitusta.

Kaiken tällaisen jälkeen on mahdotonta ymmärtää, että kaupunginhallitus esittää hyväksyttäväksi päätöksen, johon ei sisälly konkreettista esitystä riittävien resurssien turvaamisesta.

Perheneuvoloiden osalta esitys jättää auki sekä vakanssien määrän että alueellisten toimipisteiden määrän. Tästä puuttuvat esitykset koulupsykologin ja koulukuraattorin vakanssien turvaamisesta niin alakuin yläasteen kouluihin. Ehdotus jättää epäselväksi sen, tuleeko riittäviä siirtymäaikoja lasten ja heidän perheidensä hoidon ja sen jatkuvuuden turvaamiseksi. Eikä tähän esitykseen liity mitään siitä, millä tavalla pätevän henkilöstön saamisen esteenä oleva palkkatason jälkeenjääneisyys aiotaan korjata.

Kehotan kaikkia valtuutettuja lukemaan lopussa olevat noin kymmenkunta riviä, jotka esitetään meille päätettäväksi. Jokainen voi nähdä, että niihin ei sisälly yhtään ainoaa konkreettista toimenpidettä, jolla esittelytekstissä todetut resurssien puutteet korjattaisiin.

Valtuutetun kannalta tietysti asia on toisellakin tavalla monimutkainen – myönnän sen. Ei ole helppoa ottaa kantaa asiaan, jossa asiantuntijat ja eri virastot eivät ole löytäneet yhteistä linjaa siihen, miten palvelut tulisi järjestää.

Erityisesti terveyskeskuksen ja lasten arviointipoliklinikan henkilöstö on kokenut asiantuntemuksensa tulleen syrjäytetyksi. Heidän mielestään lastenpsykiatrian erityisosaamisen keskittäminen HUSiin on omiaan nostamaan hoitoon pääsyn kynnystä. Toisaalta esimerkiksi perheneuvoloiden puolella tuetaan uudelleen järjestelyä, mutta edellyttäen, että se ei vähennä perheneuvoloiden henkilöstöä eikä määrärahoja.

Arvoisa puheenjohtaja.

Pyydän hieman aikaa voidakseni lopettaa puheenvuoroni. Tämä asia on hyvin tärkeä. **(Puheenjohtajan välihuomautus.)** Pysin noudattamaan sitä, mutta lopetan kuitenkin asian käsittelyn.

Vaikka lastenpsykiatrian järjestämisen tavoista ollaan montaa mieltä, valtuuston kannalta on mielestäni välttämätöntä edellyttää, että päätöksellä turvataan riittävät resurssit ja että mahdollisten muutosten toteuttamiseen varataan selvästi riittävät siirtymäajat.

12.9.2007

Jos resurssien puute halutaan korjata, minkä takia k
ilmoita esittävänsä niin ja niin monta vakanssia ja niin ja niin paljon
lisää rahaa ensi vuoden budjettiin? Miksi se on jätetty pois?

Nyt ei voi välttyä siltä käsitykseltä, että uudelleenjärjestely aiotaan
toteuttaa riittämättömin voimavaroin. Voi kysyä, onko tällaisen
päätöksen tekeminen edes lain mukaista, kun esittelytekstin mukaan
ehdotusta ei voida toteuttaa esitetyillä resursseilla?

Suunnitelman korjaaminen tältä osin ei mielestäni edellytä mitään pitkiä
lykkäyksiä, onhan Helsingin talous satoja miljoonia euroja ylijäämäinen.
(Puheenjohtajan välihuomautus.)

Arvoisa puheenjohtaja.

Esitän, että kaupunginvaltuusto päättää palauttaa asian uudelleen
valmisteltavaksi niin, että uudelleenjärjestelyssä turvataan riittävät
resurssit lasten ja nuorten psykiatrian palveluille lisäämällä vakansseja
ja määrärahoja.

Valtuutettu Rätty

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Yritän kompensoida oman puheeni lyhyydellä hieman äskeisen
valtuutettukollegan puhetta.

Olen kuitenkin asiasta, jos en melkein täysin eri mieltä, niin melkoisen
eri mieltä.

Sosiaalilautakunnan varapuheenjohtajana voisin sen sanoa, että
lastenpsykiatrian organisaatiomuutoksen ja sen asian pohtiminen on
ollut varsin pitkä prosessi, jota on jo jonkin vuoden ajan eri tavoilla
mietitty ja valmistelu. Tietenkin tässä on ollut pitkä prosessi siinäkin
mielessä, että kun on kyse kahden viraston ja sen lisäksi HUSin
välisestä toiminnasta, niin eihän nämä rajapinnat koskaan ole helppoja,
niin kuin me kaikki tiedämme ja se vuoropuhelu on varmasti ajoittain
ollut hyvinkin vaikeata. Ja ehkä jopa se, että minkälainen prosessi tämä
on ollut, niin se herättää minut ainakin ajattelemaan, minkälaista sitten
sillä potilaalla, joka näiden kolmen organisaation välillä sukuloi, niin
minkälaista sillä potilaalla sitten siellä asiakkaana on sukuloida näiden
organisaatioiden välillä, jos kerran poliitikot tai virkamiehetkään eivät
siinä kovin hyvin onnistu.

12.9.2007

Joka tapauksessa, kun tämä on ollut pitkä prosessi, niin sinä aikana olen tullut vakuuttuneeksi siitä, että ehkä emme pelasta koko maailmaa, emmekä suinkaan paranna sitä, että lastenpsykiatreja on tietty määrä Suomessa. Mutta uskon kuitenkin, että päädymme lasten ja asiakkaitten kannalta parempaan tulokseen, jos teemme tämän esitetyn organisaatiomuutoksen.

Haluan nyt perustella ihan muutamalla sanalla sitä, miksi olen sitä mieltä.

Ensinnäkin itse lääkärinä olen sitä mieltä, että lastenpsykiatria on erikoissairaanhoidoa ja sen tuleekin olla erikoissairaanhoidoa. Erikoissairaanhoidolla tarkoitan sitä, että siellä pitää pystyä hoitamaan potilaita, lapsia, perheitä, jotka eivät perustason hoidosta hyödy tai saa tarpeeksi apua, eli siellä pitää olla valmius hoitaa ihmisiä, jotka tarvitsevat erikoissairaanhoidon palveluita.

Helsingin kuuluu Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin, niin kuin me kaikki tiedämme. HUS –keskustelua on käyty paljon. Nimenomaan HUSin tehtävä on tuottaa Helsingin kaupungille ja myös muille tässä sairaanhoitopiirissä mukana oleville kaupungeille erikoissairaanhoidon palvelut.

Joten ihan jo tämän meidän normaali organisaatorakenteen mukaisesti katson, että ilman sen suurempaa keskustelua tämä tietenkin näin pitäisi olla, mutta kun näin se ei nyt ole, niin tietenkin tämä keskustelu on varsin oikeutettu ja hyvä, että se on käyty ja käydään.

Mielestäni lastenpsykiatria erikoissairaanhoidon palveluna kuuluu sinne minne erikoissairaanhoidon palvelut muutenkin Helsingissä kuuluvat eli sinne minne myöskin nuorisopsykiatria on siirretty eli HUSiin.

Varhaisesta puuttumisesta on täällä puhuttu paljon ja varmaan tullaan tämän illan aikana vielä puhumaan.

Itse olen sitä mieltä, että erikoissairaanhoido ei ole varhaista puuttumista eikä sen pidäkään olla varhaista puuttumista. Se on erikoissairaanhoidoa. Ja jos puuttuminen tapahtuu erikoissairaanhoidon tasolla, niin mihin me olemme hävittäneet meidän kouluterveydenhuoltomme, kuraattorimme, psykologimme, lastentarhanopettajamme, kaikki, jotka ihmisten kanssa työskentelevät. Varhainen puuttuminen pitää tapahtua siellä tasolla, kun meidän lapsillamme tai nuorillamme ei vielä mitään sairauksia ole ja voidaan

12.9.2007

puuttua heidän normaaliin kehitykseensä ja sen tiimoilta sitten puuttua elämän kulkuun ja kehitykseen. Erityisesti perheneuvola tulee sitten suureen rooliin varhaisen puuttumisen osalta. Tosin olen ehkä jo sitä mieltä, että sekään ei aivan varhaista puuttumista ole. Siinä vaiheessa, kun perheneuvolan asiakkaaksi mennään, niin kyllä se ihan varhainen puuttuminen on pitänyt siellä perustasolla tehdä, erityisesti neuvolassa ja koulussa.

Olen siis sitä mieltä, että tämä on erikoissairaanhoidon palvelu, joka pitää olla siellä missä erikoissairaanhoido on ja varhaista puuttumista tämä ei ole. Kuitenkin olen sitä mieltä, että mitään organisaatiomuutoksia ei kannata tehdä, oli organisaatio kuinka hullu tahansa, jos ei se palvele asiakasta ja lasta. Ja nyt nimenomaan ajattelen sitä, kuinka lapsi ja perhe toimii monen organisaation yhteisössä, jos emme itsekään siinä osata toimia.

Tällä hetkellähän tässä on kolme toimijaa, HUS, terveyskeskus ja sosiaalivirasto. Tulevassa järjestelmässä meillä olisi vain HUS. Näen, että yhden organisaation järjestelmä on paljon järkevämpi.

Tärkeätä on se, että organisaatiomuutosta toteutettaessa katsotaan vapaaehtoisuutta ihmisten siirtymisessä. Me emme ole työnantaja, joka pakottaa ihmisiä. Sen jälkeen, kun organisaatiomuutos on toteutettu, seuranta on tärkeätä.

Odotan lautakuntaan raporttia asiasta. Ei muuta.

Ledamoten Dahlberg

Ärade ordförande, bästa fullmäktige. Hyvät valtuutetut.

Vi är mycket nöjda med den här föredragningen inom Sfp-gruppen och därför så känns det egendomligt att komma med det förslag som jag nu kommer att göra.

En lähde kertomaan kaikkea sitä hyvää mitä mieltä, mitä olemme kokeneet, kun olemme lukeneet tämän esityksen.

Viittaa valtuutettu Gartzin selostukseen mm. siitä, että rajalliset henkilöstöresurssit saadaan paremmin käyttöön tutkimusta ja hoitoa tarvitsevien lasten hoitoon, lasten hyväksi tämän organisaatiomuutoksen myötä.

12.9.2007

Valtuutettu Rätty myös kuvasi asian hyvin, tämän sairaan lapsen sukkuloimisen kolmen erin organisaation välillä, tai heidän vanhempansa – miten sen nyt ottaa. Lapsihan ei sukkuloi yksin.

Valitettavasti joudun tekemään, tai en ... Tekisin mielelläni muutosesityksen, mutta juridisesti sen on oltava vastaesitys elikkä motförslag. Tämä on ainoastaan tekninen vastaesitys siinä mielessä, että on tapahtunut pieni - tai ei niinkään pieni – kielellinen kammelus, joka on siis johtuu meidän ryhmämme sisäisistä vaikeuksista lukea tätä esittelytekstiä sillä tavalla, että olisimme ymmärtäneet täysin, mitä siinä esitettiin lopussa. Siitä syystä päätösesitykseen on tullut sana ”suomenkielinen”, elikkä tässä olisi ”jolloin kaikkien suomenkielisten helsinkiläisten tarvitsemat lastenpsykiatrisen erikoissairaanhoidon palvelut järjestää HUS”.

Esitän, että sana ”suomenkielisten” pyyhitään, poistetaan. Silloin on kysymys siitä, että kaikkien helsinkiläisten tarvitsemat lastenpsykiatrisen erikoissairaanhoidon palvelut järjestää HUS. Näin on esittelijä myöskin alun perin asian tarkoittanutkin.

Joten jos valtuusto suvaitsee hyväksyä tällaisen vastaesityksen, niin me olemme vaan korjanneet turhan pienen mokamme ja asia on aivan niin kuin koko valmistelun aikana on tarkoitettukin. Minulla on se kyllä kirjoitettuna. Uskon, että se on niin pieni asia, että se ymmärretään myöskin ilman kirjoitusta.

Valtuutettu Bryggare (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Tämähän on ilmeisesti tullut myös kaupunginhallitus kautta ja kaupunginhallituksessa tällainen niin kuin ...

Haluaisin kysyä vain esittelijältä tai siltä vastaavalta virkahenkilöltä, että kun tämä kuulostaa hyvin tekniseltä, niin miksi tällaisesta pitää tehdä ponsi? Eikö tämä oikeasti voitaisi täällä vain sopia, että tämä on, tai ? vastaesitys?

Tämä on turhan järeä tapa oikaista kielioppivirheitä. Mielestäni kuulostaa selkeältä, kun puhutaan suomalaisista tai helsinkiläisistä.

Apulaiskaupunginjohtaja Kokkonen

12.9.2007

Arvoisa puheenjohtaja.

Aivan niin kuin valtuutettu Dahlberg totesi, alkuperäisessä esityksessäni kaupunginhallitukselle ei ollut sanaa ”suomenkielisten”. Se oli ilman sitä.

Ja kuten hän totesi, niin sitten RKP:n edustaja kuitenkin kaupunginhallituksessa katsoi, että sinne pitäisi - nimenomaan RKP:n edustaja katsoi, että sinne pitäisi lisätä – lisätä ”suomenkielisten”. Ajattelin, että jo he kerran näin haluavat, niin minä otin sen omaan esittelyyni.

Mielestäni tämä ei ole pelkkä stilistinen muutos tai sellainen korjaus, joka voitaisiin tehdä – sanoisinko – viran puolesta, vaan se mielestäni edellyttää päätöksen, jos nyt halutaankin kuitenkin palata esittelijän alkuperäiseen esitykseen.

Valtuutettu Ojala (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Asian kulku on juuri näin niin kuin on todettu.

Haluaisin kuitenkin vain muistuttaa, että ruotsinkielisistä palveluista on tehty pääkaupunkiseudun yhteistyön puitteissa erillinen selvitys. Tämä selvitys oli viime viikon tiistaina pääkaupunkiseudun neuvottelukunnassa. Sitä ei siellä hyväksytty sellaisenaan, vaan se on jatkotyön pohja, koska se tulee jokaisessa kunnassa erikseen käsittelyyn.

Siksi, varsinkin vielä siksi olisi erittäin tärkeää, että sana ”suomenkielisten” poistettaisiin. Tällä tavalla varmimmin turvaamme, ei ainoastaan ruotsinkielisten, vaan myös muiden kielisten lasten tarvitsemat psykiatriset palvelut, ei ainoastaan suomenkielisten. Kaikkien, jotka Helsingissä ovat, lapset ovat oikeutettuja saamaan palveluja. Vaikka tämä ei ole pelkkää stilistiikkaa, tämä on kuitenkin aika tärkeä muutos.

Kaupunginhallituksen II varapuheenjohtaja Vehviläinen

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

12.9.2007

Kannatan valtuutettu Dahlbergin tekemää esitystä. Se vastaa kaupunginhallituksessa ollutta alkuperäistä esittelijän esitystä ja oli alkuperäisen tahdon mukainen. Mutta kunnioitimme RKP:n esitystä. Emme ihan tarkkaan olleet jyvällä, mitä he pelkäsivät tällä muotoilulla. Mutta nyt se tulee kannatetuksi ja myöskin varmasti täällä yksimielisesti hyväksytyksi, tämä valtuutettu Dahlbergin esitys.

Mitä me tässä kokouksessa päätämme? Me päätämme, että lastenpsykiatrisen erikoissairaanhoidon keskitetään Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin tehtäväksi. Me emme tämän päätöksen myötä kajoa, heikennä perheneuvoloitten asemaa – valtuutettu Hakanen.

Me haluamme, että ne voimavarat, jotka meillä on käytettävissä lasten erikoissairaanhoidossa psykiatrisella puolella, tulee yhteen paikkaan keskitetyksi. Toivottavasti saamme erikoissairaanhoidossa parempaa palvelua lapsille mielenterveyden järkkyyssä.

Me haluamme turvata sen, että perheneuvoloissa on resurssit jatkossa vähintään samalla tasolla kuin tällä hetkellä ja toivottavasti vielä paremmalla tasolla. Olemme yhteisesti sitoutuneet jo raamikeskustelussa. Vuoden 2008 budjetin raameihin kirjasimme yhteisesti poliittisena päätöksenä ”perheneuvoloitten resurssit turvataan erikoissairaanhoidon uudelleenorganisoinnin yhteydessä”.

Samana kirjausten halusimme myöskin tähän esityslistan tekstiin ennen päätösesitystä. Sivulla 138 viimeinen pieni kappale: ”Samalla kaupunginhallitus toteaa, että toiminnan uudelleenorganisoinnin yhteydessä perheneuvoloitten resurssit turvataan.”

Halusimme muistuttaa toinen toisiamme siitä sitoutumisesta, minkä teimme jo raamikeskustelun yhteydessä. Mikäli valmistelijat budjettia laatiessansa eivät ole sitä tehneet, niin me tulemme tekemään sen yhteisesti, kun tässä salissa päätämme vuoden 2008 budjetista.

Vähintään tämän tasoiset resurssit, edellytti valtuutettu Gartz. Se pitää sisällään sen, että tulemme tarvitsemaan palveluja suuremmalle joukolle lapsia, nuoria, elikkä ikäluokat kasvavat, joille tätä palvelua on tarve tarjota. Sen vuoksi nykyiset resurssit eivät tule riittämään. Tarvitsemme korkean laadun takaamiseksi, varhaisen puuttumisen hoitamiseksi paremmat resurssit. Sen tämä valtuusto tai sen poliittiset ryhmät ovat raamikeskustelussa jo luvanneet ja sen me tulemme vahtimaan.

12.9.2007

Terveyslautakunnan puheenjohtaja, valtuutettu Ikävalko

Hyvä puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Lastenpsykiatria ja itse asiassa koko lapsiperheiden ja mielenterveyspalvelujen kenttä on pitkään toiminut – niin kuin me kaikki täällä tiedämme – varsin epätydyttävästi Helsingissä. Lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin hoitoon pääsystä säädettiin jo ennen yleistä hoitotakuuta useita vuosia sitten, mutta siltikään helsinkiläiset lapset eivät saa tarvitsemiaan palveluita riittävässä määrin tai riittävän nopeasti edes tänä päivänä.

Mielenterveyspalveluita on hoidettu mm. Helsingin perheneuvoloissa, joissa tästä ns. laajennetusta velvoitteesta on selvitty huonosti mm. riittämättömistä resursseista ja lääkäripulasta johtuen. On hyvä, että perheneuvolat pääsevät nyt toteuttamaan perinteisempää rooliaan uuden lastensuojelulain hengessä.

Käsitteillä olevassa päätösesityksessä ehdotetaan kolmen alueellisen lastenpsykiatrian poliklinikan perustamista. Malli on todennäköisesti hyvä ja tarpeellinen. Siinä on vaan muutama kauneusvirhe.

Poliklinikoita ehdotetaan perustettavaksi HUSin alaisuuteen ja valmiiksi alimitoitetuina, pahasti alimitoitetuina resurssein, kuten valtuutettu Hakanen täällä hyvin jo toi esiin, siis vaikeaan tilanteeseen alimitoitettu ratkaisu valmiiksi.

Oman näkemykseni mukaan poliklinikat olisi perustettava Helsingin kaupungin omana toimintana esimerkiksi terveyskeskuksen alaisuuteen. Perustelen asiaa seuraavasti:

HUSiin siirrettynä toiminnoista katoaa täysin kaupungin omaohjausvaikutus. Kaikki me tiedämme, että HUSille ohjataan vuosittain liki puolet kaupungin terveystoimen budjetista ilman, että pystymme mitenkään vaikuttamaan siihen, mihin rahat käytetään tai miten toimintoja organisoidaan tai ohjataan. Varsinkin te, jotka olette budjettineuvottelijoina olleet tässä prosessissa mukana, tiedätte tämän enemmän kuin hyvin.

Lasten ja nuorten psykiatria on erikoisala, joka on pitkään kärsinyt lapsipuolen asemassa HUSissa muiden alojen joukossa. Tästä olemme saaneet mustaa valkoisella myös oman lautakuntajaksoni

12.9.2007

aikana.

HUSille on huomattavasti tärkeämpää ja kiinnostavampaa – hiukan rumasti sanottuna – keskittyä esimerkiksi sydänkirurgiaan tai syöpähoitoihin. HUSin sisäisessä resurssien jaossa lastenpsykiatria jää auttamattomasti jalkoihin. Tämän ovat todenneet sen omatkin lääkärit myös terveyslautakunnan edessä.

HUS ei ole tähänkään mennessä pystynyt vastaamaan lastenpsykiatriisiin tarpeisiin, eikä se ole erikoislääkärien rekrytoijanakaan onnistunut paremmin kuin esimerkiksi Helsingin oma kaupungin lasten arviointipoliklinikka. Valtuutettu Rädylle erityisesti suon nämä sanat.

On selvää, ettei sosiaaliviraston toimintakulttuuri houkuttele lääkäreitä, mutta oma terveydenhuoltomme pärjännee siinä missä HUSkin, jos niin halutaan ja jos lastenpsykiatria ylipäänsä saadaan julkisen sektorin palvelukseen.

HUS-mallia liputetaan myös yksituottaja –mallina ja pidetään sitä erittäin hyvänä, niin kuin täällä aikaisemmin jo tänä iltana on kuultu. Kuitenkin HUSin pitäisi hoidon lisäksi konsultoida ja tukea perustason mielenterveystyötä mm. kouluterveydenhuollossa ja neuvoloissa. HUSin helsinkiläisiä lapsia hoitavissa nuorisopsykiatrian poliklinikoissa elikkä vastaavissa kuin nyt perustaisimme lapsia varten, tähän ei kyetä resurssien puuttuessa. Miten sitten lastenpsykiatriset avopoliklinikat tähän pystyisivät, kun pohjaesityskin lähtee liikkeelle selkeällä vajaan resurssinolla?

HUSin tulisi myös tehdä yhteistyötä perheneuvoloiden kanssa, jolloin puhumme jo kolmen eri organisaation toimintamallien yhteensovittamisesta ja koordinoinnista.

Lastenpsykiatriassa erikoissairaanhoidon raja on veteen piirretty viiva, ei siis niin eksaktisti rajattua kuin monilla muilla erikoisaloilla. Siksi olisikin tärkeää, että kykenisimme näkemään, että tarvitsemme uudenlaisia, vahvempaa tukea jo varhaisessa vaiheessa antavia palveluita. Tällaiset, minä kutsun niitä ”välimaaston” palveluiksi erikoissairaanhoidon kevyemmät palvelut sijoittuisivat aivan perustason neuvolatyön ja HUSin erikoissairaanhoidon raskaan sarjan hoidon väliin.

Lasten poliklinikat kannattaisikin myös siksi perustaa kaupungin omaan organisaatioon, jolloin meillä ensinnäkin olisi mahdollisuus kehittää

12.9.2007

toimintaa myös tulevia tarpeita ajatellen, esimerkiksi juuri näitä "välimaaston" palveluita ajatellen ja siten, että sinne voitaisiin myös nivoa esimerkiksi perheisiin kohdistuva päihde- ja mielenterveystyö kokonaisuutena. Samalla meillä säilyisi siis myöskin ohjausvaikutus koko toimintaan. Useinhan nämä perheiden ongelmat, mielenterveys- ja päihdeongelmat, ovat lasten avo- tai psyykkisten ongelmien pohjalla ja alkulähteenä. Mielestäni nekin pitäisi huomioida siinä samassa.

Omana toimintonaan lastenpsykiatriset poliklinikat voisivat rakentua kevyiksi ja joustaviksi erikoissairaanhoidon palvelupisteiksi eli perustason palvelujen kanssa saumattomasti yhteen pelaavaksi asiantuntijaorganisaatioiksi, joka saisi helsinkiläisten lasten mielenterveyden kokonaisvastuun. Tällöin meillä olisi paitsi omana toimintona, myös yhden ja saman hallintokunnan alaisuudessa koko hoitoketju eli neuvolat, kouluterveydenhuolto, terveyskeskukset ja lasten avopsykiatriset poliklinikat.

Helsingin lasten arviointipoliklinikka on jo nyt toiminut tällä periaatteella tavalla, johon perustasomme on käsittääkseni ollut enemmän kuin tyytyväinen.

Toiminnan tavoitteena tulisi olla saada kiinni mielenterveyden ongelmilla oireilevat lapset jo varhaisemmassa vaiheessa, puuttua niihin ajoissa ja tavoitehakisemmin, jotta kalliiseen raskaan sarjan erikoissairaanhoidon HUSiin voitaisiin lähettää nykyistä vähemmän lapsia.

HUSin hoito on kallista ja HUSista tulee vääjäämättä eteen laki erikoissairaanhoidosta, joka helposti, varsinkin niukkojen resurssien aikana, asettaa riman hoitoon pääsulle liian korkealle tarpeeseen nähden. Lopputuloksena voi olla, että entistä harvempi helsinkiläislapsi saa tarvitsemaansa hoitoa.

Mielestäni tässä on paljolti kyse myös painopisteen valinnasta ja linjanvedosta: lähdemmekö kehittämään toimintaa siten, että saisimme oireilevien lasten määrän vähenemään panostamalla perustason kokonaisvaltaiseen moniammatilliseen mielenterveystyön tukemiseen omana toimintana vai pistämmekö jonottamaan lapset HUSiin.

Näillä perusteilla esitän tätä asiaa palautettavaksi.

Valtuutettu Hakanen sinänsä teki jo hyvän esityksen, mutta koska katson, että olisi tärkeää myös sitä päätösesitystä hiukan laajentaa, niin teen oman esityksen, joka kuuluu näin, joka on suurin piirtein

12.9.2007

terveyslautakunnan palautusesityksen kaltainen:

Kaupunginvaltuusto palauttaa lastenpsykiatrisen toiminnan uudelleenorganisoinnin uudelleen valmisteltavaksi siten, että HUSiin siirtämisen vaihtoehdoksi valmistellaan esitys, jossa perheneuvolan ja lastenpsykiatriset toiminnot yhdistetään kaupungin omaksi lastenpsykiatrian poliklinikaksi painottaen ennaltaehkäisyn ja varhaisen puuttumisen tärkeyttä.

Lisäksi kaupunginvaltuusto edellyttää samalla, että vaihtoehtoiseen esitykseen sisältyy selkeä suunnitelma organisaatiomuutokseen liittyvistä resurssisirroista, mukaan lukien arvion lastenpsykiatristen avohoidon jonojen purkamiseen tarvittavista resursseista ja aikataulusta.

(Puheenjohtajan välikysymys.)

Puheenjohtaja.

Jos voin helpottaa tehtävää sillä, että se on täsmälleen sama, muutamaa, kahta sanaa lukuun ottamatta kuin sivulla 134 esitystekstissä oleva terveyslautakunnan palautusesitys. Jokainen valtuutettu voinee sen lukea sieltä, jos haluaa siihen perehtyä.
(Puheenjohtajan välikysymys.) Periaatteessa kyllä, ajattelin. Olen hiukan sitä lyhentänyt, mutta sen voi perehtyä tulkintaan.
(Puheenjohtajan välikommentti.) No voi olla se sama kyllä.

Valtuutettu Siimes

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Lastenpsykiatrisen hoidon uudelleenorganisoinnin muoto ei sinänsä ole tae lasten psykiatrisen hoidon ja lasten ja lapsiperheiden varhaisen tukemisen onnistumiselle. Työn organisaation sisällä tekevät ihmiset, ei itse organisaatio. Jatkuva epävarmuus tulevasta ja alituiset organisaatiomuutokset sen sijaan voivat vaikuttaa työntekijöiden työmotivaatioon.

Sosiaalivirastolla on kiistatta ollut vaikeuksia palkata lastenpsykiatreja perheneuvoloihin. Ongelma ei ole ollut pelkästään palkkauksessa, vaan myös työmäärässä ja ammatillisen tuen puutteessa.

Uusi organisaatio saattaa toimia lääkkeenä ammatillisen tuen

12.9.2007

puutteeseen, mutta sillä ei ratkaista psykiatrisen hoidon tarvetta, lasten ja nuorten ja heidän perheittensä tuen tarvetta eikä työmäärä vähene, eivätkä määrärahat lisäännä organisaatioiden rajoja muuttamalla.

Yhdyn niihin huoliin, joita on esitetty resurssien riittävydestä niin sosiaaliviraston perheneuvolaan jäävän toiminnan kuin suunnitellulle uusille lastenpsykiatrian poliklinikoillekin.

Siksi onkin tärkeää, että organisaatiouudistus toteutetaan sosiaalilautakunnan esittämällä tavalla turvaten perheneuvoloiden toiminnan resurssit vähintään nykyisellä tasolla. Vain näin voidaan turvata riittävä hoito apua tarvitseville lapsille sekä varhainen tuki lapsiperheille. Ainoastaan näin voidaan suojata sitä, että lapset, jotka mahdollisesti eivät ole niin sairaita, että pääsisivät varsinaiseen psykiatriseen hoitoon, saavat tukea ja hoitoa.

Valtuuston on mielestäni vastattava tähän resurssivajeeseen turvaamalla molemmille toimijoille niiden toiminnan vaativuuden ja asiakkaiden tarvetta vastaavat resurssit. Resurssien turvaamisen haluun onkin viitattu kaupunginhallituksen esityksessä ja siihen on sitouduttava. Valtuuston on pidettävä huoli, että sosiaaliviraston perheneuvolatoiminnalle turvataan siis vähintään nykyiset resurssit, jotta se voi vastata uudistuvan lastensuojelulain tuomiin velvoitteisiin ja tarjota tukea myös yli 13-vuotiaille lapsille ja nuorille. Lasten hyvinvoinnista ei pidä säästää. Lapsille on turvattava heidän tarvitsemansa hoito ja tuki organisaatiosta riippumatta.

Kannan myös huolta palvelujen saavutettavuudesta alueellisesti.

Alueellisessa resurssien jaossa tulee huomioida kaupungin eri osissa esiintyvät tarpeet. Palveluverkkoa suunniteltaessa on sitä rakennettava asiakaslähtöisesti niin, että palvelut eivät ole liian kaukana niitä tarvitsevista perheistä ja lapsista.

On aiheellista esittää myös kritiikkiä tämän asian valmistelun suhteen.

Valmistelu lähti periaatteessa kolmesta eri vaihtoehdosta, joita olisi mielestäni pitänyt oikeasti punnita ja arvioida jokaisen toteuttamismahdollisuuksia. Mutta valmistelussa on haluttu yksioikoisesti lähteä siitä, että erikoissairaalan psykiatrisen hoito järjestetään HUSin puolella.

Tässä on sidottu aika pitkälle mielestäni ? työntekijöitten kädet. Itse olen sosiaalilautakunnassa ollut sitä mieltä, että tämä olisi pitänyt

12.9.2007

palauttaa uudelleen valmisteluun. Mielestäni se olisi ollut se oikea kohta myöskin palauttaa. Mutta kun tämä on viety näin pitkälle ja olemme täällä valtuustossa jo tätä asiaa päättämässä, näen parempana vastuun kantona sen, että me kehitämme nyt tätä toimintaa tämän päätösehdotuksen mukaan ja kannamme vastuun siitä, että resurssit varmasti tulevat sinne minne ne kuuluvat ja riittävässä mittakaavassa.

Valtuutettu Näre

Arvoisa puheenjohtaja, hyvä valtuustoväki.

Nyt esitettävä organisaatiomuutos edustaa kaupungissa vallalle päässeeseen tilaaja-tuottaja –mallin versiota, jossa työ ikään kuin ulkoistetaan pois jaloista. Tässä nyt vain on kyseessä huonovointiset lapset, joihin tilaaja-tuottaja –ideologian soveltaminen sopii huonosti, ehkä jopa tuhoisasti.

Lastenpsykiatristen toimintojen keskittämisen tarve on noussut siitä, että se ei ole istunut parhaalla mahdollisella tavalla perheneuvoloihin, ja onkin hyvä etsiä tälle työlle parempi kotipaikka. Siksi ihmetyttääkin, miksi se halutaan siirtää mahdollisimman kauas HUSiin Helsingin omasta ohjauksesta. Näin se uhkaa siirtyä kauemmaksi helsinkiläislasten arjesta.

Haluaisinkin vastausta apulaiskaupunginjohtaja Kokkoselta, miten perusteluna esitetty resurssien keskittäminen tekisi toiminnasta vähemmän haavoittuvan?

Hoidon saajia voitaneen ehkä panna paremmin järjestykseen, mutta vähemmän oirehtivien kannalta järjestely ei lupaa hyvää. Jos hoitokulttuurista rakentuu kovin byrokraattinen ja jonot ovat pitkiä, hoidon hyvästä laadusta ei ole takuita. HUSiin keskittyneen hoidon luulisi merkitsevän entistä sairaalakeskeisempää hoitokulttuuria, mikä heikentää samalla ehkäisevän psykiatrisen hoidon asemaa.

Entä toinen keskittämisen perustelu: kosketus muihin kasvuikäisten erikoisaloihin tiivistyy?

Ehkä kosketus tiivistyy psykiatrisen sisällä, mutta tuskin muiden lasten arkeen kuuluvien toimijoiden kanssa.

Miksi toimintoja ei voinut keskittää sinne missä on jo näyttöä hyvin

12.9.2007

tehdystä lasten arkeen jalkautuvasta työstä, kuten terveyskeskuksen arviointipoliklinikalla?

Tässä ollaan tekemässä samantyyppistä virhettä kuin mitä Lapinlahden sairaalan kohdalla tapahtui. Ikään kuin terveydenhoitoa vaivaisi jokin sisäinen kateuden logiikka. Siellä missä tehdään hyvää hoitoa, juuri siihen toimintaan alkaa kohdistua hoitotyötä rasittavia muutospaineita.

Terveyskeskuksen arviointipoliklinikka on ainoa toimijataho, jonka kaikki vakanssit on täytetty, mikä kertoo hyvästä työskulttuurista. Arviointiklinikan työ ei ole hoidollisesti myöskään niin sairaalakeskeistä kuin se HUSissa kaiken todennäköisyyden mukaan tulisi olemaan. Tilanne on jo vaikuttanut siten, että jotkut työntekijät ovat perustamassa yksityispraktiikoita. On siis nyt jo vaarana, että käytettävissä oleva henkilöstö entisestään vähenee.

Nyt esitetyssä mallissa omistajaohjausta ei ole taattu. Mikä takaa sen, että helsinkiläislapset ja nuoret pääsevät riittävän nopeasti hoitoon, johon heidän on nytkin jo vaikea päästä - esimerkiksi idässä on sadan nuoren jono - helsinkiläislapset kun joutuvat samaan jonoon muiden HUSin piirissä olevien lasten kanssa?

Ylipäänsä on hyvä olla useampia vaihtoehtoja kuin yksi monopolimalli. Joissain tapauksissa kyse voi olla hoidollisista vaihtoehdoista. Nyt vaihtoehtona on vain yksityinen palvelu.

Olen itse kokenut juuri vastaavan ongelman HUSin silmäpoliklinikalla. Tuskin ongelma lastenpsykiatrian kohdalla korjautuu.

Erityinen ongelma on myös se, miten HUS hinnoittelee palvelunsa. Miten hoidon hintaa voidaan valvoa, jos HUS laskuttaa erikseen jokaisesta mahdollisesta vaiheesta?

Jos käytössä on tietyt resurssit, joiden puitteissa lapset on hoidettava, hoitoa saavien lasten määrä uhkaa vähentyä. Samalla mahdollisuus varhaiseen puuttumiseen heikkenee.

Jo nyt nuoria ohjataan kolmannen sektorin puolelle hoidettaviksi, kun resurssit eivät riitä. Miten ne muka itsestään lisääntyisivät organisaatiomuutoksen myötä?

Entä mitä tarkoittaa perheneuvoloiden resurssien turvaaminen? Haluaisin tietää sen konkreettisen summan, joka tähän on kaavailtu.

12.9.2007

Ja miksi ei ole esitetty suunnitelmaa terveyskeskusten toteutuksesta, mitä olisi voinut verrata HUS -malliin?

En halua olla kannattamassa mallia, jossa hoito uhkaa karata entistä kauemmaksi helsinkiläislapsista.

Kannatankin valtuutettu Ikävalkon esittämää asian palauttamista uudelleen valmisteltavaksi.

Apulaiskaupunginjohtaja Kokkonen

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Muutama huomio.

Täällä jo sosiaalilautakunnan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, siis valtuutetut Gartz ja Rätty varsin hyvin kuvasivat sen, mistä tässä on kysymys.

Ei tämä ratkaisu mikään Onnela ole, mutta tällä ratkaisulla uskomme, että asiat tulevat kuitenkin nykyistä paremmin hoidetuiksi.

Esityslistalla on varsin hyvin kuvattu se, mikä voimavaratilanne tällä hetkellä on. Virkoja on auki 15 peräti ja väliaikaisesti täytettyjä jne. Ja kuten täällä jo todettiin, niitä ei näissä olosuhteissa ole saatu täytettyä.

Joten pyytäisin nyt tarkoin harkitsemaan. Tässä on kysymys lasten palveluista ja siitä, että ne tulevat meidän asiantuntijoidemme mukaan, eli tämä on kolmikantaisesti valmisteltu terveyskeskuksen, sosiaaliviraston ja HUSin asiantuntijoiden työnä. Tarkoitus on ollut, että tämä toiminta pitää keskittää yhteen paikkaan, jotta saadaan voimavaroista mahdollisimman paljon irti. Toivon, että harkitsette tätä vastuullisesti, kun mietitte palautusehdotusta.

Varhaista puuttumista ja peruspalveluja annetaan hyvin monessa paikassa, terveysasemilla, neuvoloissa, kouluterveydenhuollossa, lastensuojelussa, päivähoidossa, perheneuvoloissa, oppilashuollossa jne. Mutta tarkoituksenmukaista on keskittää erikoissairaanhoidon toimenpiteet.

Sosiaaliviraston henkilökunta siirtyy vapaaehtoisuuden perusteella. Sosiaalivirasto tukee tuota prosessia. Lautakunnan käsittelyn yhteydessä on myös lähtökohtana ollut se, että sosiaalivirastoon

12.9.2007

jäävän perheneuvolatoiminnan kehittäminen resursseja lisäämällä turvataan. Tarkoitus on, että kun periaatepäätös on tehty, sen jälkeen tehdään yksityiskohtaiset suunnitelmat siitä, mitä resursseja, kuinka paljon missäkin käytetään. Huomautan siitä, että jo sillä, että nykyiset virat saataisiin täyteen, resursseja tulee huomattavasti lisää nykyiseen verrattuna.

Kun nämä keskitetään tällä tavalla, niin voimavarat voidaan käyttää kokonaistaloudellisesti tehokkaasti. Myöskin lastensuojelun puolella halutaan käyttää ne rakennemuutokseen ja monipuoliseen yhteistyöhön eri tahojen kanssa.

Ja kuten olette voineet havaita – jos olette huolellisesti listaa lukeneet – on tarkoitus, että on kolme kenttäyksikköä tällä lastenpsykiatrisella erikoissairaanhoidolla. Ne toimivat hyvin tiiviissä yhteistyössä kolmen sosiaaliviraston kenttäyksikön kanssa.

Me uskomme siihen, että asiat tulevat kuitenkin tällä uudella organisaatiolla huomattavasti nykyistä paremmin hoidetuiksi.

Valtuutettu Hakanen

Arvoisa puheenjohtaja.

Mielestäni tämä asia on syytä palauttaa.

Palauttamisen ei tarvitse merkitä sitä, että otetaan jokin epämääräinen aikalisä kauas hamaan tulevaisuuteen. Palautus voi tarkoittaa myös sitä, että ne ryhmät, jotka oikeasti aikovat lunastaa lupauksensa resurssien turvaamisesta, tekevät välittömät päätösesitykset siitä, montako vakanssia ja montako miljoonaa ja tuodaan se myöskin valtuustolle esityksenä.

Ja sitten, mitä tulee tähän laajempaan kysymykseen, mitä kaikkia organisatorisia uudelleenjärjestelyjä tässä tehdään, siihen voidaan ottaa tarvittaessa hieman lisää aikaa.

Ensisijainen asia lasten ja nuorten kannalta olisi viipymättä lisätä resursseja. Se on mielestäni valtuuston tärkein vastuu. Ja jos tarvitaan joitakin viikkoja sitten lisää sen itse suunnitelman muiden osien kehittelyyn, niin otettakoon nekin.

Me olemme tekemässä päätöstä, joka ei koske pelkästään

12.9.2007

erikoissairaanhoidon, kuten valtuutettu Vehviläinen väitti.

Kaupunginhallituksen esityksen mukaan valtuusto hyväksyisi lasten ja nuorten psykiatrian selvityshankkeen toteuttamista valmistelleen työryhmän suunnitelman, jopa sillä erotuksella, että kun työryhmä toista vuotta sitten on sanonut, että se voitaisiin aikaisintaan 1.1.2008 toteuttaa, niin kaupunginhallitus viisaudessaan katsoo, että kun nyt on kulunut puolitoista vuotta ja risat, niin sitä pitää nopeuttaa, ei aikaisintaan 1.1., vaan 1.1. pitää toteuttaa se suunnitelma. Suunnitelma koskee erikoissairaanhoidon lisäksi myöskin lasten ja nuorten psykiatrian peruspalveluja. Se koskee perheneuvoloita, terveyskeskuksen mahdollisuuksia hoidontarpeen arviointiin, varhaiseen puuttumiseen. Se koskee mahdollisuuksia yhteistyöhön erikoissairaanhoidon ja koulujen, neuvoloiden välillä. Se on hyvin laaja-alainen kysymys.

Ihmettelen edelleenkin sitä, että vaikka apulaiskaupunginjohtaja Kokkoselta on täällä nyt muutamaan kertaan kysytty, paljonko niitä resursseja nyt sinne perheneuvoloiden puolelle turvataan, niin me emme ole vielä saaneet siihen vastausta, ja se kohta, johon täällä jotkut valtuutetut ovat viitanneet, että kaupunginhallitus esittelytekstissään viittaa, että resurssit turvataan.

Me voimme kysyä keneltä tahansa kaupunginjohtajalta, millä alalla kaupunki ei ole turvannut resursseja. Eli kun me tiedämme, että meillä on alibudjetointiongelma, niin meidän on kyllä ratkaistava se alibudjetointiongelma. Se tarkoittaa jotain määrää vakansseja ja rahaa lisää. Sellainen ylimalkainen muotoilu, että resurssit turvataan, on tämän kaupungin käytännössä tarkoittanut tähän asti sitä, että sosiaali- ja terveystaloudissa on jatkuva resurssien alibudjetointi, joka tänäkin vuonna tullaan täällä näkemään, että kaksi, kolmekymmentä miljoonaa euroa me joudumme jälkikäteen toteamaan, että alibudjetoitiin näitä pelkästään sosiaali- ja terveydenhuollon määrärahoja tälle vuodelle.

Eli jo me tiedämme, että tässä on ongelma ja tämä työryhmä on sen hyvin tarkkaan laskenut, jopa vakanssin tarkkuudella kertoo, montako puuttuu, niin mielestäni se, että kaupunginhallitus ei halua kirjoittaa siihen muuta kuin HUSin vakanssit, on erittäin voimakas kannanotto. Se on erittäin voimakas kannanotto. Se on kannanotto siitä, että erikoissairaanhoidon puolelle turvataan tietty määrä vakansseja, muiden osalta asia jätetään tarkoituksella auki, kiristetään ruuvia, katsotaan millä tämä voidaan puristaa läpi.

Mielestäni valtuusto ei voi tehdä sellaista päätöstä, jossa se jättää

12.9.2007

tämän suunnitelman yhden osa levälleen. Kyllä meidän pitää tietää täsmälleen, montako vakanssia ja miljoonaa tämän suunnitelman toteuttamiseen aiotaan antaa, onko se se määrä, minkä se yritystyöryhmä esittää vai enemmän. Jos se on se määrä, minkä työryhmä esitti, niin työryhmän mukaan se ei riitä. Silloin me olemme tekemässä laitonta päätöstä, tietoista alibudjetoitua. Jos se on enemmän kuin työryhmä esitti, niin paljonko se on enemmän – apulaiskaupunginjohtaja Kokkonen?

12.9.2007

Apulaiskaupunginjohtaja Kokkonen

Arvoisa puheenjohtaja.

Valtuustollahan on budjettivalta ja valtuusto tulee käsittelemään tänä syksynä ensi vuoden budjetin. Siinä yhteydessä tämä asia tullaan ratkaisemaan.

Tässähän on kysymys – niin kuin olen yrittänyt kärsivällisesti sanoa – periaatepäätöksestä. Ja kuten kaupunginhallitus on kirjannut tuohon, resurssit turvataan.

Valtuutettu Urho

Arvoisa puheenjohtaja.

Tämä liittyy palautukseen.

Asiaa ei ole syytä palauttaa. Se on ollut kolmikantaperiaatteella pitkään suunniteltu, kahden Helsingin lautakunnan käsittelemä ja tullut nyt esittelyyn.

Haluan muutamaa seikkaan, joka saattaa vaikuttaa tähän palautuskeskusteluun, kuitenkin puuttua.

Me haluamme lastenpsykiatrian erikoissairaanhoidon paremmalle tolalle kuin mitä se nyt on. Meillä ei ole kaikkea sitä mahdollisuutta kaupungissa ollut, mitä olisi tehdä yhteistyössä HUSin kanssa.

Terveyslautakunnan puheenjohtajan käsitykset HUSin erikoissairaanhoidon huonosta hoidosta, budjettivallan kadottamisesta, on aivan käsittämätöntä. Koko vastakkain asettelu on huono lähtökohta sille. Täällä hoidetaan helsinkiläisiä HUSissa ja kaupungin terveyskeskuksessa parhaalla mahdollisella tavalla ja siihen tarvitaan varmasti tiivistä yhteistyötä.

Ei näytä hyvältä, valtuutettu Ikävalko.

Helsingillä on edustajat sekä HUSin että HYKSin hallinnossa, joiden kautta budjettiin voidaan vaikuttaa.

12.9.2007

Tämä esitys ei millään lailla ratkaise lasten psykiatrian ei ratkaise myöskään terveyslautakunnassa valtuutettu Ikävalkon nyt esittämä, terveyslautakunnasta tuoma palautusesitys, puhumattakaan valtuutettu Hakasen esittämistä vakanssien määristä. Me tarvitsemme hoidon lapsille, jotka tarvitsevat tätä hoitoa. Hoidon määrää budjetoidaan riittävät resurssit. Ei sitä etukäteen tässä voi ...

Valtuutettu Näre

Puheenjohtaja.

En saanut apulaiskaupunginjohtaja Kokkoselta minäkään vastausta kysymyksiin, miten resurssien keskittäminen parantaa hoitoa, miten kosketus muihin toimijatahoihin keskittämällä tiivistyy ja mikä on se perheneuvolalle varattu konkreettinen summa?

Valtuutettu Ikävalko

Puheenjohtaja.

Ihan lyhyt repliikki valtuutettu Urholle.

En puhunut käsittääkseni mitään HUSin huonosta hoidosta. En ole koskaan väittänyt, että HUSissa hoidetaan huonosti.

Sanoin siitä, että kun toiminnot siirretään HUSiin, meiltä katoaa ohjausvaikutus. HUSilla on ollut menneellä vuodella erittäin suuria vaikeuksia myöskin rekrytoida henkilökuntaa, lääkäreitä, psykiatreja ja HUSissa selkeästi lastenpsykiatria ei ole samassa asemassa kuin eräät toiset toimialat. Muusta ei ollut kysymys.

Valtuutettu Hakanen

Arvoisa puheenjohtaja.

Toivoisin, että valtuutetut miettisivät, millä tavalla tätä asiaa käsiteltäisiin, jos olisi kysymys jonkun, esimerkiksi yrityksen uudelleenorganisoinnista? Tehtäisiinkö siellä sellainen sopimus tai päätös, jossa vain osa vakansseista kirjataan paperille, että ne ovat siellä ja siellä yksikössä uudessa organisaatiomallissa ja muiden vakanssien osalta ei sanotaan mitään muuta kuin että turvataan, ilman

12.9.2007

minkäänlaisia lukuja, aikatauluja tai muita tietoja? Ei tietenkään. Yksikään luottamusmies ei kirjoittaisi nimeään alle sellaiseen paperiin, jossa osa työntekijöistä ja heidän vakansseista ja resursseista jätetään uudelleenorganisoinnissa auki ja osa vaan kirjataan selvästi.

Ja toiseksi:

Kun meille on jaettu esityslista, jonka mukaan on olemassa selvästi vaara siitä, että hoitoon pääsyn kynnyksessä nousee, että ehkäisevä varhainen puuttuminen, tämänkaltainen perustason toiminta voi muodostua vaikeammaksi kuin nyt, niin kyllähän vähintäänkin meidän pitää saada jotkut faktat siitä, miten tässä mallissa aiotaan estää se hoitoon nousun kynnyksessä. Eikä sitä voi todistaa silloin pelkästään sillä, että HUSiin tulee näin ja näin monta vakanssia, kun kerran se todennäköinen ongelma on siellä ehkäisevän varhaisen työn puolella eikä siinä, että lopulta henkilö pääsee HUSiin.

Minulle tulee mieleen vanha laulu siitä, että ensin täällä tehdään sairaita ja sitten sairaalaan.

Valtuutettu Asko-Seljavaara

Arvoisa puheenjohtaja.

En todellakaan kannata palautusta.

Mutta huomautan arvoisille valtuutetuille ja muistutan, että tämä 2,6 milj. euroa täytyy saada sosiaaliviraston budjettiin ensi vuodeksi. Meidän täytyy se sitten hyväksyä.

Valtuutettu Miettinen

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Mielestäni on erittäin hyvä, että lastenpsykiatrasta toimintaa selkiytetään.

Haluaisin kuitenkin kiinnittää huomiota perustason lasten mielenterveystyöhön koulun ja päiväkotien näkökulmasta.

Päiväkodeissa ja kouluissa on melko paljon psyykkisesti eri tavoin oireilevia lapsia. Toki monet oireet johtuvat ikäkauden kehitysvaiheesta

12.9.2007

ja ovat siten ohimeneviä. Joskus oireilu kuitenkin poikkeaa normaalista käytöksestä niin paljon, että se vaatii selvittelyä. Neuvolassa tai koulussa lapsi sitten voidaan lähettää jatkotutkimuksiin. Siellä voidaan todeta, että lapsen käytöksessä on esimerkiksi Asperger- tai ADHD – piirteitä. Ja vaikka tätä oireilua olisi melko paljon, lapsi ei kuitenkaan välttämättä saa diagnoosia sairaudesta. Jos lapsi ei saa diagnoosia, hän putoaa isojen tukitoimien ulkopuolelle. Erityisesti kouluikäisille se voi olla todella vaikea asia. Hän ei nimittäin ole esimerkiksi oikeutettu koulunkäyntiavustajaan tai pienryhmäopetukseen, vaikka keskittyminen isossa ryhmässä voisi olla todella vaikeaa. Myöskään lapsen vanhemmat eivät saa systemaattista ohjausta. Monet perheet ovat kovin neuvottomia ja uupuneita, kun he yrittävät selvittää yksin arkipäivän ongelmia psyykkisesti oireilevan lapsen kanssa. Myöskään koulu ja päiväkotit eivät saa kaipaamiaan lisäresursseja, vaikka avun tarve on aivan selkeä.

Tällaiset lapset, jotka oireilevat psyykkisesti, mutta eivät saa diagnoosia, ovat väliinputoajia. Toivoisin, että heidän tilanteeseensa kiinnitetään erityistä huomiota. Ja toivon, että ensi vuoden budjetissa lasten psykiatristen sairauksien diagnosointiin saadaan riittävästi varoja tukitoimien turvaamiseksi.

Valtuutettu Helistö

Minä olen ollut myös huolissani siitä, miten helsinkiläiset lapset ja nuoret pärjäävät siellä HUS -massassa.

Minulla on omakohtaisia kokemuksia, niin kuin varmaan monella muullakin siitä, kuinka hankalaa on saada psykiatrasta apua niin lasten, nuorten kuin vanhempienkin maailmassa.

Minä monessa mielessä allekirjoitan samat huolet, mitä valtuutettu Ikävalkolla tai monella muulla, joka täällä on käynyt puhumassa.

Olen sitä mieltä, että keskittämällä palveluita varmasti saadaan tehokkaampi koneisto.

Ja nyt kun keskitetään palvelut HUSiin, jättäisin kaksi pontta, jotka ainakin minun omaatuntoani ja fiilistäni huomattavasti parantaisi tämän päätöksen jälkeen.

12.9.2007

Ensimmäinen ponsi:

Hyväksyessään kaupunginhallituksen esityksen kaupunginvaltuusto edellyttää, että kaupunginhallitus tuo valtuustolle vuosittain raportin helsinkiläislasten ja nuorten psykiatristen palvelujen laadun ja saatavuuden kehityksestä.

Oikeastaan tämä yksi ponsi riittää tämän minun ja muiden omantunnon korjaamiseen, koska jos meille tästä asiasta raportoidaan ja me näemme, että on ongelmia, niin on päivän selvää, että me valtuutetut ja kaupungin johto yksin rinnoin korjaamme asian.

Valtuutettu Hellström

Arvoisa puheenjohtaja.

Kannatan valtuutettu Helistön pontta.

Olin pohjaesityksen kannalla. Mielestäni on hyvä, että laitetaan erikoissairaanhoidon yhteen yksikköön. Se on loogista.

Mutta huoli on sama niin kuin monella muuallakin HUSin suhteen, että kuinka me pystymme sitten ohjaamaan toimintaa siellä, eli jos haluamme laittaa vaikka miljoona euroa lastenpsykiatriaan, niin meneekö se sinne vai johonkin muualle. Sen takia on ihan hyvä nyt tässä muutosvaiheessa, että saataisiin se selvitys, jota myös lautakunnat pyysivät, valtuustoon asti, jotta nähdään, miten toiminta kehittyy.

Ja vielä sen verran lisäisin, että toki meidän kaikkien, jotka budjettia tulemme hyväksymään, täytyy sitten katsoa, että, kuten raamipäätöksessä on jo päätetty, perheneuvoloiden resurssit turvataan ja mielestäni myös niin, että toimintaa pystytään tarjoamaan myös yli 13-vuotiaille.

Apulaiskaupunginjohtaja Kokkonen

Arvoisa puheenjohtaja.

Haluan kiinnittää huomiota siihen, että sivulla 138 esityslistassa

12.9.2007

kaupunginhallitus on todennut sen, että mikäli valtuusto hyväksyy päätösehdotuksen, kaupunginhallituksen tarkoituksena on esittää HUSin hallitukselle, että sosiaalilautakunnalle ja terveyslautakunnalle toimitetaan erikseen vuosittain kertomus tämän toiminnan ja hoitotakuun toteutumisesta sekä muut lautakuntien omaa toimintaansa varten mahdollisesti tarvitsemat tiedot.

Haluan kiinnittää huomiota siihen, että meillä on sektorilautakunnat sitä varten, että he asiantuntemukseensa perustuen selvittelevät ja toteavat näitä.

Mietin, että se on aika raskasta, jos valtuusto kaikista asioista haluaa strategisena elimenä kuulla substanssitietoja.

Valtuutettu Helistö (vastauspuheenvuoro)

On hienoa, että apulaiskaupunginjohtaja Kokkonen on huolissaan valtuutettujen jaksamisesta.

Kyllä me jaksamme tällaisen tärkeän raportin vuosittain käydä läpi.

Valtuutettu Kalima

Arvoisa puheenjohtaja.

Mielestäni ehdotus raportista on hyvä sen takia, että kysymys on kriisialueesta, jonka seuraaminen ja toiminnan käyntiin lähteminen on tärkeitä.

Luulen, että paremmin kuin apulaiskaupunginjohtaja Kokkonen me pystymme arvioimaan täällä valtuustossa, mitä selvityksiä me haluamme. Meille ei tarvitse tulla kertomaan sitä.

Valtuutettu Näre

Puheenjohtaja.

HUS –mallissa huolestuttaa se, että varhaisen puuttumisen ja ennaltaehkäisevän työn kehittämisen mahdollisuudet heikkenevät.

Erityisen huolestunut olen neuropsykologisen osaamisen jalkautumisen

12.9.2007

mahdollisuuksista lasten arkeen. Jos resurssit siihen heikkenevät, varhainen puuttuminen ongelmiin pettää ja lasten ja nuorten oireilua käsitelläänkin ehkä yhä useammin oikeuslaitoksessa sairaalan sijaan.

Esitänkin toivomusponnen:

Kaupunginvaltuusto edellyttää, että alueellisten poliklinikoiden resursseista riittävä osuus keskitetään varhaiseen puuttumiseen.

Tätä puuttumista voi tehdä monella tavalla.

Toivoisin, että lasten ja nuorten psykiatristen ongelmien ehkäisyssä ja hoidossa kehitetään terapeutista lapsi- ja nuorisotyötä, jossa neuropsykiatrian osaamisen lisäksi hyödynnetään sosiaali-, opetus-, nuoriso-, kulttuuri- ja liikuntatoimen osaamista.

Ponsi siis koski poliklinikkaresursointia.

On ikävää, että tällaisesta, näin tärkeästä asiasta päätetään näin ilta- tai yömyöhään. Tämä mielestäni kuvaa tätä tietynlaista suhteellisen vastuuntunnotonta suhtautumista lapsiin.

Toivoisin, että esityslistan järjestyksiä voisi joskus katsoa vähän sen aiheen mukaan.

Valtuutettu Urho (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Toivon, että ne valtuutetut, jotka puhuvat erikoissairaanhoidon ja varhaisen puuttumisen yhteydessä tässä, muistavat, että meillä on perheneuvolat, meillä on koulu, koulukuraattorit, koulupsykologit ja koulujen tekemä ennaltaehkäisevä työ. Varhainen puuttuminen on todella vankkaa osaamista siellä.

En minä ole koskaan ajatellut, että HUSiin tulee varhaisen puuttumisen asiat tämän järjestelmän, tai tämän muutoksen myötä.

Valtuutettu Näre (vastauspuheenvuoro)

12.9.2007

Tämä ponsi ... **(Ääni ei kuulu.)** resursointeja. Kuu

Valtuutettu Ikävalko

Kannatan valtuutettu Näreen tekemää pontta.

Valtuutettu Bryggare

Arvoisa puheenjohtaja.

Kaksi asiaa:

Yksi, joka liittyy riittäviin resursseihin:

Minua häiritsee tässä salissa liian usein käytetty termi ”riittävät resurssit”.

Me kaikki tiedämme, että koskaan psykiatriassa, koskaan ei olisi ? haluttu tilannetta, jossa hoidon tarpeen vaativat resurssit olisivat paikallaan.

Sen takia olisi tällaiselle henkilölle, joka ei niin akuutisti seuraa tätä tilannetta, konkreettisemmin kuulla, mikä tarkoitus, mitä halutaan, niitä numeraalisia lukuja, jotta ymmärretään, missä mennään.

Sen takia tällaiset ponnet, jossa puhutaan aina riittävistä resursseista, häiritsevät.

Toinen asia, joka erityisesti minua huolestaa, on se, millä tavoin terveyslautakunnan ja sosiaalilautakunnan suhteet tässäkin asiassa kulminoituvat.

Kun terveyslautakunnan puheenjohtaja sanoo, on selvää, että sosiaaliviraston toimintakulttuuri ei houkuttele lääkäreitä toimimaan yhteistyössä tai jotain vastaavaa, niin kyllä tulee mieleen jälleen kerran se pohdinta, jossa pohdittiin, että pantaisiinko nämä lautakunnat, tehtäisiinkö tällainen superlautakunta ja pantaisiin tätä hommaa ruotuun.

Se kannattaisi uudelleen nostaa pintaan. Kyllähän näiden kahden lautakunnan pitää saada yhteinen sävel tässäkin asiassa eikä niin, että täällä heitellään palloa lautakunnalta toiselta vähän sen mukaan,

12.9.2007

kummassa lautakunnassa porukka on.

Tämä on erittäin iso asia ja vaatii huomattavasti enemmän yhteistyötä.

12.9.2007

Valtuutettu Hakanen

Arvoisa puheenjohtaja.

Ja varsinkin apulaiskaupunginjohtaja Kokkonen, joka kertoi, että asiantuntijalautakunnat tietävät.

Hän kertoo tämän sen jälkeen, kun hän ja kaupunginhallitus kävelivät juuri yli molempien asiantuntijalautakuntien päätösesitysten. Sekä sosiaalilautakunnan että terveyslautakunnan esitykset tuli ylikävellyiksi.

Rehellisyyttä toivoisin.

Sosiaalilautakunta esitti, että poiketen tämän valmistelleen työryhmän esityksestä ei toteuteta 2,6 milj. euron määrärahasiirtoa.

Kaupunginhallitus esitti, ja valtuuston enemmistö äsken hyväksyi, että hyväksytään työryhmän esitys ilman, että tässä yhteydessä olisi hyväksytty sosiaalilautakunnan korjausta siitä, että ei toteuteta 2,6 milj. euron siirtoa.

Juuri nämä 2,6 milj. euroa vähintäänkin olisi tarvittu ja tarvitaan, jotta me voimme rehellisesti puhua ehkäisevästä ja varhaisesta puuttumisesta. Ei voi vanhoa täällä sen nimiin ja samaan aikaan hyväksyä esitystä, joka jättää auki juuri tämän puolen rahoitukseen.

Kaupunginvaltuuston II varapuheenjohtaja Krohn

Arvoisa puheenjohtaja.

Pyysin puheenvuoron oikeastaan valtuutettu Bryggaren provosoimana, kun hän oli selvästi kuunnellut väärin kuullessaan, että valtuutettu Ika-Valko olisi sanonut, että sosiaalilautakunnassa on vika, että lääkärit eivät halua siellä puolella työskennellä.

Minä olen itse työskennellyt sosiaaliviraston alaisessa päihdehuoltolaitoksessa neljä vuotta ja tiedän, että lääkärit eivät viihdy sellaisessa virastossa, jossa ei ole kovin paljon lääkäreitä. Se ei ole sosiaaliviraston vika. Se voi olla enemmän lääkäreiden vika. Mutta kyllä se näkyy, että perheneuvoloihin on ollut vaikea saada lääkäreitä.

12.9.2007

Lääkärit ovat kauhean sisään päin lämpeävää poruk
tehdä töitä lääkäreiden kanssa. Se on valitettavaa. Se ei ole
sosiaalityöntekijöiden tai sosiaaliviraston vika. Mutta näin vaan on.
Senhän vuoksi tässä päätettiin siitä, että nämä lastenpsykiatrian virat
siirretään sieltä pois. Tästähän asiasta täällä ei ole ollut erimielisyyttä,
vaan siitä, että siirretäänkö ne terveyspuolelle vai HUSin puolelle.
Lähtökohtaisesti sinänsä me olemme kaikki sitä mieltä, että nykytilanne
ei ole hyvä, kun siellä on virkoja, mutta ei lääkäreitä.

Sinänsä tietysti aina, kun valtuustossa äänestetään, niin asiat
kärjistyvät ja tuntuu, että täällä ollaan melkein tukkanuottasilla.
Mielestäni lähtökohtaisesti kaikki olemme sitä mieltä, että tilannetta
täytyy parantaa ja vaan olemme olleet eri mieltä siitä, että mihin nämä
virat laitetaan, jotta niihin saataisiin lääkäreitä, jotka palvelisivat sitten
lastenpsykiatrian tarpeessa olevia lapsia.

Valtuutettu Ikävalko

Puheenjohtaja.

Valtuutettu Krohn taisi sanoakin sen, mitä aioin sanoa.

En todellakaan tarkoittanut sitä mitä valtuutettu Bryggare ehkä äsken
yritti ymmärtää.

Minun käsittääkseni sosiaalilautakunnan ja terveyslautakunnan välillä
on ollut erittäin hyvää yhteistyötä, samoin virastojen eikä palloa ole
heitelty lautakuntien ... Kyse oli nimenomaisesti siitä, minkä valtuutettu
Krohn toikin jo esille.

Valtuutettu Ojala

Arvoisa puheenjohtaja.

Haluan tämän keskustelun loppuksi sanoa vaan, että en muista kyllä
valtuustoaikanani, että olisin ollut tekemässä päätöstä, jonka
seurauksista en ole ihan varma, tai että olen niin epävarma sen
päättökseen seurauksesta.

Olen joka tapauksessa kaupunginhallituksen esityksen takana. Olin sitä
myöskin kaupunginhallituksessa.

12.9.2007

Mutta toivon, että tämä prosessi, valmisteluprosessi jatkossa täällä ei ole näin vaikeata; kaksi lautakuntaa on näin eri mieltä asioista ja joutuvat äänestämään niistä. Siis ne valmisteltaisiin niin huolellisesti, että asia on hyvin selvä, kun se tuodaan kaupunginhallituksen käsittelyyn ja sitten valtuuston käsittelyyn.

Esimerkiksi juuri nämä määrärahakysymykset, resurssikysymykset ovat puhuttaneet täällä paljon. Sen takia päätöksenteossa olen edelleenkin epävarma, vaikka olen todellakin kaupunginhallituksen takana.

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTO

Rakel Hiltunen
puheenjohtaja
(paitsi osa 227 §:n kohdalla)

Hannu Hakala
osastopäällikkö

Harry Bogomoloff
puheenjohtaja
(osa 227 §:n kohdalla)

Pöytäkirja tarkastettu ja hyväksytty:

Tea Vikstedt
kaupunginvaltuutettu

Laura Kolbe
kaupunginvaltuutettu